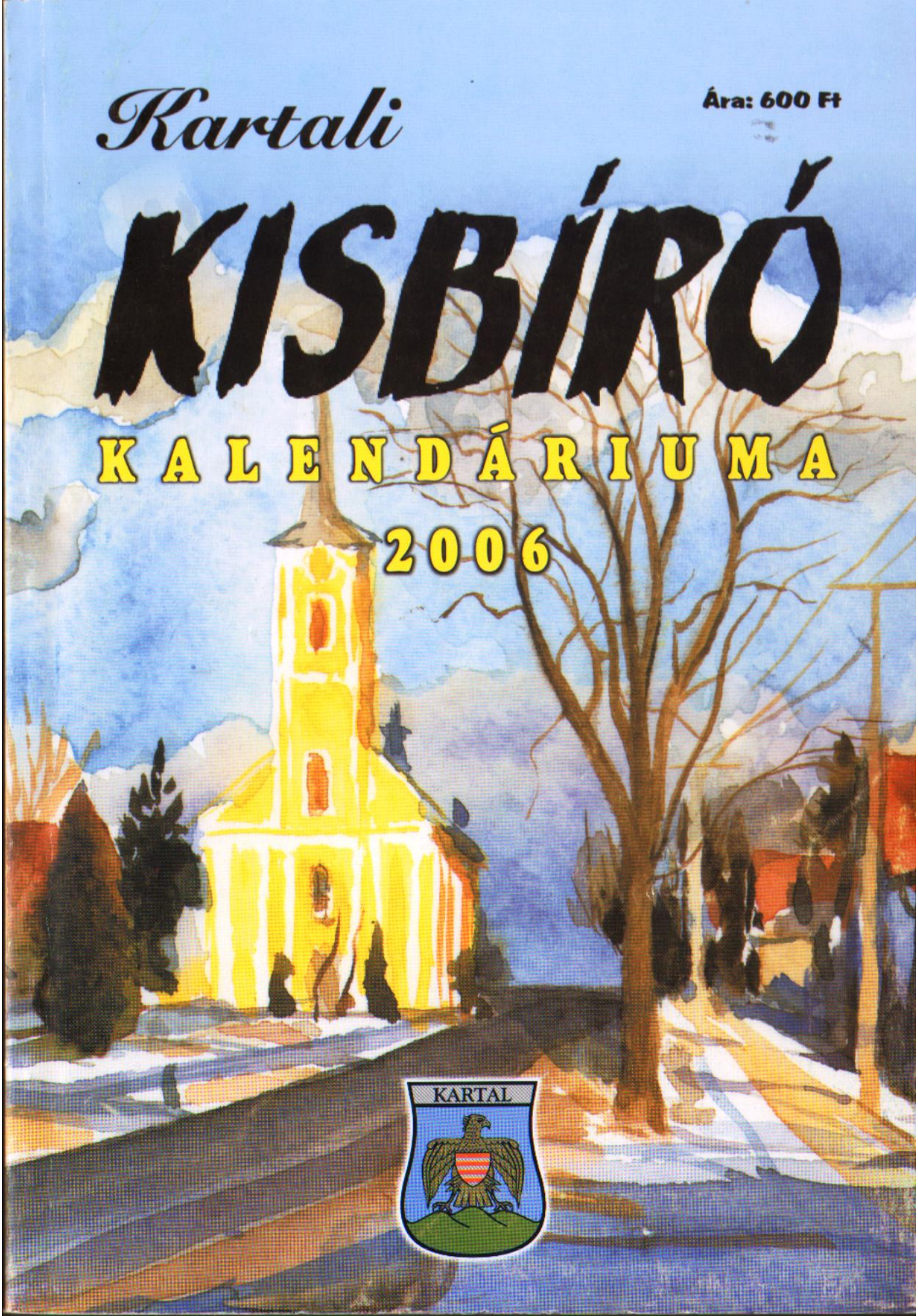
Kartali

Ára: 600 Ft

KISBÍRÓ

KALENDÁRIUMA

2006

br. 1768

Kartali KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA 2006

A borítón
Ladócsy László
festménye

A hátsó borítón
Búth Emília
alkotása

fotók:
Hídi Szilveszter

Köszönjük mindazok segítségét, akik írásaikkal, az adatok összegyűjtésével, fényképekkel vagy ötleteikkel segítették kiadványunk elkészültét.
Külön köszönet jár Kartal Nagyközség Polgármesteri Hivatalának és Képviselő-testületének, hogy anyagilag is segítették a kalendárium megjelentetését.

Kartali Kisbíró Kalendáriuma
A Művelődési Ház kiadványa
Felelős kiadó és szerkesztő: Valter Menyhértné
Munkatársak: Varga Józsefné, Szarvasné Miskolczi Erzsébet
Bejelentés száma: B/PHF/443/P/1994.
A szerkesztőség címe: 2173 Kartal, Felszabadulás út 107.

Nyomdai előkészítés: Hídi Szilveszter/
2100 Gödöllő, Fenyvesi főút 2.
Tel./Fax: (28) 514-225 ***e-mail:*** rhplusz@rhpluszvideo.hu
Nyomdai munkák: ArtWind-Nyomda Kft., Gödöllő
Példányszám: 400

Tartalomjegyzék

Köszöntő 5
Kalendárium januártól decemberig 6
Öröknaptár 30
Horoszkóp a 2006-os esztendőre 31
Ereklyéink szentelése 35
Baptista Egyház Kartali Gyülekezete: Jelentősebb ünnepi alkalmaink 2005-ben 36
Kartal az új évezred elején 39
Csángó magyar gyerekek Kartalon 40
Derűs történetek a magyarság múltjából 41
Süssünk-főzzünk! 43
Vásárnaptár 2006 44
2005. évi anyakönyvi események 45
Magyarország Legerősebb Faluja: Részt vettünk, dobogósok lettünk! 46
A Schossberger család a Galgamentén 48
A Kartali Asszonykórus 50
A Kartali Kisasszonykórus 51
A Művelődési Ház állandó programjai 52
A Kartali Nyugdíjas Egyesület életéről 53
Csiri-Biri, Mamák Klubja 55
Az Ifjúsági Klub életéről 56
Torna a Mvelődési Házban 56
A Nefelejcs Népzenei Együttes 2005-ben 57
Történeti érdekességek a konyhaművészetről 59
Menjünk a könyvtárba!? 60
Kövérség vagy egészség? 63
Könyves Kálmán Általános Iskola:
Eredményeink, eseményeink a 2004/2005-ös tanévben 64
Sporteredményeink 2005-ben 65
Receptek csontritkulásra 69
Miről ismerhetjük fel, hogy valaki kábítószeres? 70
A dézsások teleltetése 72
Búth Emília versei 74
Deme Margit versei 75
Hegedűs Lajos versei 76
Sinkó István verse 77
Hegedűsné Megyeri Andrea versei 78

Kartali Deák Mihály versei 80
Szabó László versei 81
Pechó Ferencné elbeszélése 82
Emlékezés Szűcs János kartali MÁV főtisztre 83
Gondolatok 84
Földi „leg"-ek 86
Közérdekű intézmények fontosabb adatai 88
Aszódi szakorvosi rendelések 90
Fontosabb hivatalok adatai 91
Fotóalbum 92
Névnapok 96

br. 1768

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Nagy szeretettel köszöntöm községünk lakosait abból az alkalomból, hogy a 2006-os év Kalendáriumát mindenki kezébe veheti.

Az évfordulók késztetnek minket arra, hogy számadást készítsünk a múltról, majd az új esztendő küszöbét átlépve határozzuk, mutassuk meg azt az igazi utat, mely a boldogabb jövőbe vezet.

Immár 15. alkalommal jelenik meg a Kartali Kisbíró Kalendáriuma. Remélem, az idei szám ugyanolyan örömükre szolgál majd, mint az előző kiadások. Hagyományainkhoz híven a Kartalon élő alkotók lehetőséget kapnak a bemutatkozásra. A szerzők azt tűzték ki célul, hogy olvasóink napjait érdekesebbé és tartalmasabbá tegyék.

Örülök, hogy ezáltal is jobban megismerhetjük egymást mi, akik itt élünk nagyközségünkben, Kartalon. Próbáljuk bemutatni a teljesség igénye nélkül azt is, mi minden történik intézményeinkben, községünkben az elmúlt esztendőben. Ezen kívül minél több hasznos információval szeretnénk szolgálni Önöknek. Reméljük, mindenki talál kalendáriumunkban érdekes és hasznos olvasnivalót.

Kartal nagyközség nevében köszönöm a készítők munkáját, mellyel összegyűjtötték településünk múltját jelenét.

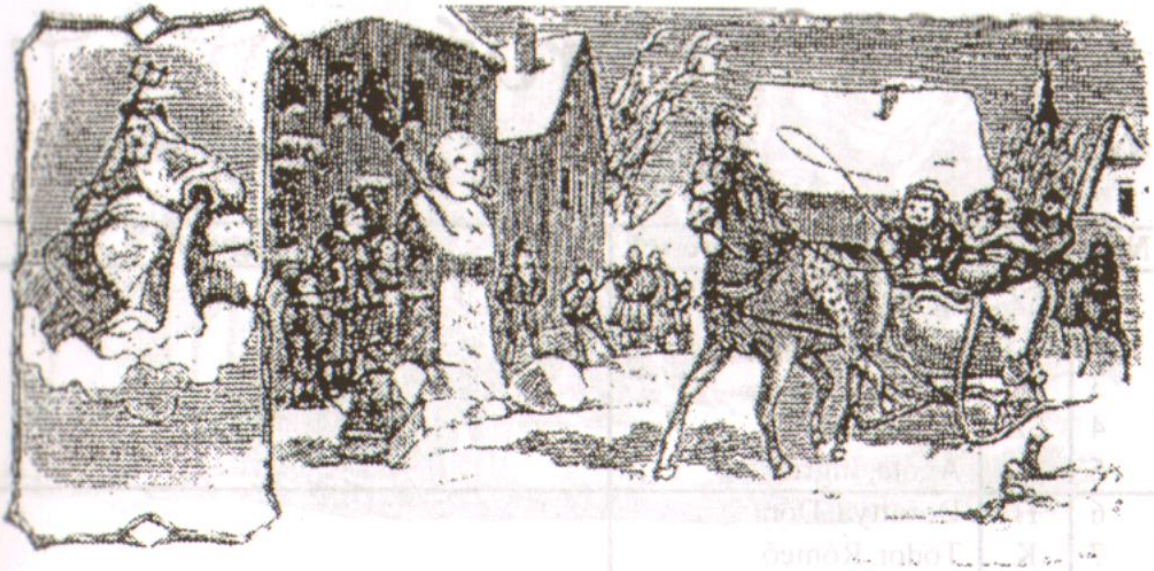
Végezetül kívánok minden Kedves Lakosnak jó egészséget, sok szerencsét és boldog, békés új esztendőt.

Kovács László
polgármester

Január

Télhó **Boldogasszony Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	V	Újév, Fruzsina	
2	H	Ábel	
3	K	Genovéva, Benjámin	
4	SZ	Titusz, Leona	
5	CS	Simon	
6	P	Boldizsár	
7	SZ	Attila, Ramóna	
8	**V**	Gyöngyvér	
9	H	Marcell	
10	K	Melánia	
11	SZ	Ágota	
12	CS	Ernő	
13	P	Veronika	
14	SZ	Bódog	
15	**V**	Lóránt, Loránd	
16	H	Gusztáv	
17	K	Antal, Antónia	
18	SZ	Piroska	
19	CS	Sára, Mária	
20	P	Fábián, Sebestyén	
21	SZ	Ágnes	
22	**V**	Vince, Artúr	
23	H	Zelma, Rajmund	
24	K	Timót	
25	SZ	Pál	
26	CS	Vanda, Paula	
27	P	Angelika	
28	SZ	Károly, Karola	
29	**V**	Adél	
30	H	Martina, Gerda	
31	K	Marcella, Petur	

Újév napján régi szokás szerint egymást köszöntötték az emberek. Ezt a köszöntőt mondták: *Adjon Isten bort, búzát, békességet, holtuk után üdvösséget!*

Vízkereszt (január 6.), vagy **Háromkirályok napja, Urunk megjelenésének ünnepe.** Ez a gazdag tartalmú ünnepünk is hagyományokkal bővelkedik. Manapság is szokás sok helyütt a házszentelés és a **„Háromkirály járás“.** A katolikus templomokban ezen a napon végzik a hagyományos vízszentelést.

Boldogasszony hava elnevezése ennek a hónapnak onnan ered, hogy január 23-án ülték Mária menyasszonyságának ünnepét. Ezen a napon hagyománytisztelő falvakban még századunk elején is eljátszották Mária menyegzőjét. Mára ez az ünnep és ez a hagyomány eltűnt.

Népi jóslatok

Január 6. Ha vízkereszt vizet ereszt, a tél soká nem ereszt.

Január 21. Ha fénylik Vince, tele lesz a pince.

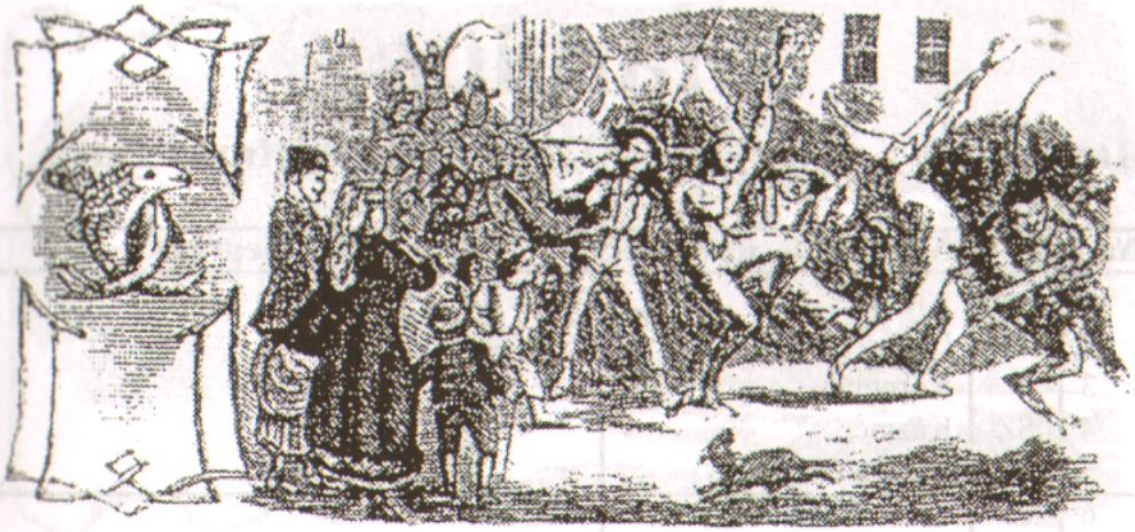
Január 25. Pál fordul köddel, ember hull döggel. Ekkor fordul meg lyukában az ürge. Ha farral kifelé helyezkedik el, sokáig tart a tél.

Február

Télutó **Böjtelő Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	SZ	Ignác	
2	CS	Karolina, Aida	
3	P	Balázs	
4	SZ	Ráhel, Csenge	
5	**V**	Ágota, Ingrid	
6	H	Dorottya, Dóra	
7	K	Tódor, Rómeó	
8	SZ	Aranka	
9	CS	Abigél, Alex	
10	P	Elvira	
11	SZ	Bertold, Marietta	
12	**V**	Lídia, Lívia	
13	H	Ella, Linda	
14	K	Bálint, Valentin	
15	SZ	Kolos, Georgina	
16	CS	Julianna, Lilla	
17	P	Donát	
18	SZ	Bernadett	
19	**V**	Zsuzsanna	
20	H	Aladár, Álmos	
21	K	Eleonóra	
22	SZ	Gerzson	
23	CS	Alfréd	
24	P	Mátyás	
25	SZ	Géza	
26	**V**	Edina	
27	H	Ákos, Bátor	
28	K	Elemér	

Böjtelő havában van Gyertyaszentelő. A tél vége, a sötétség után meg kellett tisztulniuk nemcsak az élőknek, hanem az árnyékvilág minden lakójának – a holtak emlékének is, hiszen ők is hiányoznak, mint a fény. A gyertyaszentelés is a fény, a tűz szimbólumát emeli ki.

Már január végén elkezdenek mézgásodni a fák, megindul a nedvkeringésük. Megerősödnek a rügyek, hogy a böjti szelek után már teljes készültségben várják az első meleg sugarakat.

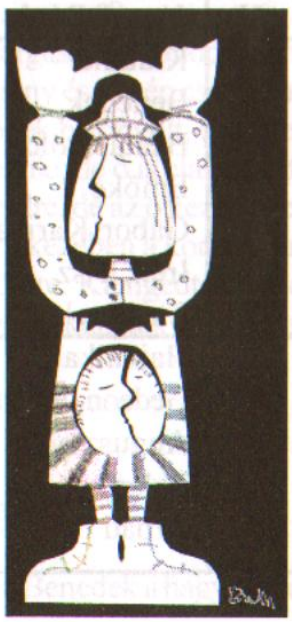
A tavasz ébresztéséből a farsang télbúcsúztató szokásaiban lesz köszöntés.

A farsanghoz számos termésvarázsló cselekmény és hiedelem kapcsolódik. A farsangi mulatságban nagyokat kell ugrani, hogy a kukorica nagyra nőjön. Az egész évi táncos mulatságok közül a legjelentősebbek, amelyeket a farsang idején rendezünk meg.

Népi jóslatok

Február 2. Ha visszamegy lyukába a borz,
még 40 napig tart a tél.

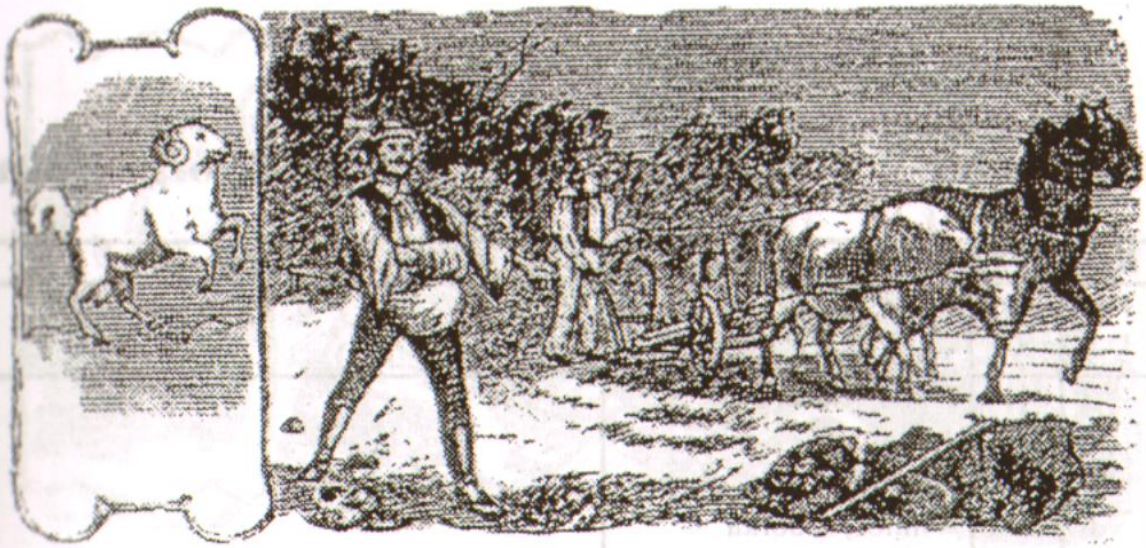
Február 19. Ha Zsuzsannakor szól a pacsirta,
itt a tavasz a kertek alatt.

Március

Tavaszelő **Böjtmás Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	SZ	Albin	
2	CS	Lujza	
3	P	Kornélia	
4	SZ	Kázmér	
5	**V**	Adorján, Adrián	
6	H	Leonóra, Inez	
7	K	Tamás	
8	SZ	Zoltán	
9	CS	Franciska, Fanni	
10	P	Ildikó	
11	SZ	Szilárd	
12	**V**	Gergely	
13	H	Krisztián, Ajtony	
14	K	Matild	
15	SZ	**Nemzeti ünnep,** Kristóf	
16	CS	Henrietta	
17	P	Gertrúd, Patrik	
18	SZ	Sándor, Ede	
19	**V**	József, Bánk	
20	H	Klaudia	
21	K	Benedek	
22	SZ	Beáta, Izolda	
23	CS	Emőke	
24	P	Gábor, Karina	
25	SZ	Irén, Írisz	
26	**V**	Emánuel	
27	H	Hajnalka	
28	K	Gedeon, Johanna	
29	SZ	Auguszta	
30	CS	Zalán	
31	P	Árpád	

A böjt második hava. A *Ver Sacrum:* a Szent Tavasz ünnepe. Az ókori Rómában a növények zsengéjét, az állatok fiatalját Mars hadistennek áldozták, miként az ember az ifjúságát ajánlotta akkor a háború istenének. A végén új tüzeket gyújtottak, a régi új-év az éjszakát legyőző nappal tiszteletére.

A folyókon levonul az ár, a madarak is visszatérnek.

Március 12-e Gergely napja. Ezen a napon a diákok dramatikus játékokat mutattak be, járták a vidéket és gyűjtötték az élelmiszereket, pénzt a kollégium számára.

Március igazi eseményét Sándor, József és Benedek névnapja jelenti. A nagy hármas történetét a néphit így magyarázza: A hosszú tél után Szent Péter egy zsákba kötve elküldte Sándorral a meleget a Földre. Ment, mendegélt, de nagyon elfáradt a meleg súlya alatt. Az országút mellett talált egy fogadót, ahová betért iddogálni. Az iddogálás miatt megfeledkezett arról, hogy miért is küldte őt Péter a Földre. Az emberek sóhajtoztak hideg otthonaikban, és egyre többet tekintgettek az égre – hol késik a tavasz?

Szent Péter megsokallta a földi emberek meleg utáni sóvárgását és Sándor után küldte Józsefet, aki rá is talált Sándorra a fogadóban, ahol húzta a cigány és a szép csárdásné simogatta a mennyből érkezett vendég szakállát. József is gyengének bizonyult, odafeledkezett a csárda asztala mellett. Most Benedeknek kellett utánuk mennie, de ő is elakadt a fogadóban. Szent Péter nagyon megharagudott, s Gábort küldte a Földre, de az ő kezében egy korbácsot is adott. Amikor a három vidám barát meglátta Gábort, kezében a korbáccsal, gyorsan kijózanodott, és eszükbe jutott, hogy miért is jöttek a Földre. Kiengedték a meleget a zsákból. Hirtelen elvonult a jég, eltűntek a jeges felhők, rügyezni kezdtek a fák, és a madarak vidám dala köszöntötte a kikeletet.

Népi jóslatok

Március: 9. Szent Franciska mutatja, milyen lesz a hónapja.
Március 12. Gergely a palántanevelés napja
Március 18-21. Sándor, József, Benedek hordják a meleget. Benedek a hagymarakó nap.

Április

Tavaszhó **Szent György Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	SZ	Hugó	
2	**V**	Áron	
3	H	Buda, Richárd	
4	K	Izidor	
5	SZ	Vince	
6	CS	Vilmos, Bíborka	
7	P	Herman	
8	SZ	Dénes	
9	**V**	Erhard	
10	H	Zsolt	
11	K	Leó, Szaniszló	
12	SZ	Gyula	
13	CS	Ida	
14	P	Tibor	
15	SZ	Anasztázia, Tas	
16	**V**	**Húsvét,** Csongor	
17	**H**	**Húsvét,** Rudolf	
18	K	Andrea, Ilma	
19	SZ	Emma	
20	CS	Tivadar	
21	P	Konrád	
22	SZ	Csilla, Noémi	
23	**V**	Béla	
24	H	György	
25	K	Márk, Niké	
26	SZ	Ervin	
27	CS	Zita, Mariann	
28	P	Valéria	
29	SZ	Péter	
30	**V**	Katalin, Kitti	

A hónap névadó szentjét legendák övezik. Alakja a középkor legnépszerűbb szentjei közt tündököl. Erről a népszerűségről tanúskodik az a tény, hogy annyi középkori településünk nevében őrzi emlékét. A férfias helytállást, az önfeláldozó emberséget, a női nem tiszteletét testesíti meg György a sárkányölő. Ünnepét sokszor elhomályosítja húsvét fénye.

Húsvét Urunk feltámadása. Változó dátumú ünnep. A húsvéti ünnepkörben a legnagyobb szerep a víznek jut, amely külsőleg, belsőleg tisztít, gyógyít. Az idősek visszaemlékeznek, miszerint hat-hét évtizeddel ezelőtt a lányok még megfürödtek a Galgában, akik pedig gyámolatlanabbak voltak, azok a kút jéghideg vizében mosakodtak.

A locsolók ajándéka valamikor kizárólag a tojás volt, ami tulajdonképpen termékenységi szimbólum. Piros színe, díszített héja fokozza jelentőségét. A hímes tojások karcolt, vagy viaszos, festett díszítményei: virág, állat vagy geometrikus motívumai a népművészet, a sajátos tájízlés megnyilvánulásai.

A tojásnak szerepe volt a húsvétot követő fehérvasárnapi **komatál** küldésénél is. A két egymást megajándékozó lány a tojáscserével örök barátságra lépett, ezután komázták és magázták egymást.

A tavasz köszöntésének másik megnyilvánulásának módja volt a **zöld águhordás.** Máig ismert gyerekjáték. A faluban zöldágakkal, virágokkal vonultak fel a lányok, közülük ketten kaput tartottak, a többiek átbújtak alatta a Bújj, bújj zöldág dalt énekelve.

Április 24-ét, György napját tavaszkezdő ünnepként tartják nyilván. Ekkor hajtották ki a nyájat, és megtartották a tavaszi cselédvásárt.

Április 25-e, Márk napja a csordásoké volt, amikor megvendégelték őket azok, akiknek a jószágát őrizték.

Népi jóslatok

Április: Húsvéti harmat, pünkösdi zápor: jó termés. Száraz március, nedves április, hűvös május, a jó nevelő esztendő.

Április 24. Szent György napkor, ha a varjú elbújhatik a búzában, jó termés lesz.

Április 25. Szent Márk napján, napkelte előtt kell vetni az uborkát, hogy bőven teremjen. Ha a Hold tiszta, jó idő lesz, ha sárga a színe, eső várható.

Május

Tavaszutó **Pünkösd Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	H	**A munka ünnepe,** Fülöp	
2	K	Zsigmond	
3	SZ	Tímea, Irma	
4	CS	Mónika, Flórián	
5	P	Györgyi	
6	SZ	Ivett, Frida	
7	**V**	Gizella	
8	H	Mihály	
9	K	Gergely	
10	SZ	Ármin, Pálma	
11	CS	Ferenc	
12	P	Pongrác	
13	SZ	Szervác, Imola	
14	**V**	Bonifác	
15	H	Zsófia, Szonja	
16	K	Mózes, Botond	
17	SZ	Paszkál	
18	CS	Erik	
19	P	Ivó, Milán	
20	SZ	Bernát, Felícia	
21	**V**	Konstantin	
22	H	Júlia	
23	K	Dezső	
24	SZ	Eszter	
25	CS	Orbán	
26	P	Fülöp, Evelin	
27	SZ	Hella	
28	**V**	Emil, Csanád	
29	H	Magdolna	
30	K	Janka, Zsanett	
31	Sz	Angéla, Petronella	

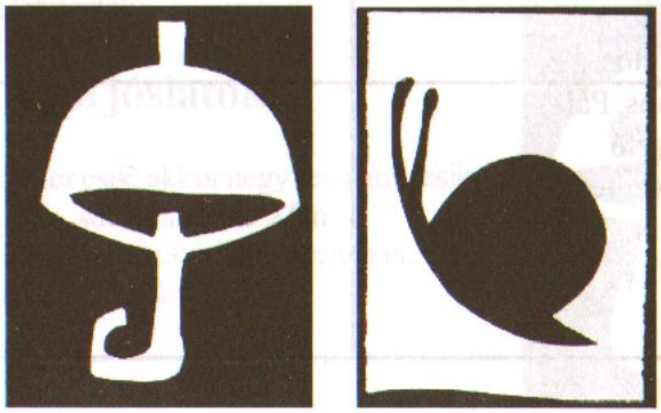

Május elseje a tavasz győzelmének örömünnepe, s ennek egyik legszebb szokása, a **májusfa-állítás** egész Európára kiterjedt. A fát a legények állították, de feldíszítéséről a lány és az anyja gondoskodott. Került arra pálinka, a hegyébe százvirágos-kendő, meg egy üveg vörös bor. Két, három hét után, amikor a fa száradni kezdett, kitáncolták, kidöntötték.

A három fagyosszentről – **Pongrác, Szervác, Bonifác** – őseink próbálták megnyerni jóindulatukat. A néphit szerint a szentek úgy fagytak halálra, hogy fázó nyomorult koldus betegeket a maguk ruháival takargatták. A betegek megmaradtak, a három szentek belehaltak a hirtelen támadt hidegbe.

Orbán nem jutott ilyen mostoha sorsra, neki a képét is körülhordozzák tiszta időben, de ha esőt hoz a neve napjára, bizony jól meghempergetik a sárban. Orbán napján egyes helyeken körmeneteket szerveznek, de kedvezőtlen időjárás esetén figyelmeztetik a szentet kötelessége elmulasztására.

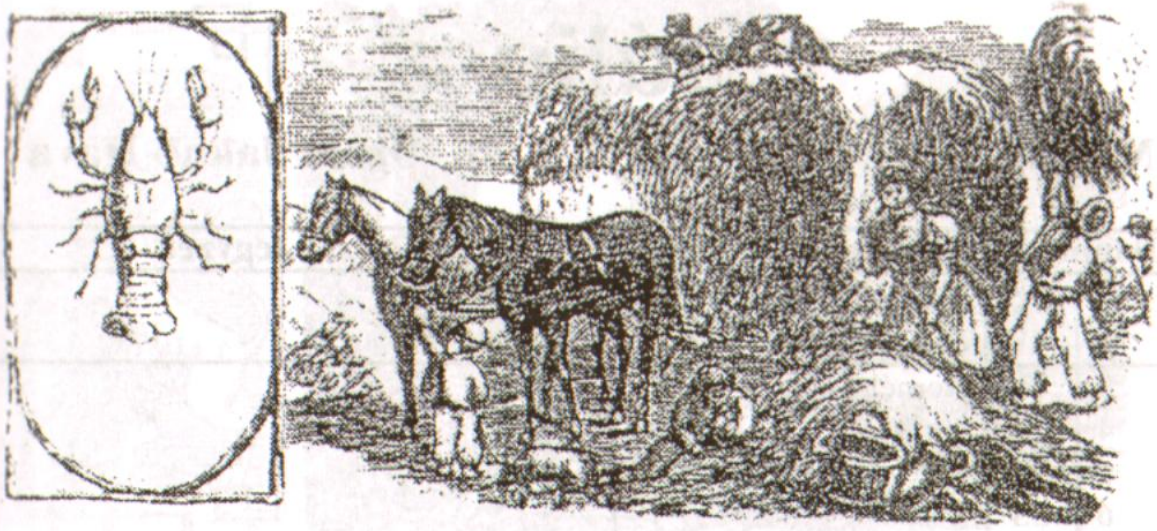
Orbán nagyon veszélyes – megeszi a paszulyt, oly mohó, hogy mindent megcsipked. Az érzékenyebb növényeket teljesen felfalja, megsemmisíti. Orbán különben a szőlőművelők, a kádárok, kocsmárosok védőszentje. Van egy közmondásunk: *Föltette az Orbán süvegét* – ez azt jelenti, hogy az illető jól felöntött a garatra, gyakrabban emelgeti a poharat a kívánatosnál.

Június

Nyárelő **Szent Iván Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	CS	Tünde	
2	P	Kármen, Anita	
3	SZ	Klotild	
4	**V**	**Pünkösd,** Bulcsú	
5	**H**	**Pünkösd,** Fatime	
6	K	Norbert, Cintia	
7	SZ	Róbert	
8	CS	Medárd	
9	P	Félix	
10	SZ	Margit, Gréta	
11	**V**	Barnabás	
12	H	Villő	
13	K	Antal, Anett	
14	SZ	Vazul	
15	CS	Jolán, Vid	
16	P	Jusztin	
17	SZ	Laura, Alida	
18	**V**	Arnold, Levente	
19	H	Gyárfás	
20	K	Rafael	
21	SZ	Alajos, Leila	
22	CS	Paulina	
23	P	Zoltán	
24	SZ	Iván	
25	**V**	Vilmos	
26	H	János, Pál	
27	K	László	
28	SZ	Levente, Irén	
29	CS	Péter, Pál	
30	P	Pál	

Pünkösd a hónap legnagyobb ünnepe. Ez az ünnep a kereszténységé , amely magához vonzotta a természet megújulását, a tavasz köszöntő, vagy éppen elősegíteni akaró ősi szokások egész sorát. Egyházi jellege mellett számos érdekes népszokásról maradt fönn emlék. Az egész országban ismert a pünkösdi királynőjárás szokása.

Pünkösdvasárnap ünneplőbe öltözve házról-házra járnak a 10-12 éves lányok és megkérdezik: - Szabad e pünkösdölni? Ha engedélyt kapnak felhangzik a dal: - Meghozta az Isten piros pünkösd napját, / Mi is meghordozzuk királyné asszonykát.

3-4 éves kislány, a királyné is így énekel:

Nem anyától lettem,/ Rózsafán termettem,/piros pünkösd napján / hajnalban születtem.

Medárdhoz egész Európában időjárás regulák fűződnek. Ha ezen a napon esik az eső, akkor tovább negyven napig esik, ha pedig nem esik, akkor negyven napig szárazság kínozza a földet.

Június 24-e Szent János, vagy Szent Iván a nyári napforduló napja, valamikor nagy ünnep volt a falvakban: hatalmas máglyákat gyújtottak tiszteletére. Pl. Galgamácsán ma is él e szokás.

Június 29-e, azaz Péter-Pál az apostolfejedelmek és a népek apostolának ünnepe. Régi hagyomány szerint ezen a napon szenvedtek vértanúhalált: Pétert fejjel lefelé keresztre feszítették, Pált pedig lefejezték.

Népi jóslatok

Június 8. Ha Medárdkor esik, akkor negyven napig esik.
Június 24. Ha ázik Iván, sok kukac lesz a fán.
Június 29. Ha Péter-Pálkor a kukorica tengelyig ér,
jó termésre lehet számítani.

br. 1768

Július

Nyárhó **Szent Jakab Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	SZ	Tihamér, Annamária	
2	**V**	Ottó	
3	H	Kornél, Soma	
4	K	Ulrik	
5	SZ	Emese, Sarolta	
6	CS	Csaba	
7	P	Apollónia	
8	SZ	Ellák	
9	**V**	Lukrécia	
10	H	Amália	
11	K	Nóra, Lili	
12	SZ	Izabella, Dalma	
13	CS	Jenő	
14	P	Örs, Stella	
15	SZ	Henrik, Roland	
16	**V**	Valter	
17	H	Endre, Elek	
18	K	Frigyes	
19	SZ	Emília	
20	CS	Illés	
21	P	Dániel, Daniella	
22	SZ	Magdolna	
23	**V**	Lenke	
24	H	Kinga, Kincső	
25	K	Kristóf, Jakab	
26	SZ	Anna, Anikó	
27	CS	Olga, Liliána	
28	P	Szabolcs	
29	SZ	Márta, Flóra	
30	**V**	Judit, Xénia	
31	H	Oszkár	

Július első igazi ünnepén, július 2-án **Sarlós Boldogasszonyra** emlékezünk, ami a gabona betakarításának megkezdésére utal. Július 5-én, Sarolta napján ha esik az eső, akkor karácsonykor kevés diót kaphatnak a kántálók. Sarolta esője – dió leverője.

Július 20-a Illés napja. Érdekes, hogy Galga-mentén ezen a napon senki sem kezdett aratni, mert azt tartották, hogy az Illés napi kaszasuhintás lecsalja a villámokat. Valószínű, az lehetett ennek a véleménynek az oka, hogy sok-sok éves megfigyelés szerint Illéskor gyakran dörgött az ég, vad zivatar keletkezett, s nem volt ritka a jégverés sem. Rá is akasztották július 20-ára „gonoszjáró" jelzőt. Mária-Magdolna szintén zivatarhozó napnak számít, de nevezetes arról is, hogy szépségvarázsló erővel bír.

Jakab apostolt (július 25.), akiről a hónapot őseink elnevezték, Jézus különös bizalmával tüntette ki. Péterrel és Jánossal csak őt vitte magával különleges alkalmakkor; Ő volt az első, aki az apostolok közül vértanúságot szenvedett.

Anna napja a bálokról nevezetes. A régi falusi családok, akik a szegénység és a pénztelenség miatt önellátásra rendezkedtek be, annyi kendert vetettek, amennyit egy esztendő alatt fel tudtak dolgozni.

Népi jóslatok

Július 20. Illés hozza a jeget és a vihart.

Július 25. Jakab gyümölcsöt ad,
és beleveri a fokhagymát a földbe.

Augusztus

Nyárutó **Kisasszony Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	K	Boglárka	
2	SZ	Lehel	
3	CS	Hermina	
4	P	Domonkos	
5	SZ	Krisztina	
6	**V**	Berta, Bettina	
7	H	Ibolya	
8	K	László	
9	SZ	Emőd	
10	CS	Lőrinc	
11	P	Zsuzsanna, Tiborc	
12	SZ	Klára	
13	**V**	Ipoly	
14	H	Marcell	
15	K	Mária	
16	SZ	Ábrahám	
17	CS	Jácint	
18	P	Ilona	
19	SZ	Huba	
20	**V**	**Szent István,** Vajk	
21	H	Sámuel	
22	K	Menyhért, Mirjam	
23	SZ	Bence	
24	CS	Bertalan	
25	P	Lajos, Patrícia	
26	SZ	Izsó	
27	**V**	Gáspár	
28	H	Ágoston	
29	K	Beatrix, Erna	
30	SZ	Rózsa	
31	CS	Erika, Bella	

A *Nagyboldogasszony* és *Kisassszony* közötti időszakot a néphit úgy tartja számon, mint szerencsés, foganatos heteket a gazdasági életben. A régi paraszti gazdálkodásban szinte törvény volt, hogy az asszonyok ilyenkor rakták a tojásokat a tyúk alá, mert a hit szerint ebben az időben ültetett kotlós az összes tojást kiköltötte, és a csirkéket is felnevelte.

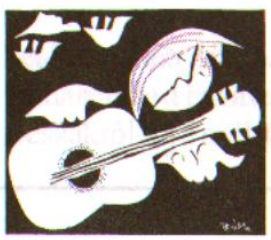
Szent István napja – augusztus 20-a – a magyar egyházi évnek kiemelkedő eseménye.

Az Érdy-kódexben ezt olvashatjuk: Gellért (püspök) tanácsának intéséből *„...akkoron kele föl, hogy a Szűz Máriát ez Magyarországban Boldogasszonynak avagy ez világnak Nagyasszonyának hívták. Szent István király es ez szegény Boldogasszony országának nevezé..."*

Augusztus közepére szerte az országban befejeződik a gabona betakarítása. A kasza utolsó suhintása tulajdonképpen örömünnepnek számított, amelyet a szokások és a hiedelmek gazdagon átitattak. A magának arató család – és a kisgazdaságok voltak többségben a Galga-mentén – nem rendezett a munka befejezésekor különösebb ünnepséget, erre csak akkor került sor, ha a munkát kalákában végezték. A módosabb gazda részes-aratókkal dolgoztatott, aki megkövetelte, hogy a munka befejezésekor néhány kalászt hagyjanak a földjén, mert ez távol tartja következő évben a zivatart.

A földbirtokos tarlóján dolgozók, főleg a lányok, a kalászokat harang alakúra kötötték, amit botra akasztottak, és hangos nótaszóval vitték a földesúr udvarába, aki néhány csepp vizet öntött a búzakoszorúra, hogy a termés a következő évben se legyen üszkös.

A koszorút a pajtában az asztal fölé akasztották, megkezdődött az ebéd, amit az aratóbál követett.

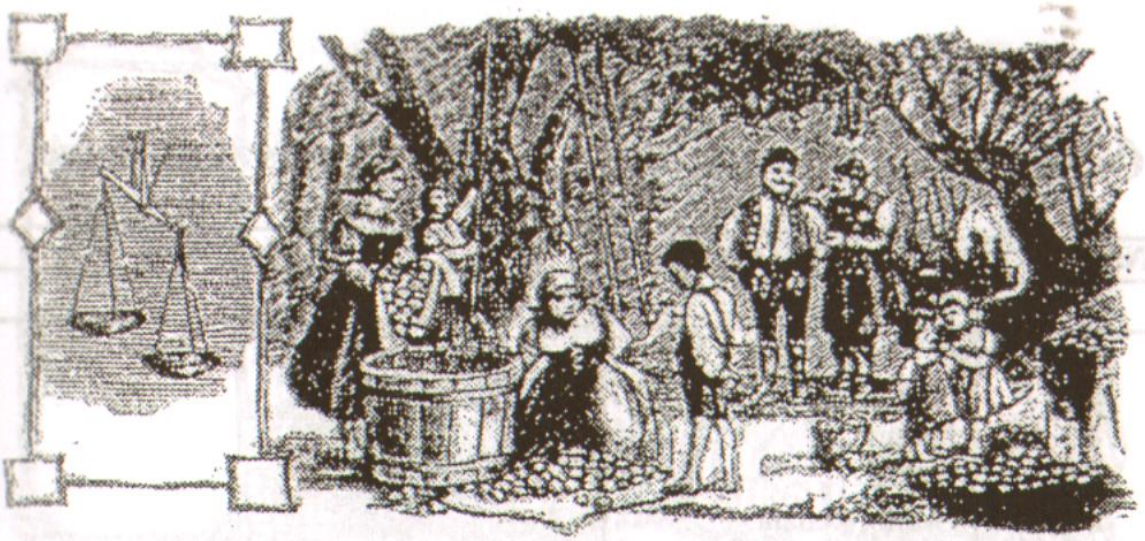

Szeptember

Őszelő **Szent Mihály Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	P	Egyed, Egon	
2	SZ	Rebeka, Dorina	
3	**V**	Hilda	
4	H	Rozália	
5	K	Viktor, Lőrinc	
6	SZ	Zakariás	
7	CS	Regina	
8	P	Mária, Adrienn	
9	SZ	Ádám	
10	**V**	Nikolett, Hunor	
11	H	Teodóra	
12	K	Mária	
13	SZ	Kornél	
14	CS	Szeréna, Roxána	
15	P	Enikő, Melitta	
16	SZ	Edit	
17	**V**	Zsófia	
18	H	Diána	
19	K	Vilhelmina	
20	SZ	Friderika	
21	CS	Máté, Mirella	
22	P	Móric	
23	SZ	Tekla	
24	**V**	Gellért, Mercédesz	
25	H	Eufrozina, Kende	
26	K	Jusztina	
27	SZ	Adalbert	
28	CS	Vencel	
29	P	Mihály	
30	SZ	Jeromos	

E hónap védőszentje *Mihály arkangyal*, aki a mennyei seregek – az angyalok – vezére. A gonosz elleni harcban állandó bevetésre kész, ezt érzékelteti a művészet, amikor rendszerint kivont karddal ábrázolják. Ő az utolsó ítélet angyala, aki Krisztus társaságában az ég angyalaival jön megítélni a világot.

Szeptember 4-én köszöntik a Rozáliákat – aki ezen a napon akácvirágot talál, az a hiedelem szerint minden veszély nélkül felkeresheti egykori ellenségét, haragosát. Barátokká lesznek és elmúlik a haraguk oka is.

Lőrinc napjaa beköszöntő őszre utal. Ez a nap a szabadban való fürdés utolsó napja.

Az őszt jelzi az is, hogy a „Lőrinces" dinnye, körte már nem igazán ízes, mert megrontotta a szégyenletes Lőrinc mester. Ezen a napon az időjárás is fordul: ha még mindig szép az idő és lombosak a fák, akkor hosszú és meleg lesz az ősz. Ha rossz idő van, akkor korán beköszönt a hideg.

Kisasszony napja, ősi pogány őszkezdő napja. „Fecskehajtó" kisasszonynak is nevezik. E naptól indulnak útnak a fecskék és a vándormadarak. Külön említésre méltó, hogy vidékünkön, Máriabesnyőn ezen a napon búcsút rendeznek.

Szeptember 29-e Mihály napja, az őszi mezőgazdasági évnegyed kezdő napja. Ezen a napon megszakad a fű gyökere, a halak a víz fenekére húzódnak, és minden gazdának el kell kezdeni a vetést. Ha ezen a napon egy-egy fecske farka felvillan, akkor nem lesz hideg. Szent Mihály napján ha dörög az ég, szép őszt jelent.

Népi jóslatok

Szeptember 23. Tekla hetében vetett gabonából csak polyva terem.
Szeptember 29. Szent Mihály hete a búzavető idő.
Ha éjjel északról fúj a szél, kemény lesz a tél.

Október

Őszhó **Mindszent Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	**V**	Malvin	
2	H	Petra	
3	K	Helga	
4	SZ	Ferenc	
5	CS	Aurél	
6	P	Brúnó, Renáta	
7	SZ	Amália	
8	**V**	Koppány	
9	H	Dénes	
10	K	Gedeon	
11	SZ	Brigitta, Gitta	
12	CS	Miksa	
13	P	Kálmán, Ede	
14	SZ	Helén	
15	**V**	Teréz	
16	H	Gál	
17	K	Hedvig	
18	SZ	Lukács	
19	CS	Nándor	
20	P	Vendel	
21	SZ	Orsolya	
22	**V**	Előd	
23	**H**	**Nemzeti ünnep,** Gyöngyi	
24	K	Salamon	
25	SZ	Blanka, Bianka	
26	CS	Dömötör	
27	P	Szabina	
28	SZ	Simon, Szimonetta	
29	**V**	Nárcisz	
30	H	Alfonz	
31	K	Farkas	

Megtéveszthet az elnevezés, hiszen Mindenszentek ünnepe november 1-én van, mégis október a régi hagyományban „*mindszent*" hava. Ennek magyarázata az, hogy az idő folyamán több naptárreformot vezettek be és az ünnepek is gyakran változtak.

Örök tanácsként hangzik: figyeld a fákat októberben, s ha a levelek nehezen hullanak le, nagy tél lesz. Ha viszont sok levél marad a fákon, a következő évben hernyók támadásától lehet tartani, és híján leszünk a gyümölcsnek.

Október 9-én a Dénesek nem véletlenül ünneplik a névnapjukat, mert a nevük a bor és a szőlő görög istenének, Dionüszosznak kissé magyarosított neve.

Ferenc-nap kettő is van e hónapban; ezt a hetet az öreg gazdák a legjobb búzavető hétnek tartják. Ez azt jelenti, ha ezen a héten vetik a búzát, nem lesz szurkos és jó termés lesz.

Október 18-án Lukács, az utolsó magvető napját tartják számon a népi kalendáriumban. Az öreg juhászok e napon engedték az apaállatot a falkába, így időzítették tavaszra az ellést. A pásztorok másik nagy napja, október 20-a, amikor a Vendeleket köszöntjük. A régiek szerint Vendel arról híres, hogy viszi az állatokat – azaz elhullanak, állatvész törhet ki. Ezen a napon nem fogják be az állatokat, nem dolgoztatják, s így engesztelik ki Vendelt.

Október 28-a Simon-Júdás napja. Télkezdő, valamint idő- s természetjósló nap.

Népi jóslatok

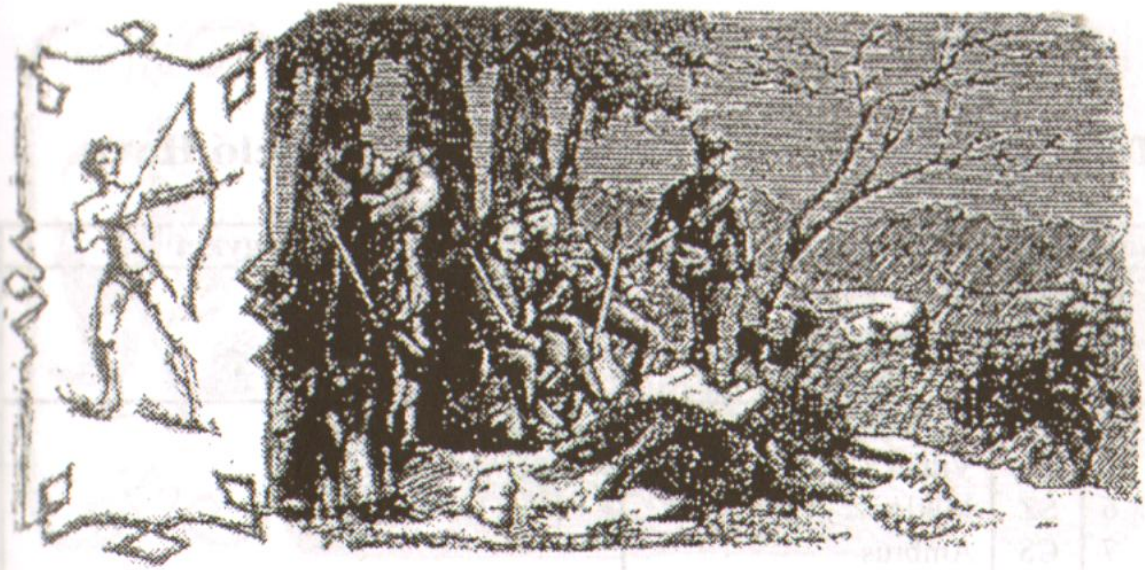

Október 4. Ferenc-hét – vetőhét.
Október 16. Szent Gál napja ködtel kél, korán beköszönt a tél.
Október 17. Hedvig –szűz, marhát űz (haza a legelőről).
Október 26. Dömötör – a tél már reánk tör.

November

Őszutó — Szent András Hava

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	**SZ**	**Mindenszentek**, Marianna	
2	CS	Achilles	
3	P	Győző	
4	SZ	Károly	
5	**V**	Imre	
6	H	Lénárd	
7	K	Rezső	
8	SZ	Zsombor	
9	CS	Tivadar	
10	P	Réka	
11	SZ	Márton	
12	**V**	Jónás	
13	H	Szilvia	
14	K	Alíz	
15	SZ	Albert, Lipót	
16	CS	Ödön	
17	P	Hortenzia, Gergő	
18	SZ	Jenő	
19	**V**	Erzsébet, Zsóka	
20	H	Jolán	
21	K	Olivér	
22	SZ	Cecília	
23	CS	Kelemen, Klementina	
24	P	Emma	
25	SZ	Katalin, Katalina	
26	**V**	Virág	
27	H	Virgil	
28	K	Stefánia	
29	SZ	Taksony	
30	CS	András, Andor	

Ősz és tél küszöbén, amikor szembetűnőbb az elmúlás elkerülhetetlensége, amikor sárgul, hullik a levél, eltűnik a virág pompája, mi odaállunk szeretteink sírjához, hogy gyertyát gyújtsunk emlékükre, s eltűnődjünk élet és halál fölött.

Mindenszentek ünnepe – november 1-je – összeforrt a halottak napjával (november 2.).

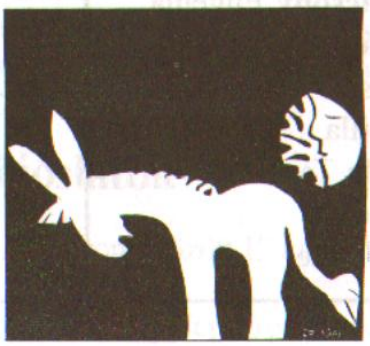
November 11-én a Mártonokat köszöntjük. Márton a gazdasági év fontos zárónapja volt. „Ha jókedvű Márton, kemény tél lesz, borús Márton borongós őszt jelez." Mártonra megh íznak a libák, s ezen a napon libasültet ettek, mert a hiedelem szerint, aki Mártonkor nem eszik libát, a következő Mártonig éhezik.

Erzsébet – november 19-e – a tél erejét szabja. Ha Erzsébetkor esik, akkor lágy lesz a tél, de legtöbbször „Erzsébet megrázza pendelyét és havazik".

November 25. Katalin napja – nagy mulatásokra ad alkalmat. Úgy mondják, ha Katalin kopog, karácsony locsog. Ez a nap női dologtiltó nap: nem szabad kenyeret sütni, mosni, de még főzni sem.

A hónap legjelesebb napja 30-án András, a téli évnegyed kezdő napja. A férjjósló, párjósló cselekmények egyik fontos időpontja. A lányok este tükröt, férfialsó ruhadarabot tettek a párnájuk alá, s azt remélték, hogy megálmodják a jövendőbelijük nevét. Párjósló cselekmény volt az András-pogácsa készítés. Három pogácsát sütöttek a lányos háznál, mindegyik pogácsába egy férfi nevet tettek, kitették a küszöbre, s amelyik utolsónak megmaradt, az lett a jövendőbeli férje.

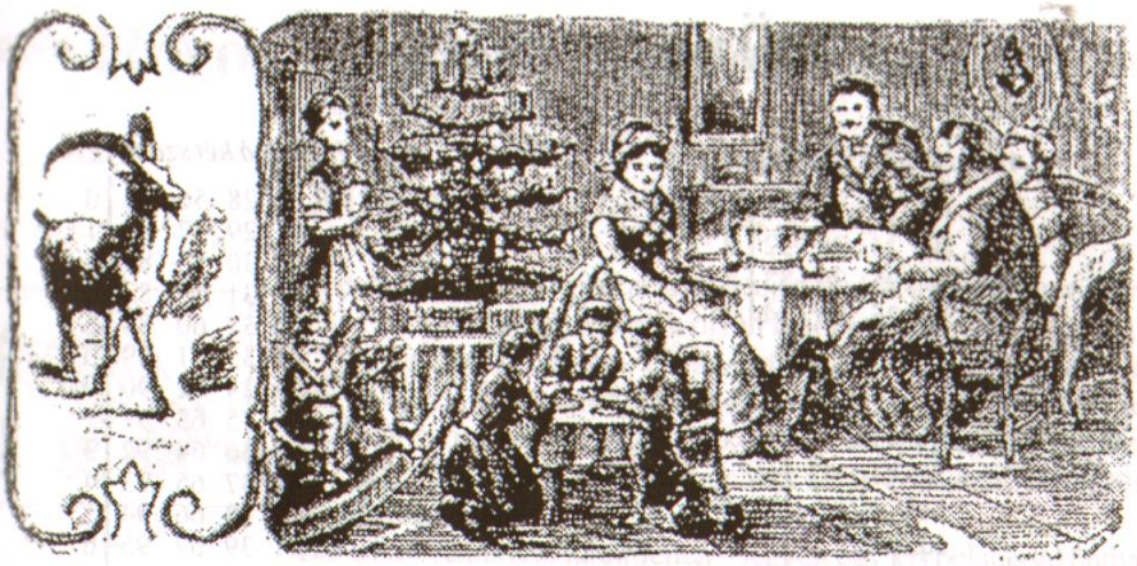

December

Télutó **Böjtelő Hava**

Napok		Névnapok, ünnepek	Jegyzet
1	P	Elza	
2	SZ	Melinda, Vivien	
3	**V**	Ferenc, Olivia	
4	H	Borbála, Barbara	
5	K	Vilma	
6	SZ	Miklós	
7	CS	Ambrus	
8	P	Mária	
9	SZ	Natália	
10	**V**	Judit	
11	H	Árpád	
12	K	Gabriella	
13	SZ	Luca, Otília	
14	CS	Szilárd	
15	P	Valér	
16	SZ	Etelka, Aletta	
17	**V**	Lázár, Olimpia	
18	H	Auguszta	
19	K	Viola	
20	SZ	Teofil	
21	CS	Tamás	
22	P	Zénó	
23	SZ	Viktória	
24	**V**	Ádám, Éva	
25	**H**	**Karácsony,** Eugénia	
26	**K**	**Karácsony,** István	
27	SZ	János	
28	CS	Kamilla	
29	P	Tamás, Tamara	
30	SZ	Dávid	
31	**V**	Szilveszter	

December 6-án *Szent Miklós* napján régen, a századfordulón még világos nappal járta a falut a szigorú, botos Mikulás. Előcsalta a kuckóba bújt gyerekeket, kifaggatta őket, tudnak-e imádkozni. Járt a vessző, ha bebizonyosodott a tudatlanság. A jóknak ajándékba aranydió, mogyoró, alma került a csizmájukba.

A Gergely-naptár életbe lépése, azaz 1582 előtt *Luca* napja az év legrövidebb napja, éjszakája pedig az év leghosszabb éjszakája. A gonoszok, a bűbájosok, boszorkányok nyugodtan tevékenykedhettek, ronthatták meg az embert, állatot egyaránt.

Galgamentén, de ország más vidékén is szokás volt Luca-széket faragni, többnyire 9 féle fából, ami 13 napon át készült. Az éjféli misén, karácsonykor a Luca-székre állva fel lehetett ismerni a falu boszorkányait. A Galgamentén szokás volt e napon gombócba fiúneveket belerakni: amelyik főzés közben legelsőnek feljött a víz tetejére, az lesz a férjének a neve.

A karácsonyi készület idejét *advent*nek nevezzük. Ez az idő emlékeztet a Jézusra váró ószövetségi ember hosszú-hosszú Messiás várására. Karácsonyig házról-házra járnak a gyerekek, vagyis betlehemeznek. Galga-mentén szokás volt az „Angyali-vígasság" vivés.

A hónap legnagyobb ünnepe, december 24-e Ádám-Éva napja, egyúttal *Karácsony* böjtje, vagy Szenteste. Régi szokás, hogy vacsorára már bőséges ételeket kínálnak, de a nap főétele a mákos guba. A vacsora után maradt morzsát, csontot nem szabad kidobni, mert varázs- és gyógyerővel bír. Ezzel füstölték meg a tehén tőgyét, hogy több tejet adjon. A karácsonyi abroszból vetik tavasszal a búzát.

December 25-e Karácsony napja. Semmit nem szabad dolgozni. A rokonok egymást köszöntik jókívánságokkal. December 26-a – István napja – Karácsony másnapja; 27-e – János napja – Karácsony harmadnapja.

Népi jóslatok

December 13. Amilyen az idő Luca és Karácsony között 12 napon át, olyan lesz a jövő év minden egyes hónapja is

December 25. Ha Karácsony éjjele tiszta, csendes, jó termő esztendő következik.

Öröknaptár

A) *Az év első két számjegye*

15	19	23	27	31	1
16	20	24	28	32	0
17	21	25	29	33	5
18	22	26	30	34	3

B) *Az év utolsó két számjegye*

00	28	56	84	0
01	29	57	85	1
02	30	58	86	2
03	31	59	87	3
04	32	60	88	5
05	33	61	89	6
06	34	62	90	0
07	35	63	91	1
08	36	64	92	3
09	37	65	93	4
10	38	66	94	5
11	39	67	95	6
12	40	68	96	1
13	41	69	97	2
14	42	70	98	3
15	43	71	99	4
16	44	72		6
17	45	73		0
18	46	74		1
19	47	75		2
20	48	76		4
21	49	77		5
22	50	78		6
23	51	79		0
24	52	80		2
25	53	81		3
26	54	82		4
27	55	83		5

C) *Hónapok*

Március	3
Április	6
Május	1
Június	4
Július	6
Augusztus	2
Szeptember	5
Október	0
November	3
December	5
Január*	1
Február*	4

D) *A hónap napjai*

1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

E) *A hét napjai*

1	Vasárnap
2	Hétfő
3	Kedd
4	Szerda
5	Csütörtök
6	Péntek
0	Szombat

A naptár használata

Példa: Valaki 1980. május 1-jén született. Milyen nap volt ez?

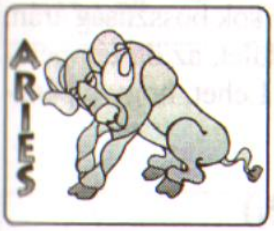
Az A) táblázatban kikeressük az év első két számjegyének kódszámát: 1; a B) táblázatban az év utolsó két számjegyének kódszámát: 2; a C) táblázatban a május kódszámát: 1; a D) táblázatban az 1 kódszámát: 1; a kódszámokat összeadjuk: 1+2+1+1=5; az E) táblázatban az 5 csütörtök, ez a keresett nap. Ha a kódszámok összege nagyobb, mint 6, akkor a hónap megfelelő napja melletti szám mutatja meg a keresett napot.

*Ha januári és februári napot keresünk, akkor az évek számából egyet leveszünk, pl. 1980. jan. 1. helyett 1979, s tovább a minta szerint.

(Érvényes: 1582. október 15-e után.)

Horoszkóp a 2006-os esztendőre

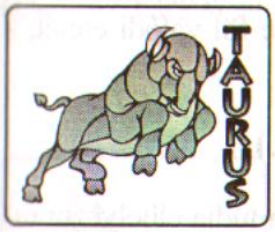
KOS (március 21 – április 20.)

Energiái fogytán – így érzi az év elején, holott a Kos stílusa a lendület, a mozgalmasság. De nem olyan fából faragták Önt, hogy ezt a kis gyöngeséget kimutassa. Olyan területeken bizonyítson, ahol az eddigi sikerei, a lehengerlő föllépés elterelik partnerei, ellenségei figyelmét. A fizikai teljesítményekkel várja meg a biztosabb időket, de ha még biztosabbra akar menni, akár elébe is vághat. Testedzés, testedzés, testedzés!

Bár a Kos rendkívül türelmetlen – legyen egy kis belátással önmaga iránt –, ugyanakkor erőszakos is legyen – önmagával, az egészségével –, s a siker nem maradhat el. Ha már ismét erős és kiegyensúlyozott, kezdődhet újra a verseny bármilyen terepen.

BIKA (április 21 – május 20.)

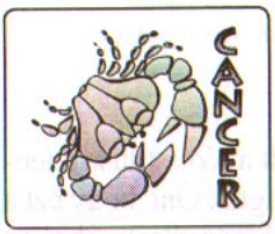
A pénzügyek okozzák a legtöbb fejtörést ebben az évben. Ön hajlamos más utakon járni, mint a többiek, így ezt a problémát is más módon közelíti meg. Ha kicsit körülnéz a munkahelyén, a családjában, a településen, ahol él, biztosan talál olyan célt, amely végül kivezetheti az anyagi gondok ördögi köréből. Hiszen ön szeret emberekkel foglalkozni, kreatív és jó a kommunikációs képessége, s ez olyan jól bevált út, amely, ha kerülőkkel is, de visszavezeti oda, ahol anyagi és lelki gazdagságát megtalálja. Ha hosszú lenne az út, békés természete ön mellett lesz útitársként.

IKREK (május 21 – június 21.)

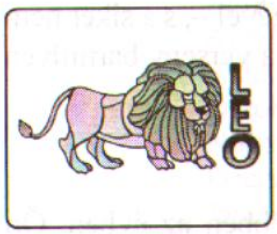
Érzelemdús időszak következik az életében. Okosan teszi, ha kimutatja az érzelmeit, hiszen, ha elfojtja őket, abból zavarok támadhatnak. Nemcsak a szívében, hanem a családjában is, a munkahelyén is. Ön kiváló a szellemi képességek terén, most hagyja, hogy az esze vezesse a szívét. De óvatosan! Ha zaklatott lelkivilága már az "agyára ment", s félő, hogy nem tud logikusan gondolkodni, engedje az ösztöneit dirigálni. Ön híve minden újnak, bár ritkán vitatja meg terveit a környezetével. Idén talán vonja be jobban gondjaiba, s ötleteibe is az önhöz közelállókat – az ész és a szív bajain könnyebb együtt segíteni.

RÁK (június 22 – július 22.)

Aktív, ertteljes személyiség, akinek anyagi sikerei is vannak. Sajnos lendülete a költekezések terén nagyobb, nem tud akkor és ott lefékezni, ahol a lehetőségei határt szabnak. Ön az az ember, aki már azt a pénzt is elköltötte, ami még csak a szerződésben létezik. Nem takarékos típus, így aztán ez az év is mínuszokkal kezdtdik. Persze, előbb-utóbb minden járandóságát megkapja, de sok bosszúság árán. Környezetével egyébként is sok a súrlódási felület, az ön temperamentumát kevesen tudják követni és tolerálni. Lehet, hogy a pénzügyeket okosabban kezelve kivédhető lenne ez a feszültségforrás.

OROSZLÁN (július 23 – augusztus 23.)

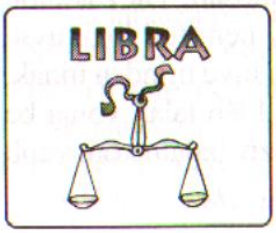
Tenni, cselekedni, ott lenni, rész venni – ha tehetné, s ha bírná, éjszakánként nem is pihenne, nehogy kimaradjon valamiből. A szervezés erénye önnek, talán ebben a legjobb, s ha nem talál elég szerveznivalót a saját munkájában, életében, akkor – a túlfűtött tenni vágyástól – áttér a kollégája, a szomszédja életének alakítására. Ha falakba ütközik, ne csodálkozzon. De akkor se, ha esetleg a lécet még saját maga is túl magasnak ítéli meg végül – ön hajlamos a túlzásokra. Tehát mielttt nekivág az évnek, mérje föl valódi erejét, s gondoljon bele, a lécet menet közben is följebb lehet emelni.

SZŰZ (augusztus 24 – szeptember 22.)

Sok különös benyomás éri, s ezeket nehezen tudja elhelyezni tapasztalatai között. Ez mást kétségbe ejtene, ön viszont az örök kérdező, az örök kíváncsi lubickol ebben a helyzetben. Látóköre tovább bővül, különösen, ha a kérdések nem a levegőben, vagy értetlen hallgatóság előtt pukkanak ki üres buborékként. Előfordulhat, hogy az ön lelkesedése már unalmas a környezetének, kímélje őket. A könyv, az internet türelmes válaszadók. Esetleg keresse meg azt a baráti, családi társaságot, amelyik nyitott az ön nyitottságára.

MÉRLEG (szeptember 23 – október 23.)

Ön társasági ember, aki igazán a közösségben érzi jól magát. Azért is, mert megmutathatja magát, babérokat arathat. Erre az idén lesz is alkalma, hiszen, ezt az évet az alkotásnak szentelheti. A konyha átrendezésétől párja üzleti öltözékéig mindent meg akar változtatni, mindent újra akar fogalmazni. Mérlegelve a dolgokat, be fogja látni, hogy mindent, az erős kapcsokat, a túl drága kapcsolatokat mégsem kellene átalakítani. Ön bölcs, s így a pillanatnak, az elmúlásnak nem áldozza föl a nehezen megszerzett égi, s földi javakat.

SKORPIÓ (október 24 – november 22.)

Nagyon sok energiát fektetett társas kapcsolataiba az elmúlt évben. Itt az ideje, hogy learassa a babérokat. Ebben az évben is eljön annak az ideje, hogy a szenvedélyes vágyait kielégítheti – legyen az a rég óhajtott karrier újabb állomása, vagy éppen a tiltott szerelem beteljesülése. Mielőtt leszakítaná a gyümölcsöt, mélázzon el azon, valóban akarja-e tudni, birtokolni, elérni azt, amire oly régen várt, vagy csak önmagának akar bizonyítani.

NYILAS (november 23 – december 21.)

Ez az év az ön számára a rendrakásé. Érez is erre késztetést, hiszen most már elborítják a cetlik, a telefonszámok, a névjegykártyák és a kicsi sárga ragadósak, hogy mikor hányra kinek mit. Harciasságából áldozhatna kicsit az önt körülvevő fizikai valóságra – mert bár ön közkedvelt személyiség, mindenkire figyel, mindenkihez kedves, de ez az idén ez már kevés lesz. A rumliban nem találja meg önt az se, aki igazán keresi. Ön viszont még így is megtalálja majd a kupac alján a konfliktus, hogy legyen valami pezsgés abban az unalmas rendrakásban is. Ha végzett az önt körülvevő rumli fölszámolásával, az igazi konfliktusai és az igazi barátai pihenten, újult erővel köszöntik ismét a fedélzeten.

BAK (december 22 – január 20.)

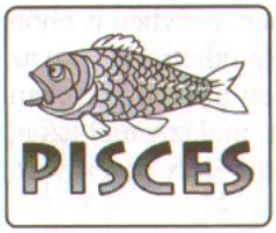
Önnek az új év nem az új kezdete. Lezáratlan ügyei vannak. A siker vagy a kudarc a fordulópont, nem a naptári dátumok. Kitartása, szívóssága hozzá is segíti ahhoz, hogy végére járjon a dolgoknak, s hogy ügyeit civilizált módon rendezze. Ezekre a tulajdonságaira számítson ebben az évben, akkor is, ha a szokásosnál több nehézsége adódik. Sem a dolgoknak, sem a létező problémáknak nem árt, ha szívós munkája közben néha elábrándozik arról, hogy varázspálcával mennyivel könnyebb lenne. Ezt a rövid kitérőt használhatja az ellen a pesszimizmus ellen, amely önt elég sűrűn meglátogatja.

VÍZÖNTŐ (január 21 – február 19.)

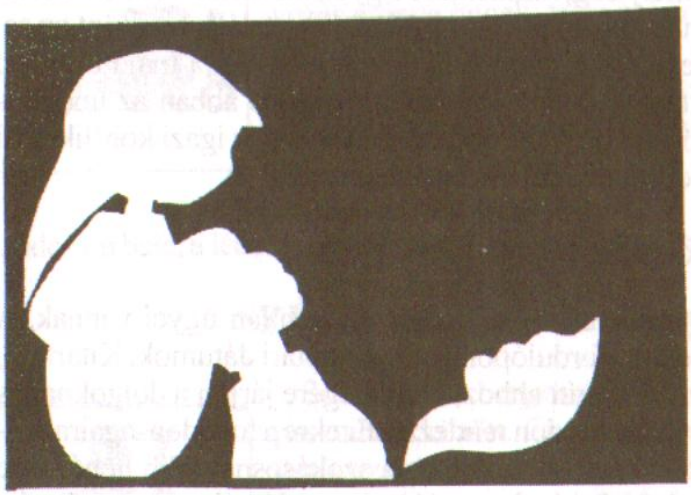

Ön idén is átrendezi a galaxist és a lakását. Nyughatatlan, a felhők fölött járó lélek, aki irtózik minden kötöttségtől, korláttól. Megértő, türelmes és kitartó családját nem éri meglepetés újabb ötleteitől, csöndben ülnek a sarokban, s megvárják, amíg elmúlik a roham. A legnagyobb meglepetés azonban önt éri, erős, kitartó, egyenes jelleme ebben az évben lehozza a csillagokat az égről: megvalósulnak azok az álmai, amelyeket a legtöbbet dédelgetett. Örömében még azokat a földi hívságokat is észreveszi majd, hogy kifizetetlen a gázszámla, fölhalmozódott az adótartozás, s ha anyagi természetű lesz a csoda, azokat még ki is fizeti. Talán...

HALAK (február 20 – március 20.)

A napos oldal vár önre ebben az évben. Közismert depresszió, hajlama az önmarcangolásra, a tökéletesség késlekedése mind az árnyékban maradnak. Végre megvilágosodik ön előtt, hogy van élet az optimisták táborában is. Ehhez pedig csak arra lesz szüksége, hogy valaki, valami kirobbantsa testi-lelki magányából, valami újat, valami tökéletlent, valami esendőt mutasson önnek. Hagyja magát elcsábítani! Mégsem élheti némán, levegő után kapkodva, az óceán sötét mélyén az életét. Játssza el az idén, hogy nem ön az áldozat, nem önt eszik meg, hanem most ön a nagy hal. S ne keressen hibát magában, ne gondolja, hogy nem elég nagy. A parton ez is a javára válik.

Ereklyéink szentelése

Más településekhez hasonlóan Kartal is dicsekedhet címerével és zászlajával. A jelképek hűen tükrözik Kartal történelmi múltját. 2004-ben kezdődött a címer és a zászló tervezése szakemberek bevonásával. Többszöri egyeztetés alapján született meg a jelenlegi formája, melyet a képviselő-testület jóváhagyott.

Az elkészítés után Kovács László polgármester úr kérte jelképeink felszentelését a római katolikus egyháztól. Ünnepélyes szentmise keretében 2005. december 11-én történt meg a nagy esemény. A szentelésen a község lakói közül szép számmal megjelentek.

Bízunk abban, hogy nem csak a jelenlévők, hanem az egész község sajátjának tekinti a címert és a zászlót.

Valterné

Baptista Egyház Kartali Gyülekezete

Jelentősebb ünnepi alkalmaink 2005-ben

A 2005-ös esztendő gyülekezetünk életében jubileumi évnek is nevezhető. Több esemény apropóján emlékezhettünk: 10, 15, 50, 60, 70 és 75 esztendő távlatából. A jelentősebb missziós események kronologikus rendje szerint ezeket a megemlékezéseket is sorba vettük.

Január 16-23 jeles hetünk volt. Az Imahét keretében "A Krisztus-hívők Egységéért" imádkozva, s azon belül bibliai mottóként: "Krisztus az egyház egyetlen fundamentuma" jelmondat alapján tanulmányoztuk a Szentírást. Estéről estére megteltek a templomok. A hívek arcán látható volt az a boldogság, mely adódott a kölcsönös hittestvéri szeretet és békességet munkálás igaz, őszinte törekvéséből.

Február 6-a a Baptista Világszövetség Vasárnapja. Ez az a nap, amikor a világ minden táján élő baptisták missziós programok keretében imádságban gondolnak egymásra és különféle beszámolókkal is segítik az eleven kapcsolat fenntartását. A budapesti és környékbeli gyülekezetek – észak és keleti régiójához tartozók – ez évben az új Váci Baptista Templomban tartották közös istentiszteletüket. Illusztris vendégként jelen volt a Magyar Baptista Szeretetszolgálat elnöke is, Szenczy Sándor, aki videofelvételekkel érzékeltette a múlt év végi szörnyű Sri Lanka-i cunami katasztrófa sújtotta vidékeket, s az ott borzalmakat átélt szenvedők helyzetét.

Február 13-án tartottuk kartali imaházunkban az immár jó szokássá vált Ökumenikus Istentiszteletünket. Ez az esemény a januári imahét utólagos szervezése. Mivel csak Hévízgyörkön tudunk ökumenikus szinten együtt lenni, és az ottani menetet nem kívánjuk megzavarni, ezért egy alkalommal, februárban Kartalon is összejövünk. Mint a korábbi években, így történt 2005-ben is, hogy imaházunk megtelt: katolikus, evangélikus, református és baptista hitű hívekkel. Az igei szolgálatokat Hévizgyörkről érkezett lelkészek: Lindákné János Zsuzsanna evangélikus lelkésznő és Szabó Zoltán református lelkész végezték. Kedves, áldott alkalom volt.

Május 8-án tartottuk tavaszi evangelizációs alkalmunkat és egyben anyák napi ünnepségünket. Vendégünk volt Szlovák Tibor lelkipásztor feleségével, aki Ausztráliába (Melbourne-ba) kapott több évre szolgálati meghívást. Az evangelizáló szolgálatok mellett az édesanyák külön élménye volt, hogy szeretet-szóval és virággal köszöntöttük őket.

Május 15-én köszöntötte a gyülekezet lelkipásztorát, aki betöltötte 60. születési évét, s egyben gyülekezeti szolgálatában a 20. évet. Kedves meglepetésként kapott a jubiláló lelkipásztor egy 3 kötetes Teljes Szentírás Kommentárt. Ennek az volt a jelzés értéke, hogy így kívánták kifejezni: még szívesen veszik, ha ezután is további alapos felkészüléssel erősíti gyülekezetét, ezzel segíti a híveket a még gyümölcsözőbb bizonyságtevő életre.

Május 22-én Harangszentelő volt a hévizgyörki temetőben, ahol minden egyház képviselője jelen volt. Még a januári imahét perselyezései alkalmával közösen gyűjtöttünk a korábban ellopott, majd tönkretett harang helyreállítása céljából. A harangot Gombos Miklós harangöntő mester készítette Őrbottyánban.

Július 17-én Bemerítési Emléknapot tartottunk. Tudott dolog, hogy baptisták a hitvalló keresztséget gyakoroljuk, ami formájában és tartalmában egyaránt mást fejez ki, mint a

népegyházi gyakorlatban ismert keresztség. Azért felnőtt korban, mert ennek alapján beszélhetünk hitvalló keresztségről és teljes vízalámerítéssel, mert a meghalás és feltámadás valóságát így lehet hűen kifejezni. Meghalás a régi, bűnös élet vonatkozásában, feltámadás az új, a Krisztusnak átadott élet valósága.

Gyülekezetünk legidősebb tagját, *özvegy Tóth Józsefnét, Lados Erzsébetet* 1935-ben (70 éve) baptizálta néhai Pannonhalmi Béla lelkipásztor Újpesten. *Németh Mihályt* és feleségét *Németh Mihályné, Cserni Erzsébetet* 1954 őszén (50 éve), Szadán, néhai Gerő Sándor lelkipásztor. *Budai Anikót (Horváth Anikó), Háromsítz Istvánnét (Aszódi Andrea)* és *Szlepák Emőkét* 15 éve baptizálta Szlepák Lajos lelkipásztor, 1990 június havában. Minden jubiláló szolgált verssel, bizonyságtétellel, emlékezve a megtett útra.

Szeptember 16-án "Kartal Jövőjéért Díj" díjkiosztó ünnepségre került sor a kartali Művelődési Ház nagytermében. Külön megtisztelő volt részünkről, hogy gyülekezetünkből ketten is megkapták e nem lebecsülendő díjat: Kissné Hegyi Szilvia irodalmi kategóriában, a gyülekezet lelkipásztora pedig közéleti kategóriában.

Szeptember 18-án Hálaadó Ünnepélyünk volt Kartalon. Vendégünk, Filemon Zsolt lelkipásztor Tatabányáról érkezett kedves családjával. Hálaadó Ünnepélyünk is egyben jubileumi alkalom volt. Imaházunk 75 éve épült. Hihetetlen szorgalom és áldozatkészség jellemezte akkori baptista testvéreinket is. 1930. április 3-án volt az alapkőletétel és még az év augusztus 3-án már felszentelhették és rendeltetésszerűen használatba vehették az impozáns imaházat. Mi is igyekeztünk méltóképpen ünnepelni. Külső szépítést végeztünk kápolnánkon. Kisebb tatarozással tettük szebbé imaházunkat. A belső szépülés is vágyunk volt. Igyekeztünk lelkünkben is ünneplobe öltözni. Örültünk alkalmi vendégeinknek is. Áldott, tartalmas ünneplésünk volt.

Szeptember 25-én hévizgyörki gyülekezetünkben tartottuk Hálaadó Ünnepélyünket. Vendégünk volt Gödöllőről dr. Szirtes András lelkipásztor és az őt elkísérő vendégek. A kis gyülekezetet patronáló péceli gyülekezetből is voltak vendégeink. Kartalról is átmentünk, hogy együtt örüljünk és hálát adjunk Istennek minden jóságáért.

Október 2-án Presbiteravató Istentiszteleten vettünk részt Aszódon. Korábban az aszódi gyülekezet is kartali missziós állomás volt.

Október 9-én ismét Bemerítési Emléknapot tarthattunk. *Kiss Sándornét (Bagi Julianna), Fodor Lászlónét (Marton Julianna)* és ***Deák Tibornét*** *(Tóth Erzsébet*, jelenleg a csömöri gyülekezet tagja)

1955. október 2-án (50 éve) baptizálta Szadán néhai Gerő Sándor lelkipásztor *Kiss Sándort, Kiss Sándornét (Szászi Erzsébet); Kiss Gábort és Kiss Krisztinát* 1995. szeptember 24-én (10 éve) baptizálta Szlepák Lajos lelkipásztor. Ez alkalommal is bizonyságtevő szolgálataikkal gazdagították az ünnepélyt a jubilálók.

Október 30-a Reformáció Emlékünnep. Mint baptisták, a reformáció harmadik ágához tartozó keresztyények, jeles ünnepeink közé számláljuk a reformációs emléknapot. Hittéziseink alapvetően egyeznek a lutheri, kálvini, zwinglii tanításokkal. Mi is valljuk a lélek szabadságának szükségességét. Senkitől sem fogadunk el kényszerítő irányítást, mi magunk sem alkalmazunk senkivel szemben! A felnőtt, hitvalló keresztséget is azért tartjuk helyesnek és etikusnak, mert ki-ki maga döntsön saját élete eme fontos és lényeges kérdéséről. Egyébként sem vállalhatnak kezességet szülők, vagy keresztszülők hitéleti dolgokban. Mindenkinek saját magának kell (kellene) komolyan venni személyes üdvösségét.

Dióhéjban ez s ennyi volt az igazán jelentősebbnek mondható missziós események időrendben. Mint eddig, ezután is szeretnénk községünk népe javára, lelki növekedésére szolgálni.

Szívből kívánom, hogy minden kedves Olvasó s a község apraja és nagyja számára legyen a 2006-os esztendő békességes, sikerekben gazdag és Isten által megáldott év.

Kartal, 2005. november 3-án

Szlepák Lajos
Baptista Egyház Kartali Gyülekezete

Eseménynaptár a 2006-os esztendőre

Általános alkalmaink

Vasárnap	9.30 órakor	Imaáhitat
	10 órakor	Istentisztelet
	11 órakor	Hitoktatás (Gyermek-bibliakör)
	18 órakor	Istentisztelet
Péntek	19 órakor	Ifjúsági-kör (a hó minden második péntekén)

Tervezett ünnepi alkalmak

Január	15-22-ig	Ökumenikus Imahét (hévizgyörki egyházaknak)
Február	12. vasárnap 18 órakor	Tél/Évszak
	19. vasárnap 18 órakor	Ökumenikus alkalom (kartali baptista imaház)
Március	19. vasárnap 18 órakor	Tavaszi Evangélizáció
Május	14. vasárnap 18 órakor	Anyák-napja
	21. vasárnap 18 órakor	Gyermek Evangélizáció
Június	18. vasárnap 18 órakor	Bibliakör-Évnyitó
Július	16. vasárnap 18 órakor	Nyár-Aratás / Évszak
Szeptember	3. vasárnap 18 órakor	Bibliakör-Évnyitó
	17. vasárnap 18 órakor	Őszi Hálaadó
Október	22. vasárnap 18 órakor	Őszi Evangélizáció
	29. vasárnap 18 órakor	Reformáció Emlékünnep
November	12. vasárnap 18 órakor	Örökkévalóság Vasárnapja

Általános ünnepeink

Újév, Nagypéntek, Húsvét I-II, Mennybemenetel (Áldozócsütörtök), Pünkösd I. II., Advent I. II. III. IV., Karácsony I. II., Óév (Szilveszter): az adott naptári napokon.

Bemerítési ünnepély (keresztség) és gyermekbemutatás külön időben meghirdetve az aktuális alkalom.

Tervezett programunk hitben készült. Reménységünk, hogy mennyei Atyánk segít a véghezvitelben is. Minden kedves érdeklodot szeretettel hívunk és várunk közösségi alkalmainkra.

Kelt Kartalon, 2005 november havában

Szlepák Lajos
lelkipásztor

Dr. Katona Miklós:

Kartal az új évezred elején

Kartal nagyközség a Galgamenti régió legdinamikusabban fejlődő települése az utóbbi tíz évben. Minden szempontot figyelembe véve megelőztük a szomszédos Aszód várost és a Galga jobb partján elterülő településeket, pl. Bagot és Hévízgyörköt.

A falu úthálózata kitűnő, gyakorlatilag az összes utca jó minőségű, szilárd burkolattal borított, ezzel a közeli Gödöllő városa sem dicsekedhet, ahol a belvárosban és a kertvárosi részen kátyús földutak találhatók. Az újonnan kiépülő Orgona és Ibolya utcát, valamint a Béke és Hunyadi utcát összekötő közt mielőbb el kell látni szilárd burkolattal, ez jogos lakossági elvárás. A víz-, gáz-, szennyvíz-, kábeltelevízió- és telefonhálózat teljeskörűen kiépült a faluban. A falu keleti részén működő tornyos telefonrendszer ma már korszerűtlen egy ilyen sűrűn lakott területen, ennek hagyományos rendszerre lecserélése szükséges.

A versegi szennyvíztisztító telep működésekor jelentkeztek bizonyos problémák, de ezeket remélhetőleg megfelelő műszaki szakértelemmel meg lehet oldani. A Kartalon áthaladó főútvonal Baross utcai szakaszának egyik oldalán megépült a betonlapokkal burkolt árokrendszer, és minden lakóházhoz új betonhíd épült. A Baross úton lévő alsó tagozatos iskolát és a régi gyógyszertárnál lévő óvodát szépen felújították. Ezt még a kartaliak is megcsodálják. A temető rekonstrukciója is megtörtént, ami méltóságteljes tiszteletadás az elhunytaknak.

A felső tagozatos iskola és a templomnál lévő házi- és gyermekorvosi rendelők már nagyon rászorulnak egy alapos felújításra. Az iskolánál ez már nem gond, mert megvan rá a pályázaton elnyert pénz. Az önkormányzat sok eredményes pályázatot nyújtott be; úgy tűnik, az elbírálásnál a felső vezetés értékelte, hogy Kartal egy távlatokban is fejlődő település. A kartali helyi ipart még tovább kellene fejleszteni, hogy új munkahelyek létesüljenek. A kartali embereket nagyon jó, megbízható szakembereknek tartják a környéken és Budapesten is.

Falunkban a mezőgazdasági családi gazdaságok a legmodernebb gépekkel vannak felszerelve. Meg kell nézni a határt nyáron, hogy milyen szépen van művelve, parlagon hagyott föld nincs. Kartalon a nagyon jó minőségű, magas aranykorona értékű termőföld miatt a mezőgazdaságnak nagy jövője van. A kartali föld átlagtermése kb. 30 %-kal több, mint a szomszédos településeké. A helyi mezőgazdasági feldolgozóipart kellene még továbbfejleszteni.

A kulturális élet területén is pozitív dolgokat lehet elmondani. Az Asszonykórus, a Kisasszonykórus, a Nefelejcs Népzenei Együttes egymás után nyeri el a díjakat és öregbíti Kartal hírnevét. Országosan elismert Ladócsy László festőművész, Búth Emília költőnő és Mészárosné Varjú Angyalka népművész alkotói tevékenysége. A Művelődési ház jól működik, változatos programokat kínál minden korosztálynak, befogadta a jól működő Nyugdíjas Klubot is. Kartalon az utóbbi évtizedben általában jó képviselő-testületek működtek, ezért is fejlődött a falu ilyen jó ütemben. A személyeskedő és pártvitákat lehetőleg mellőzni kell, az építő jellegű vitákra azonban szükség lehet, mert ez biztosítja a fejlődést, a falu és a közösség érdekében kell dolgozni.

Végezetül meg kell említenem egy szomorú tényt is. Kartalon az utóbbi években folyamatosan csökken a születésük száma, kevés a házasságkötés, fogy a lakosság, pedig sok évtizeden át megyei elsők voltunk. Remélem, hogy ez csak átmeneti jelenség, bizalommal kell tekinteni a kartali fiatalságra, mert övék a jövő.

Csángó magyar gyerekek Kartalon

Júniusban két hétig csángó gyerekek üdültek Kartalon, Kállón és a környező településeken. A kállói Attila atya szervezésében 44 csángó gyermek remélhetőtleg felejthetetlen élményben részesült.

Ennek létrejöttéért Kartalon köszönetet szeretnék mondani a 22 befogadó családnak, a szponzoráló vállalkozóknak, a Polgármesteri Hivatalnak és intézményei szinte minden dolgozójának, a Lovas Clubnak, a Kartali Fidelitas tagjainak a programok szervezéséért és nem utolsósorban József atyának és híveinek, akik adományaikkal motorjai voltak az anyagi eszközök megteremtésének. Mindenkor példaértékű lehet a befogadó családok önzetlen törődése a határon túli gyerekek iránt.

Két hét alatt a gyerekek a tartalmas helyi programokon kívül megcsodálhatták a Lázár Lovas parkot, szép esti miséken gyakorolhatták a vallásukat majdnem elfelejtett magyar anyanyelvükön. A tóalmási strandon pedig fesztelenül pancsolhattak egész nap. Budapesten a Budai Várat, a Mátyás templomot, a Bazilikát valamint a Szent Jobbot láthatták. A világ talán legszebb parlamentjében gyönyörködhettek a Szent Koronában, a belsőépítészet technikai remekeiben. Az idegenvezető bemutatta az üléstermet is, ahol az ország sorsáról döntenek. (Ekkor eszembe jutott, hogy azok a képviselők és megtévesztett híveik, akik decemberben NEM-mel szavaztak ezekre a csodálatos gyermekekre, ha előre látták vagy akár befogadták volna őket, talán nem buktak volna meg nemzeti érzelemből, öntudatból.)

Mert mi, kartaliak, aszódiak, kállóiak, vanyarciak, erdőkürtiek, akik hozzájárultunk e sokat szenvedett, magyarságukban elnyomott gyerekek kis jóllétéhez, szeretetéhez nemzeti érzelembol, öntudatból kitűnőre vizsgáztunk.

Reméljük, a két hét alatt hozzájárultunk ahhoz, hogy mindig büszkék legyenek magyarságukra, és majd a gyermekeiknek is átadják a magyar nyelv szeretetét, nem hagyva kihalni szülőföldjükön a magyar szót!

Lados József
képviselő

Derűs történetek a magyarság múltjából

Ezúttal kissé tiszteletlenül, a humor görbe tükrében szeretnénk megmutatni a "balsors tépte" magyar múlt derűsebbik oldalát. Mert nem kell ám mindent halálosan komolyan venni. Ha nem vigyázunk, magunk is járhatunk úgy, mint az egykori barát egy 18. századi anekdotában. Íme, nézzük az erről szóló első történetet, majd a többit!

Szent István napján nagy beszédet kellett volna tartania a barátnak. Valamiképpen megfeledkezett róla, így üres fejjel jelent meg a templomban. De nem jött zavarba. Felállt a szószékre és a következőket mondta:

- Szerelmetes hallgatóim! Éppen ma egy esztendeje, hogy ezen az ünnepnapon néktek prédikáltam és Szent Istvánról nagy dicséretet tettem. Elmondtam mindazt, amit e nagy férfiúról hallottam és a szent iratokban róla olvastam. Mivel pedig azóta semmi újat nem cselekedett, s a könyvekben sem találtam az előadottaknál többet, ezúttal maradjunk csak meg a tavalyi prédikáció mellett. Ha pedig lenne köztetek olyan, aki a múlt évi beszédemet nem hallotta, kérdezze meg azoktól, akik akkor jelen voltak, s így mindenki egyformán tudni fogja, amit tudnia kell.

Ezzel áldását adta a hívekre és leszállt a szószékről.

*

Mikszáth és Jókai nagyon fogékonyak voltak a történelem derűs eseteire. Jókai különösen kedvelte a Mátyás királyról fennmaradt mondákat. Össze is gyűjtött egy csokorra valót. Az alábbi történetben szőlőről, borról is szó esik, de legfőképpen arról, ami már az akkori uraknak se nagyon ízlett – a munkáról:

Egyszer a baranyai bortermő hegyek közt táborozva vígan iddogáltak a főurak a király sátorában. Áldomást ittak már mindenre a villányi jó borból – írja Jókai –, mialatt kinn a hegyek között, a nagy meleg napon a szőlőmunkások kapáltak.

- Szeretitek a jó bort meginni – mondá Mátyás király –, lássuk, tudnátok-e azt mívelni is. Jertek, segítsünk kapálni a derék embereknek.

A főurak váltig szabódtak, hogy nem méltó munka ez sem a király nagysága, sem az ő vitéző tenyereikhez. De hasztalan volt minden kifogás, ha a király ment, menni kellett nekik is.

A szőlőbe érve kivették a munkások kezéből a kapát, s elkezdtek dolgozni. A király úgy kapált, mint akármilyen vincellér. A főurak csak várták, hogy mikor unja meg már, s mikor hagyatja velük is félbe a munkát. Végre nem állhatta tovább az országbíró, kinek testén az izzadság csurgott végig:

- Uram király, légy kegyelemmel, mind kidűlünk itt melletted eme dísztelen munkában. Ám vígy bennünket ágyúk elé, ott szívesen követünk, de megöl ez a paraszt dolog.

- Látjátok – mond a király –, nektek egy óráig is sok ez a munka. Hát aki egész életén át ebben törődik? Azért máskor, ha áldomást isztok, ne felejtsétek ki belőle a népet, mely mindnyájunkért izzad!

*

Most ugorjunk egy nagyot történelmünkben, egészen a 19. századig, melyben sok anekdota született a legnagyobb magyarról, gróf Széchenyi Istvánról, s maga is jó mesélő volt. A szabadságharc kezdeti időszakából való a történet, melyet Széchenyi így mesélt el:

Egy ágyú őrzője, otthagyva helyét, elment a legközelebbi kocsmába. Megtalálták és elítélték. A nemzetőr így védte magát: "Ha csak egy ember jött volna, az maga nem vihette volna el az ágyút. Ha meg többen jöttek volna rám, úgyis el kellett volna futnom."

*

A kiegyezés után aztán nyugodtabb idők következtek, ám történetekből ekkor sem fogytak ki a jó kedélyű magyarok. Deák Ferencről, a haza bölcséről számtalan anekdota forgott közszájon. A Bach-rendszer alatt egy előkelő német azt kérdezte tőle:

- Hát ön lehetetlennek tartja, hogy Magyarország elnémetesedjék?

- Lehetetlenség éppen nincs benne.

- Hát akkor miért nem adják meg magukat?

- Uram, ha az orvos ezt mondaná önnek, meghalhat akár ma, de elélhet még egy darabig, mit tenne?

- Élnék, ameddig lehet.

- No, hát mi, magyarok is megpróbálunk életben maradni mindaddig, amíg lehet.

*

Az előző századforduló idején, 1900 körül több honatyával kapcsolatban felvetődött a kérdés: ugyan hogy lehetett az illető képviselő? Erre ad választ egy Deák Ferenc nevéhez fűződő történet:

A haza bölcsét egyszer felkereste egy fiatal mágnás, és a tanácsát kérve előadta, hogy képviselő szeretne lenni.

- Annyi pénze van apádnak? – kérdezte Deák.
- Miért tetszik ezt firtatni?
- Mert fiam, a képviselőséghez vagy ész kell, vagy sok pénz.....

*

Persze volt, aki még a haza bölcsének is tanácsot mert adni. Deák Ferenc egyszer egy derék józsefvárosi hentesmesternek a kisfiát mentette meg az elgázolástól. A gyerek ugyanis az út közepén, a porban játszott. A jó ember könnyekre fakadt, amikor megtudta, mi történt:

- Uram – mondta meghatottan –, nem tudom másképp meghálálni a jóságát, mint hogy egy bizalmas tanácsot adok: nyáron sohase egyék tormás virslit!

Vajon a mi korunkról, ünnepségeinkről maradnak-e majd fenn ugyanilyen jóízű történetek, mint az elődeinkről?

(Válogatás Lovas Dániel gyűjtéséből)

Süssünk-főzzünk!

Mézes-fahéjas muffin

Hozzávalók: 15 dkg joghurt, 10 dkg krémsajt (natúr), 2 tojás, 11 dkg cukor, 1 evőkanál méz, 18 dkg liszt, 2 teáskanál süttpor, 1-2 teáskanál fahéj.

Elkészítése: A sütőt előmelegítjük 180 °C-ra, a muffinformákat papírral kibéleljük. A lisztet elkeverjük a sütőporral. A tojásokat habosra kikeverjük a cukorral, majd belekeverjük amézet, a joghurtot, és a krémsajtot. A lisztet összekeverjük a sütőporral és a fahéjjal. A lisztes keveréket kanalanként hozzáadjuk a tojásos masszához. A tésztát a formákba töltjük (2/3-ig), majd 20-25 percig sütjük.

Ananászos hal

Hozzávalók (4 személyre): 2 szál karcsú póréhagyma, só, friss ananász, 750 gr lazacfilé, őrölt bors, 1 ek. liszt, 4 ek. olaj, 2-3 ek. szójamártás, 1 kisebb doboz paradicsom, őrölt chili, só.

Elkészítése: A pórét leöblítjük, megtisztítjuk és karikákra vágva forró, sós vízben blansírozzuk, majd lecsöpögtetjük. Az ananászt meghámozzuk és kockákra vágjuk a gyümölcs húsát. A halat leöblítjük, felitatjuk róla a nedvességet, falatnyi darabokra vágjuk, majd meghintjük sóval, borssal és liszttel. A halat 3 evőkanál forró olajon gyorsan átsütjük, majd kiszedjük és melegen tartjuk. A maradék olajat a serpenyőbe öntjük és felforrósítjuk benne a kockákra vágott ananászt. Belekeverjük a szójamártást és a pórét. A paradicsomot a dobozban késsel felaprítjuk, majd a levével együtt az ananászhoz öntjük, borssal és chilivel fűszerezzük. Visszatesszük a halat, és gyenge tűzön az egészet 3-4 percig pároljuk. Ízlés szerint rizzsel tálaljuk.

Babos zöldségtál pulykahússal

Hozzávalók (4 személyre): 1 kisebb fej karfiol, 30 dkg zöldbab, 30 dkg filézett pulykamell, 2 ek. főzővaj, trölt bors, 25 dkg sárgarépa, 1 cs. zöldhagyma, 2 cs. metélőhagyma, 1 dl olívaolaj, 2 ek. aprított madula, só.

Elkészítése: Megtisztítjuk és megmossuk a karfiolt és a babot. A karfiolt rózsáira szedjük, a babot eldaraboljuk, majd mindkettőt sós vízben 10 percig főzzük. A megmosott húsról felitatjuk a nedvességet és csíkokra vágjuk. A serpenyőben felolvasztott főzővajon kb. 4 percig sütjük. Kivesszük, sózzuk, borsozzuk és melegen tartjuk. A megtisztított sárgarépát vékony csíkokra vágjuk. A zöldbabot a répával együtt megpirítjuk a megmaradt zsiradékban. Hozzáadjuk a karfiolt, és fedő alatt 5 percig pároljuk. Végül beleforgatjuk a húst. A metélőhagymát megmossuk, szárazra töröljük és felaprítjuk. Elkeverjük az olívaolajjal, a mandulával, sóval és a borssal fűszerezzük. A keveréket a zöldségbe forgatjuk. Zöldfűszerrel díszítve tálaljuk.

Sajtos-fűszeres pulykaszeletek

Hozzávalók: 4 szelet pulykamell, 1 ek. koriander, 1 ek. kakukkfű, 1 ek. oregánó, 1 ek. rozmaring, 3 ek. olaj, 10 dkg kecskesajt, 2 ek. tej, 2 gerezd fokhagyma, őrölt pirospaprika, só, bors, tej és fokhagyma a hús áztatásához

Elkészítése: A vastag pulykaszeleteket legalább 2 órára fokhagymás tejbe áztatjuk. Az összes fűszerből fél teáskanálnyit az olajhoz keverünk. A sajtot a tejjel simára keverjük. A fokhagymát áttörjük és a sajthoz adjuk. A maradék fűszereket is hozzákeverjük a sajtos masszához. Paprikával, sóval, borssal ízesítjük. A hússzeleteket lecsöpögtetjük és mindegyikre "zsebet" vágunk. Ebbe töltjük a sajtkrémet, a nyílásokat pedig hústűvel zárjuk. A hús mindkét oldalát pirosra grillezzük, közben a fűszeres olajjal locsolgatjuk.

Vásárnaptár 2006

TURA:

Minden hónap első szerdáján, kivéve január és február hónapot:
március 1., április 5., május 3., június 7., július 5., augusztus 2., szeptember 6., október 4., november 8. és december 6.

ASZÓD:

Március 18., április 22., október 21. és november 18.

2005. évi anyakönyvi események

Kartalon házasságot kötöttek:

Kovács László - Urbán Anita	2005.01.08
Czakó József - Nagy Erzsébet	2005.05.28
Kiss László - Szőke Krisztina	2005.07.16
Szabó Ferenc - Koreny Nikolett	2005.07.23
Valicskó Péter - Jakus Erzsébet	2005.07.16
Varga Tamás - Fehér Zsuzsanna	2005.07.23
Lakatos Tamás - Szapkó Éva	2005.07.23
Öveges Péter - Jakab Beáta	2005.07.23
Zámbó László János - Lovró Mónika	2005.07.30
Tóbi Imre - Pozsár Erika	2005.09.10
Szalai Gábor - Sütő Éva Ildikó	2005.09.17
Langa Gábor - Csik Erika	2005.09.17
Marelin Tamás - Kolesza Edit	2005.09.24
Dudás Norbert - Hevesi Rita	2005.10.08

Kartalon elhunytak:

Konkoly Istvánné (Urbán Borbála)	2005.01.03
Lengyel Zoltánné (Oravecz Mária)	2005.01.05
Szlucska Jánosné (Deák Mária)	2005.01.19
Kalcsó Mihály	2005.03.01
Szlucska János	2005.03.06
Sindely Jánosné (Fehér Piroska)	2005.03.24
Eperjessy Ferenc	2005.03.28
Kerekes Imréné (Magyar Erzsébet)	2005.03.26
Fazekas Imréné (Bozsik Piroska)	2005.04.08
Rizsák Sándorné (Herbai Mária)	2005.05.07
Pethő István	2005.05.18
Lados Mihály	2005.06.03
Zsiga Pál	2005.06.16
Bereczki István	2005.07.07
Hévíz Jánosné (Radics Julianna)	2005.07.15
Krekó János	2005.07.15
Deák Mihály	2005.07.18
Puporka János Zoltán	2005.07.24
Baranyi Miklósné (Horváth Rozália)	2005.07.31
Furucz Józsefné (Hajdu Margit)	2005.08.04
Bereczki Zoltán	2005.08.16
Gergely Istvánné (Cseri Erzsébet)	2005.09.11
Bereczki András	2005.09.12
Urbán Mihályné (Szászi Erzsébet)	2005.10.06
Gergó János	2005.10.12
Serfőző Pálné (Földi Erzsébet)	2005.10.28

Magyarország Legerősebb Faluja:

Részt vettünk, dobogósok lettünk!

2005. augusztus 12-13-14-én a Magyar Technikai és Tömegsportklub Országos Szövetség rendezésében került sor Kartalon, a „Magyarország Legerősebb Faluja" virtus vetélkedősorozat országos döntőjére.

Pénteken reggel már nagy volt a sürgés-forgás a pályán és az iskolában. Délelőtt megérkeztek az első csapatok és birtokukba vették a szálláshelyeket. Estére már mindenki vidáman vonult a sportpályára, ahol megkezdődött a rendezvény. Az EDDA együttes koncertje után csodálatos tűzijáték zárta a pénteki programot. Volt, aki nyugovóra tért, hiszen két hosszú nap várta a versenyzőket és az őket kísérő szurkolókat, akik szép számmal vettek részt, de olyanok is akadtak, akik egy kicsit hosszabbra vették az éjszakát.

Szombat reggel a Hősi emlékműnél közös koszorúzással tették tiszteletüket Kartal község előtt a résztvevők, ahol Kovács László polgármester úr köszöntője és a Tömegsportklub elnökének beszéde után az Asszonykórus és a Nefelejcs Együttes csodálatos és szívszaggató dalait hallgathatták. Ezt követően a sportpályára vonultak és kezdetét vette a hivatalos megnyitó. A polgármester úr és az MTTOSZ elnökének köszöntője után az elmaradhatatlan „Toldi" részlet következett, majd a résztvevők a kórusok közreműködésével elénekelték a Himnuszt.

A csapatok levonultak a versenypályára és elkezdődött a küzdelem. A sportpályán rendezték meg a „Szabad Föld Kupa" országos futballdöntőjét, amire tizenkét csapat nevezett. A kartali csapat rangos helyen végzett, a fárasztó felkészülés meghozta az eredményét.

Minden erőt összeszedve küzdöttek a csapatok egymás ellen. Olyan volt ez a társaság, mint egy nagy-nagy család. Mindenki drukkolt a másiknak, még az ellenfél csapatának is. Együtt örültek a sikereknek és búsultak, ha valami nem sikerült. Több havi előkészület és rengeteg munka után jó volt a rendezőknek látni azt, hogy minden simán és zökkenőmentesen zajlik. Testileg és lelkileg is föl kellett készülni mindenkinek erre a pár napra.

Sokat számított a hozzátartozók és a kísérők buzdítása, akkor mikor az ember teljesíteni akart és a legjobbat kihozni magából. Köszönjük azoknak a kartali embereknek a részvételét, akik a csapattal együtt átélték ezt a két napot, és néha lelket öntve belénk végig kísértek bennünket, s velünk együtt örültek vagy bosszankodtak, ha valami nem úgy sikerült,

mint ahogy szerettük volna! Sokat jelentett és megtiszteltetésnek éreztük a jelenlétüket. Köszönet azoknak a gyerekeknek is, akik vállalták a közreműködést és nagyon sokat segítettek!

A fárasztó nap után a színpadon énekesek, humoristák, táncosok, majd Demjén Rózsi szórakoztatta a közönséget. Gyönyörű tűzijáték zárta ismét az estét. Vasárnap még talán a kakas sem kukorékolt, amikor az első emberek megjelentek a versenypályán. Igaz, némelyikük arca kissé gyűrött volt, de összekapták magukat. Reggel nyolckor már a nehéz szekér és a kamion várt mindenkit, s újból nekigyürkőztünk. A szekeret Baranyi Gézának, a kamiont Lados Józsefnek köszönhettük.

A váltóverseny elég keménynek bizonyult, de megbirkóztunk vele és a legjobb idővel zártunk.

Az eredményhirdetés sok meglepetést tartogatott. A kartali csapat a saját kategóriájában a harmadik helyen végzett.

IV. kategória - 3001 fő feletti települések:

I. helyezett: Csemő, II. helyezett: Bugac, *III-IV. helyezett: Kartal* és Nagyigmánd.

Több különdíjat is nyertünk: Kartal csapata különdíjas lett súlypakolásban, Kovács László pedig megnyerte a söröshordó pakolás versenyszámot.

Nagyon fárasztó hétvége állt mögöttünk, és ezt csak azok az emberek tudják, akik eljöttek s nézőként velünk együtt részt vettek ezen a versenyen.

A testileg-lelkileg megtört embereknek még a végére is maradt annyi energiájuk, hogy mulatva és jókedvvel zárják le ezt a rendezvényt. Mindenki pakolt, útnak indult a buszkonvoj, kiürült az iskola és a sportpálya.

Történt egy sajnálatos baleset is, talán figyelmetlenségből, talán a nehéz feladatból adódóan, de a lényeg az, hogy minden jóra fordult, ugyanis már másnap közölték a résztvevőkkel, hogy a sérültek jobban vannak, sőt kettőt vissza is szállítottak a helyszínre.

Reméljük, hogy mindenkinek legalább olyan jól sikerült ez a hétvége, mint nekünk és nem keserű szájízzel mentek haza Kartalról!

A rendezvény alkalmából a Magyar Posta Rt. sátrában a versenyre emlékeztető első napi bélyegzővel látták el a küldeményeket

A helyi rendezvény főbb támogatói voltak: ERRO Kft., MAGYAR KÖZMŰ Rt.

Szeretnénk köszönetet mondani azoknak a kartaliaknak, akik különdíjat adományoztak a versenyen: Sőregi Zoltán asztalosmester, Gerhát János vállalkozó, Krizsanyik János (asztalosmester, Kovács Zoltán ácsmester, Homok Márton asztalosmester, Bereczki László vállalkozó, Bunyós Pista énekes, Kovács László polgármester, COOP kisáruház (Kartal). Köszönjük segítségüket!

Szarvasné

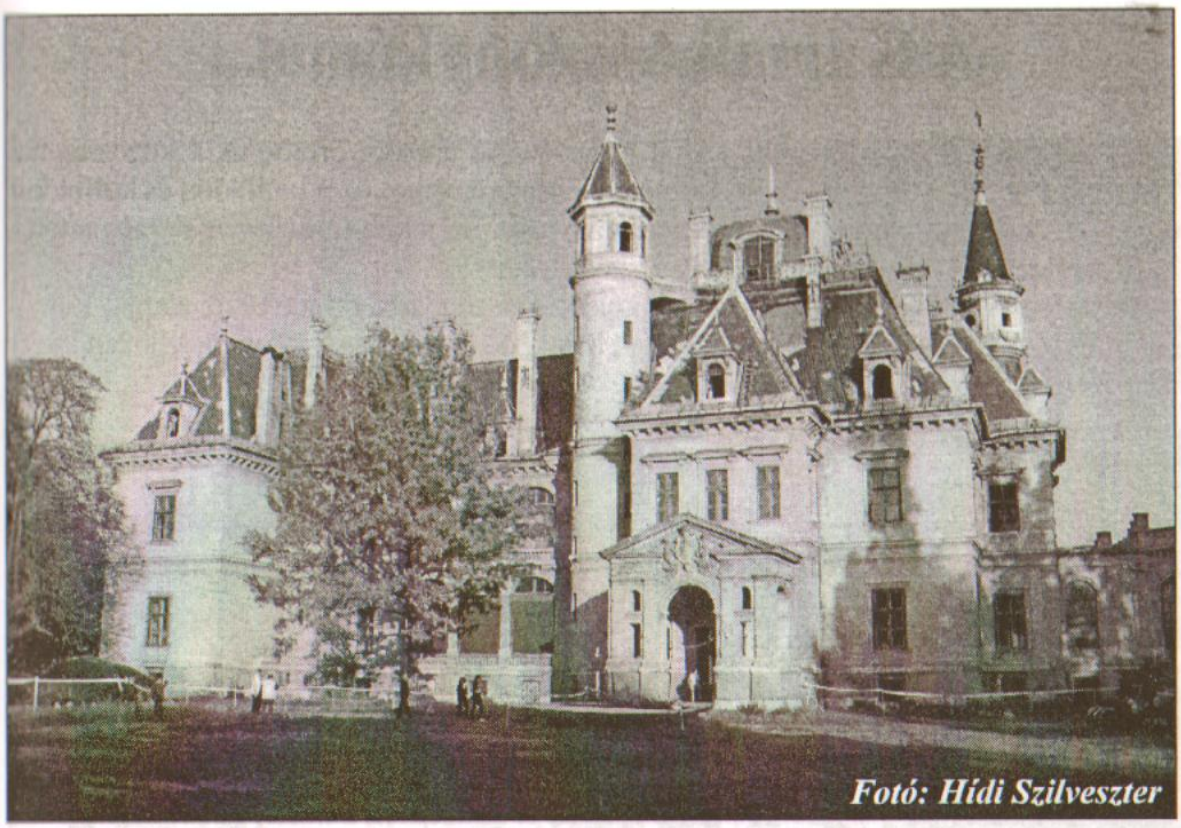

Dr. Katona Miklós:

A Schossberger család a Galgamentén

Az 1800-as évek közepétől a Galga mentén évszázadok óta vezető szerepet játszó magyar arisztokrata családok (Esterházy-Grassalkovich-Podmeniczky család) egymásután tönkrementek és földbirtokaik eladására kényszerültek. Ekkor jelent meg a térségben két új birtokszerző család: a Schossbergerek és a Hatvany-Deutsch-ok. A két család fokozatosan felvásárolta a tönkrement uradalmak nagy részét és 1945-ig nagyobb részt meg is tartotta azokat. Ekkor a Nemzeti Kormány rendelete megszüntette a nagybirtokrendszert.

A Schossberger család egyike volt az Osztrák-Magyar Monarchia leggazdagabb kereskedő és bankár családjának. A zsidó eredetű család tagjainak majdnem mindegyike katolizált (keresztény vallásra tért át). A turai katolikus templomban például az oltár mellett külön pad volt fenntartva számukra. A bárói rang megszerzése után 1907-ben engedélyt kaptak a Tornyay-Schossberger kettős név használatára. 1883-ban Schossberger Zsigmond építtette a turai kastélyt neoreneszánsz stílusban, Ybl Miklós tervei alapján. A kastély

Fotó: Hídi Szilveszter

jelenleg romos állapotban van *(képünkön)*, de felújítása hamarosan megkezdődik. 1913-ban báró Tornyay-Schossberger Rezsőné szüleinek tiszteletére mauzóleumot építtetett Aszódon. A mauzóleum a második világháborút követően teljesen romossá vált. A műemlék jellegű épület felújítását Asztalos Tamás, a Petőfi Múzeum igazgatója irányította. A restauráció 1996-ban fejeződött be.

A nagykartali uradalom Tornyay Lajos (1861-1928) báró tulajdona volt. Feleségét Feldheim Ilonának hívták. Mindketten katolikus vallásra tértek át. Három gyermekük volt: Erzsébet, Magda és György báró. Tornyay György báró 1903-ban született, felesége Rózsahegyi Marica volt, Rózsahegyi Kálmán színművész leánya.

1919. március 18-án Kartalon nagy jelentőségű népgyűlést tartottak, az aszódi munkások kezdeményezésére. Követelték Lajos báró 2600 holdas uradalmának birtokba vételét. A kommunisták szövetkezetek alakítását követelték, a kartaliak viszont a földosztás hívei voltak. 1919 májusában termelőszövetkezetek alakultak a báró birtokain, de ezek nem működtek sokáig, mert a Tanácsköztársaság hamarosan elbukott.

1925-ben Lajos bárónak Pest megyében még 3236 katasztrális hold földbirtoka volt.

A Schossberger család tagjainak jelentős része az 1930-as évek végére kihalt, a többiek szétszóródva élnek a nagyvilágban. Kartali kastélyukat, amely a labdarúgó pálya mellett, az étterem szomszédságában állt, a második világháború után lebontották.

A Kartali Asszonykórus...

...23 éve működik és öregbíti Kartal hírnevét. Az éneklés öröme és a közösséghez tartozás kovácsolta össze a kórust. Igen nagy elismerés övezi őket belföldön és külföldön egyaránt. Sok rangos szereplés, versenyen való részvétel alkalmával mutatják meg hiteles népművészetüket (viseletüket, énekeiket, szokásaikat).

A minőségre törekednek és ennek a hitelesség, a rendszeres munka az alapja. Ennek eredménye a különböző díjak, amit eddig elértek, de különösen 2005-ben. Minősítő versenyeken eddig csak „arany" minősítést értek el (eddig 10 arany).

Ez az év igen sikeres volt. A kartali Asszonykórus elérte a legnagyobb kitüntetéseket.

2005. április 16-án Országos Vass Lajos Népzenei Verseny elődöntőjén „arany" minősítést ért el és továbbjutott a döntőbe. Augusztus 14-én Mezőtúron az Országos Népzenei Gálaszintű Minősítő Arany Páva Nagydíjas Hangversenyén megkapták a *3. Arany Páva Nagydíjat* és a zsűri Mezőtúr városának *Különdíját* is nekik ítélte.

Kiérdemelték a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének *„KÓTA DÍJ"* kitüntetését, melyet december 26-án Budapesten a Zeneakadémián ünnepség keretében adták át a kórusnak. 2005-ben ismét közösen kirándultak Görögországba saját költségükön.

Velük együtt utazott még sok kartali, kik felejthetetlen 10 napot töltöttek Neo Pori tengerpartján. Szlovákiában „Márton napi vigadalom" fesztiválon Dunaszerdahelyen is nagy sikerrel szerepeltek. A Pozsonyi TV és Rádió rendszeresen műsorára tűzi az Asszonykórus felvételeit. Az elismerést jelzi még, hogy műsor összeállításukat egyre több helyen alkalmazzák, és példaként állítják más kórusok számára.

Bízunk abban, hogy Kartalon is elismerik a kórus tevékenységét, értékét.

Valter Menyhértné
kórusvezető

A Kartali Kisasszonykórus

A Kisasszonykórus tagjai lelkesen vesznek részt több versenyeken, fesztiválokon, helyi szerepléseken. Külföldi szereplésük alkalmával nagy sikerrel szerepeltek Dunaszerdahelyen. Magyarkeszin ifjúsági versenyen külön elismerésben részesítette a zsűri őket.

Szeretnénk, ha itthon a községben is értékelnék a népművészet ezen formáját és több tagot toborozhatnánk. Sajnos ifjúságunk nem mindig az értékeket tarják fontosnak, sokszor a silány, értéktelen dolgok érdeklik őket. Ezen a téren még van mit tennünk.

Bízunk abban, hogy a következő évben nagyobb rangja lesz a hagyományőrzésnek, értékeinknek, felnőttek és gyerekek körében egyaránt.

Valter Menyhértné
kórusvezető

A Művelődési Ház állandó programjai

Hétfő:	17.00 - 20.00	Asszonykórus próbája (Vezeti: Valterné)
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
Kedd:		SZÜNNAP
	15.00 - 18.00	Nyugdíjas klub (Vezeti: Herczeg Jánosné)
Szerda:	17.00 - 18.00	Rock and roll sporttánc (Vezeti: Kőmíves Erzsébet)
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
	19.00 - 20.00	Női torna (Vezeti: Szarvasné Erzsébet)
Csütörtök:	10.00 - 12.00	Csiri-biri Mamák Klubja (Vezeti: Péter Zoltánné Margit)
	16.00 - 17.00	Népijátékok gyerekeknek (Vezeti: Valterné)
	17.00 - 18.00	Kisasszonykórus próbája (Vezeti: Valterné)
	18.00 - 19.00	Ifjúsági Klub (Vezeti: Szarvasné Erzsébet)
Péntek:	17.00 - 18.00	Rock and roll sporttánc (Vezeti: Kőmíves Erzsébet)
	17.00 - 20.00	Tanfolyamok
	19.00 - 22.00	Nefelejcs együttes próbája (Vezeti: Deák István)
Szombat:	14.00 - 20.00	Ifjúsági délután (Felelős: Valterné)
Vasárnap:		SZÜNNAP

Naponta 8.00 - 20.00 óráig internetezési lehetőség.

Alkotóköreink és vezetőik:

Nefelejcs Népzenei Együttes	Deák István
Asszonykórus, Kisasszonykórus	Valter Menyhértné
Népi gyermekjátékok	Valter Menyhértné
Csiri-Biri, Mamák Klubja	Mayerné Csécsei Erzsébet és Péter Zoltánné
Nyugdíjasok Klubja	Herczeg Jánosné
Ifjúsági Klub	Szarvasné Miskolczi Erzsébet

Tanfolyamok:

Rock and roll sporttánc	Kőmíves Erzsébet
Női torna	Szarvasné Miskolczi Erzsébet
KRESZ-tanfolyam	megbízott oktatók

A Kartali Nyugdíjas Egyesület életéről

3 évesek leszünk 2006-ban. Ez már annyi idő, ami lehetőséget ad egymás közelebbi megismerésére. Létrejön egy kis összetartozási érzés. Hiányzunk egymásnak, ha valaki nem jön el a heti összejövetelünkre. Érdeklődünk felőle, meglátogatjuk, ha beteg. Érdekközpontú világunkban nagy eredménynek, értéknek számít ez. Olyan emberi érték, ami szebbé, jobbá teszi életünket.

A 2005-ös évben már egy kis táncccsoportot is alakítottunk és saját összeállítású csárdáscsokorral ünnepeltük a 2. "születésnapunkat".

Sikerült a csobánkai Nyugdíjas Klubbal baráti kapcsolatot létesíteni. Kartali népviseletbe öltözve mutatkoztunk be az összesereglett csobánkaiaknak október elsején, a szüreti báljukon. Énekelve, zeneszóra jártuk végig a falut és a tereken végül közénk állva táncoltak a helybéliek is. Még a különbuszunk költségét is ők fizették.

Az év folyamán sok szép kiránduláson vettünk részt. Nagymaroson, a nyugdíjas találkozón még hajókáztunk is. Nagy élményt nyújtott a Munkácsy-kiállítás, a Margit-

sziget és az új Nemzeti Színház. Decemberben közkívánatra az Operett Színházba mentünk; a Mária főhadnagy című előadást néztük meg.

Minden tagunk névnapját megünnepeljük bensőséges köszöntéssel, énekléssel. Az ünnepelt szeretettel, odaadón készül az egész csoport megvendégelésére.

2004 decemberében, éppen egy éve sikerült kiadni a Szabó László – községünk szülötte, nyugdíjas közgazdász – kéziratairól szerkesztett "Kartal könyvet" 500 példányban. Mivel az első kiadás mind gazdára talált, februárban újabb 300 kötetet jelentettünk meg, mert aki kézbe vette, másoknak is ajánlotta. Ladócsy László, Kartal szülötte, iskolánk festőművész tanára tervezte a fedőlapot, és saját falunkról készített akvarelljét adta hozzá. A benne található 100 oldalnyi kép sok-sok kartali emléket örökít meg az 1920-as évektől napjainkig.

A "Kartal könyv" megjelenésének napjára 8 db-os képeslapsorozatot is kiadtunk. A képeket, felvételeket kartali pedagógusok készítették: Székely József, Ladócsy László és † Herczeg János. E sorozat településünk nevezetességeit, látnivalóit, érdekességeit mutatják, hirdetik, terjesztik.

A "Magyarország Legerősebb Faluja" vetélkedő országos döntőjét a mi falunkban rendezték meg. Augusztus 13-án a Magyar Posta Rt. kihelyezett postahivatalt működtetett a rendezvényen. A Nyugdíjas Egyesületünk által kiadott 8 képeslapot itt árusították, az e nap tiszteletére készült első napi bélyegzéssel. E képeslapok folyamatosan kaphatók a helyi Postán, a Papírboltban és a Könyvesboltban.

Terveink 2006-ra

Január első szombatján pótszilvesztert tervezünk. Februárban farsangi vígasságot rendezünk. Márciusban üdülni megyünk Berekfürdőre. Április 16-án, Húsvét vasárnapján a kartali ruhával rendelkező tagjaink beöltözve vesznek részt az Ünnepi Nagymisén. Május 13-án, szombaton 15 órától, megalakulásunk 3. évfordulójára ünnepi műsort tervezünk, a kistérségi és csobánkai testvér szervezetek részvételével.

Június 1-én indulunk Erdélybe és 4-én a Csíksomlyói Búcsúba látogatunk el. Júliusban részt veszünk a Megyei Nyugdíjas Találkozón és szerepelünk Nagymaroson a hagyományőrző ruhában. Augusztusban közösen ünnepeljük Szent István és az új kenyér ünnepét. Szeptemberben kartali ruhába öltözve megyünk a helyi Népzenei Találkozóra. A Kulturális Örökség napján közösen látogatunk el a meghirdetett rendezvények valamelyikére. Októberben először szerepelünk Szentendrén, az Idősek Napján a népviseletünkben. Novemberben a Láng Művelődési Házban, a nyugdíjasok bálján a saját viseletünkben leszünk jelen. Decemberben közös színházlátogatást tervezünk.

Herczeg Jánosné

A Művelődési Ház életéből

Csiri-biri, Mamák Klubja

Szeptemberben vettem át a Csiri-biri vezetését. Sok anyuka vesz részt rendszeresen gyermekével együtt a foglalkozásokon. Meglepő módon ezek a kétéves kicsik barátságosan fogadtak. Bármilyen tevékenységet tervezek, szívesen vesznek részt benne, pl: festés, ragasztás. Igazi kedvencük a gyurmázás, minden foglalkozást ezzel kezdünk. Anyukájuk segítségével készülnek a különböző formák: csiga-biga, gombóc, sütemény. Ha mesélek az előtte közösen készített bábokkal, rögtön körém ülnek és aktív részeseivé válnak a mesének. Néhány utánzó kis dalt, mondókát is tanultunk együtt, amit már ők kérnek, hogy játsszuk el újra. Úgy érzem, mind a szülők mind a gyerekek szívesen vesznek részt ezeken a délelőttökön, ahol a közös játék mindkét fél számára örömet okoz.

Továbbra is szeretettel várunk mindenkit ezekre az alkalmakra, ami nemcsak a közös tevékenységre nyújt lehetőséget, hanem ismerkedésre, beszélgetésre, egyben egy kis ízelítőt is nyújt az óvodai életből.

Péter Zoltánné
óvónő

Az Ifjúsági Klub életéről

Sikeresen zártuk le az idei évet is. Volt, aki kilépett közölünk, de örömünkre új tagokkal bővült a körünk. Várjuk még gyerekek jelentkezését, 11-18 éves korig.

Ismét megrendeztük az akadályversenyt májusban. A tíz akadályt sok gyerek teljesítette, és jó volt nézni, hogy azok a szülők, akik elkísérték a gyermekeiket, szívesen beálltak hozzájuk, és velük együtt teljesítették a feladatokat. Külön jutalmaztuk őket. Szeretném ezúton megköszönni azoknak a lelkes támogatóknak, szülőknek a munkájukat, akik segítségünkre voltak, Telek Csabának és Kovács Lászlónak pedig a hozzájárulását.

Nyáron ismét nyakunkba vettük a környéket, most a püspökhatvani Ökogazdaságba kirándultunk négy napig. Gyönyörű helyen és környezetben voltunk a 21 gyerekkel. Barangoltunk, megnéztük Veresegyházon a Medvefarmot, voltunk Balasagyarmaton, ahol megtekintettük a város nevezetességeit. Túráztunk a püspökhatvani halastóhoz, majd Vácra utaztunk, ahol a város látnivalóin kívül hatalmasat strandoltunk. Nagyon kimerítő és fárasztó négy nap után – több pakkal, mint amennyivel elutaztunk – érkeztünk meg az aszódi állomásra, és nyugtáztuk azzal, hogy ez a kirándulás is jól sikerült.

Ismételten készülünk a karácsonyra. Saját kezűleg készítünk ajándékokat szeretteinknek. A tavalyi előkészület is nagyon jól sikerült.

Bizakodva nézünk az újesztendő elé, és szeretnénk, ha többen csatlakoznának hozzánk, hiszen arra törekszünk, hogy a kis csapatunk olyan legyen, mint egy nagy CSALÁD.

Szarvasné Erzsébet
klub vezető

Torna a Művelődési Házban

Az idei év márciusa óta sikeresen működik a női torna a Művelődési Házban. A tíztizenöt fős kis csapat, keményen megdolgozik a fölös kilókkal. A változatos feladatok és az akarat meghozza az áhított eredményt.

A rendszeresség minden ember életében fontos dolog, ez vonatkozik a testünk, lelkünk karbantartására is. A mozgás, még ha fárasztó is, de nem engedi a szervezetet leengedni. Egy idő után már igényli a rendszerességet, és rosszul esik, ha valamilyen oknál fogva esetleg elmarad. Biztos, hogy sokkal kényelmesebb a pihenés, de tiszteletre méltó az, hogy még az idősebb korosztály is részt vesz, és végig mozogja az ötven percet. Az arcokon jó látni azt, hogy kellemesen elfáradtak, és a pihentető gyakorlatok után felüdülten mennek haza, azzal a mondattal:

„Ez nagyon jólesett."

Továbbra is várjuk azokat, akik szívesen csatlakoznának hozzánk.

Szarvasné Erzsébet
sporttánc oktató

„A hetedik te magad légy!"

A Nefelejcs Népzenei Együttes 2005-ben

Újabb mozgalmas év telt el, és nagy örömmel tudatom, hogy a Nefelejcs Népzenei Együttes immár hét esztendeje működik! Ahogy rendezem gondolataimat, József Attila: A hetedik című versének refrénként visszacsengő szavai térnek vissza: „A hetedik te magad légy!"

Az elmúlt hét esztendő visszaigazolás számomra, hogy amit csinálunk, nem hiábavaló, és kitartó munkánk meghozza gyümölcsét. Így volt ez 2005-ben is.

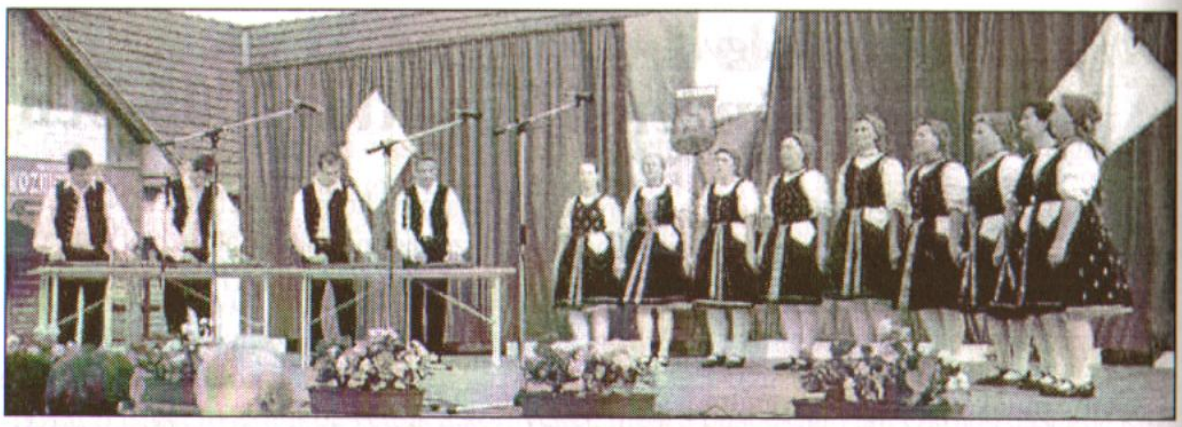
Április 16-17-én Zalaegerszegre kaptunk baráti meghívást az Igazgyöngy Hagyományőrző Egyesület jóvoltából. A mesébe illő, gyönyörű zalai dombvidék látványa valamennyiünket elkápráztatott. Ezt valóban látni kellene mindenkinek! Zalaegerszegi barátaink nagy szeretettel hallgatták meg műsorunkat.

A következő hétvégén, április 23-án Budapestre utaztunk. VI. alkalommal rendezték meg a Vass Lajos népzenei versenyt. Erre az alkalomra új összeállítással készültünk, amit a zsűri arany oklevéllel jutalmazott.

Május 1-jén Kartalon láthattak minket, majd 16-án az első világháborúban elesett hősökre emlékeztünk. Május 21-22-én Kapuváron a "Rábaközi Sokadalom 2005" című rendezvényen immár második alkalommal mutathattuk meg a Galga-vidék gyönyörű dalait.

És most egy számunkra nagyon fontos esemény dátumához érkeztem.Május 28-án Kunhegyesen a IX. Jászkun Citeratalálkozón a Nefelejcs Népzenei Együttes országos arany minősítést és Aranypáva díjat kapott. Nagy boldogság volt valamennyiünk számára ez az elismerés, hiszen viszonylag rövid idő alatt jutottunk el olyan szakmailag elismert előadói színvonalra, ami más együtteseknek évtizedekbe telik.

A Kartali Népzenei Találkozón

Június 4-én a törökbálinti Lendvai Károly Férfikórus meghívásának tettünk eleget a „Bálinti Esték Koncert" sorozat keretében. Június 12-én Vecsésen, a Népzenei Szólisták és Népdalkörök XIII. Pest megyei Találkozóján léptünk fel, míg június 26-án immár harmadik alkalommal kaptunk meghívást Domonyba, a helyi Falunapra.

Július első hétvégéje Körösladányban találta az együttest. A már sokadik alkalommal megrendezett Vén Márkus Népzenei Találkozón kedves ismerősként üdvözölt minket Körösladány lakossága.

Július 16-án lakodalomba voltunk hivatalosak. Együttesem két nagyreményű, fiatal tagja fogadott egymásnak hűséget ezen a napon. Hogy kik is ők? Szőke Krisztina és Kiss László.

Augusztus 12-13-14-én felbolydult a falu! Magyarország Legerősebb Falvainak versenyzői mérkőztek meg egymással. Ez alkalommal a nyitó eseményen, majd a délutáni szórakoztató műsorban vettünk részt.

Az Aranypáva díj kötelez! Mércét mutat, rangot ad. Az Egri Népzenei Gála 2005 című rendezvényen az idei év aranypávásai szerepeltek augusztus 27-28.-án. A Dobó téren megtartott műsorban újra igazoltuk a zsűri helyes döntését. Másnap a legkiválóbbakkal rádió felvétel készült, így velünk is.

Szeptember 10-én újra láthattak minket a kartaliak. A Népzenei Találkozóra az Asszonykórus szervezésében került sor. Itt is, mint már annyiszor, nagyon sok baráti együttessel találkoztunk. Október 23-án került sor a „Kartaliak a kartaliaknak" című helyi rendezvényre. Itt sok más tehetséges ember mellett mi is színpadra kerültünk.

Sajnos az egymást követő családi problémák miatt idén nem került sor az immár hagyományos Katalin-napi bálunk megrendezésére.

December 22-én a Falukarácsony műsorában való szereplésünk zárta a 2005-ös évet.

Úgy tartják, a hetedik év minden kapcsolatban, így egy adott közösség életében is fordulópont. Ez biztosan így van, hiszen az elmúlt évben is volt részünk jóban-rosszban, születésben-halálban. De hát ez az élet!

Szívből remélem, hogy az első eltelt hét esztendő meghozta gyümölcsét, és ezt a kis éneklő-zenélő közösséget még inkább megerősítette.

Engedjék meg, hogy a magam és együttesem tagjai nevében valamennyiüknek Boldog Újévet kívánjak!

Deák István

Történeti érdekességek a konyhaművészetről

A kanál a legősibb evőeszköz. Kagylóból eszkábálták először, ágnyéllel, még az őskorban. Került mellé pattintott kőkés is hamarosan, csak a háromágú étkezővilla váratott sokáig magára. Helyette tízágú villával, azaz ujjaikkal ettek eleink. Kétágú villa ugyan már az ókorban is volt, a nyárs ihlette a formáját. De csak a konyhában, hússütő villának használták, ahogy sugalmazóját, a szabadban gyújtott tűznél már bevált nyársat. A kétágú étkezővilla a XII-XV. században, a háromágú a XVII. században kezdett elterjedni a terített asztalon.

*

Püthagorasz szinte vegetáriánus volt, úgy irtózott a hústól. Viszont minden tanítványának ajánlotta a káposztalevest meg a bablevest, melynek elkészítéséhez receptet is szívesen adott.

*

Az antik Rómában mind a reggelit – amely többnyire pár falat áztatott kenyérből állt –, mind a sovány ebédet állva fogyasztották el, minden különösebb ceremónia nélkül. Teríteni csak este volt szokás.

*

A rántást és a habarást csak a XVII. században találták fel a szakácsok. Ezt megelőzően a mártásokat, leveseket kenyérrel és péppé zúzott mandulával sűrítették.

*

A középkorban a húslevest nem vízből, hanem borból főzték, s borsó- vagy babpürére öntve tálalták. Bor helyettesítette akkoriban a vizet a franciák híres hagymás hallevesében is, amelynek újkori változatát tengeri halleveskent kínálják ma Nizzában.

*

A zacskós leves Julius Maggi leleménye, aki még vegyész sem volt, csak egyszerű molnár. Sok-sok borsót lisztté őrölt, a lisztet zsíron megpirította, majd kis zacskóba töltötte. Mivel a borsó rendkívül gazdag növényi fehérjékben, a kis zacskó tartalmából meleg víz hozzáadásával tartalmas leves lett.

*

Medici Katalin szívesen sütött saját felséges kezével palacsintát a férjurának, de nem zsírban, hanem vajban. Tésztájába egy evőkanálnyi konyakot is tett, s a kész palacsintákat reszelt narancshéjjal, vaníliával ízesítette.

*

Az ételtörténészek szerint a franciák a tojás elkészítésének nem kevesebb, mint 685 módját ismerik.

*

A hideg vacsorák egyik fogását Krúdy Gyuláról nevezték el. A Krúdy-keverék összetevői: tíz deka vaj, egy doboz szardínia, két kemény tojás apróra vágva, némi reszelt hagyma és citromlé. Az alaposan összedolgozott nyersanyagokból kis kupacot formálnak.

Menjünk a könyvtárba!?

„Csak abból lesz a jövő közönsége, akit gyermekkorában olvasni tanítottunk, elviszünk színházba, hangversenyre. És ha valaki is legyintene, hogy van ennél fontosabb dolgunk is, jó lenne, ha észbekapna, hogy nincs ennél fontosabb dolgunk!
... nincs ennél jobb befektetés."

Csukás István

Kedves Kisbíró Kalendáriumot olvasó kartaliak! Írásom címe egyben kérdés és felszólítás is, ezzel szerettem volna mindazok figyelmét felhívni a könyvtárba járásra, akik eddig még nem látogatták meg intézményünket. Vajon miért kellene az embereknek hozzánk jönnie? Ezt szeretném most szemléltetni Önöknek az elmúlt év eseményeinek segítségével, valamint állományunk bemutatásával.

Jelenleg 26.300 db könyv található a polcokon, melyek vásárlása folyamatosan történik, tehát a legfrissebb újdonságok is megtalálhatóak. Ajánljuk a legújabb mesekönyveket, lapozókat egészen piciknek is, valamint a sokszínű ismeretterjesztő gyermekirodalmat. Újabbnál újabb sorozatok jelennek meg az ifjúság számára és igen nagy sikernek örvendenek náluk is.

Elmondhatjuk, hogy a mai gyermekkönyvek nagyon szépek, sok-sok színes ábrával készülnek és szinte nincs is olyan témakör, amely kimaradna a választékból. Emlékeztetni szeretném a kedves szülőket arra, hogy kisgyermeküknek szóló felolvasásukkal megalapozhatják a kicsi „hozzáállását" az olvasáshoz, majd később a tanuláshoz. Szép számmal tartunk olyan műveket is, amelyek segítenek a gyermekek nevelésében.

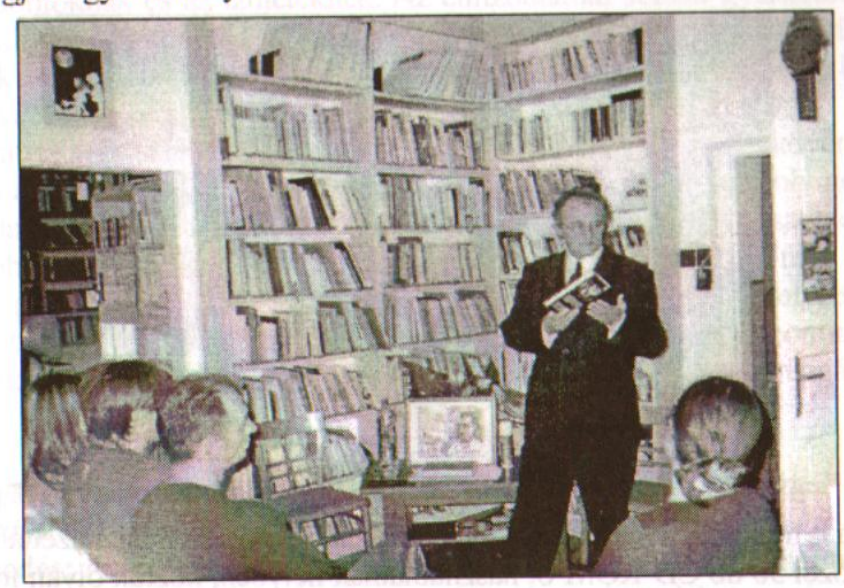

Minden alkalmat megragadunk annak érdekében, hogy a fiatalokkal megízleltessük az olvasás szépségét. Például *Mesedoboz* címmel foglakozás sorozatot indítottunk februárban alsós tanulók részére. Jöttek is a fiúk, lányok egészen a nyári szünetig. Októbertől folytattuk a mesék felolvasását, hallgatását és vetítését, és hogy senki ne unja el magát még véletlenül se, kézimunkával és érdekes, a felolvasott történetekkel kapcsolatos feladványokkal tarkítottuk ezeket a délutánokat.

A májálison a megszokott vetélkedőkkel vártuk a játékos kedvű nebulókat.

Júniusban Környezetvédelmi tábort szerveztünk 3-7. osztályos korú iskolásoknak, ahol 15-en vettek részt. Célunk a fiatalok környezeti nevelése volt, mivel úgy gondoljuk, nem lehet az ifjúság figyelmét elég sokszor felhívni arra, hogy óvják, védjék és becsüljék meg az őket körülvevő természetet. Kerékpároztunk, megnéztük Veresegyházon a Medveott-hont, Galgahévízen a GAIA Ökológiai Alapítványt, vetélkedtünk és kirándultunk Buda-pestre, a Természettudományi Múzeumba.

Novemberben író-olvasó találkozót tartottunk Nógrádi Gáborral, aki igen kedvelt szerző manapság a tinik körében. Nem csoda, hiszen a Pete Pite című könyvét 2002-ben beválasztották a világ legjobb gyerekkönyvei közé.

A hónap végén a hagyományokhoz híven felolvasónapot rendezünk, ahová várjuk azokat az irodalomkedvelőket, akik szeretnének megismertetni másokkal is kedves meséjüket, illetve regényüket, esetleg verseiket.

A Nagy Könyv rendezvénysorozattal kapcsolatban pályázat jelent meg a könyvtárak részére. A Pest Megyei Könyvtárral összefogva nyertünk 90.000,-Ft-ot, amiből finanszírozni tudtuk a Nógrádi Gábor-találkozót és a Wass Albert-estet.

Turcsány Péter, a Kráter Könyvkiadó Egyesület elnöke is járt nálunk. Magyarországon ők adják ki a sajnos már elhunyt író könyveit. Az irodalmár jó ismerője Wass életének és munkásságának. Örömünkre szolgált, hogy a rendezvényen az ifjúság is képviselte magát.

Szintén felnőtteket céloztunk meg az internetes tanfolyamunkkal. Úgy gondolom, a harmincas korosztálytól felfelé keveseknek adatott meg, hogy megtanulják használni a világhálót. Szeretnénk, ha ők sem maradnának ki ebből az információszerzési lehetőségből, ezért tanfolyamot indítottunk számukra. Természetesen nem az ECDL-vizsga szintjén folyik az oktatás, de arra elegendő a megszerzett képesség, hogy önállóan barangolhassanak az Interneten.

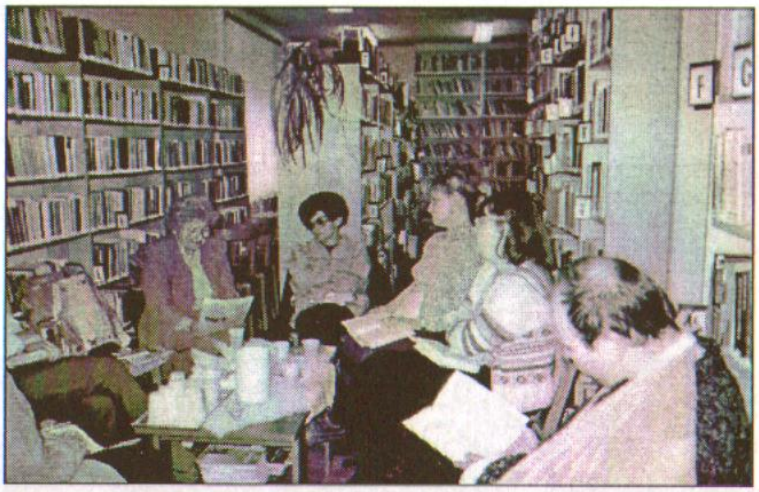
Minden évben lehet pályázni a könyvtáraknak és fenntartóiknak az érdekeltségnövelő pályázatra és minden évben kaptunk is valamennyi pénzt állományunk bővítésére.

Az idén elnyert érdekeltségnövelő támogatás összegéből (482.000,- Ft) nem csak dokumentumokkal gyarapodtunk, hanem vásárolhattunk még egy számítógépet, így már három

helyen is internetezhetnek a használók, ez év végéig kedvezményes áron (125,- Ft/óra). Természetesen nyomtatni, szkennelni és faxot küldeni is van lehetőség intézményünkben.

A Microsoft Magyarország cég pedig támogatta könyvtárunkat két értékes szoftverrel, amit szintén nagyon megköszöntünk nekik.

A számítógépesítésnek köszönhetően szinte nincs olyan kérdés, amire ne tudnánk választ adni a hozzánk betérőknek és ez nem csak az internetnek köszönhető, hanem annak is, hogy bármilyen könyvet tudunk más könyvtártól kérni szinte néhány nap alatt. Számtalan-szor fordul elő, hogy bejön az olvasó és arra kér bennünket, segítsünk neki megtalálni ezt és ezt az információt, mert az interneten sem találta. Valóban nagyon jó a világháló, de azért ott sem lehet mindent megtalálni!

Továbbra is működik a Zeneklub, melynek tagjai igénybe vehetik kazettáinkat és a zenei CD-ket. Közel 50 db CD-ROM-ot használhatnak helyben, köztük olyan fontos lexikont, mint a Britannica Hungarica. 35 féle folyóiratot járatunk, amelyeket nem csak helyben lehet használni, hanem csekély térítés ellenében haza is vihetőek. Néhány cím a választékból: Szép házak, Burda, Nők Lapja, Elle, GameStar, Chip, IM, 100xSzép stb.

Gyűjtjük a helyi Kisbíró Kalendáriumokat, a Kisbíró újságokat, a Zöld Kisbírót és minden olyan kiadványt, amely Kartalhoz fűződik. Így kaptunk ajándékba szép számmal dolgozatokat is, amelyeket még egyszer köszönünk az adományozóknak!

Megragadom az alkalmat, hogy újra megköszönjek minden adományt a lakosoknak. Sajnos már azt is meg kell válogatnunk, mit fogadjunk el a könyvtár részére és mit nem, ugyanis már annyira nincs helyünk.

Látogatóink száma évről évre gyarapodik, könyvtárépületünk pedig egyre kisebb lesz.

Szeretnénk a hozzánk betérő falubelieket legalább olyan kényelemben fogadni, mint amilyenben otthon részesülnek. Itt nem gondolunk más egyébre, mint arra, hogy ne ilyen zsúfolt helyiségekben fogadjuk vendégeinket, ahol a polcok a mennyezetig érnek, tehát bajos azokról válogatni. A néhány székünk (mert csak ennyi fér be) senkit sem csábít igazán arra, hogy belesüppedjen (?) és kedvére olvasgasson.

Nagyon szeretnénk, ha rendezvényeinket sem kellene helyhiány miatt máshová vinni.

Reméljük, hogy közös vágyaink a közeljövőben teljesülnek, de mi addig is szeretettel várjuk a hozzánk betérőket.

Gábor Jenőné

A hosszú élet titka: jó étrend, mértékletesség, mozgás

Kövérség vagy egészség?

Az elhízás az anyagcsere-folyamatok olyan zavara, amely genetikai, központi idegrendszeri vagy hormon-, valamint környezeti hatások következtében alakul ki, s az energiaháztartás egyensúlyának megbomlását okozza. Ezért több táplálékot fogyasztunk, csökken az energia-leadás, majd egyre több zsír rakódik le szervezetünkben.

A kórosan megnövekedett testtömeg óriási többletterhet jelent a szervezetnek, különösen a szívnek, a csontoknak és az ízületeknek. Az elhízottaknál sokkal gyakoribbak azok a gyulladásos (köszvény, reumatoid artritisz), valamint degeneratív (artrózis) ízületi betegségek, amelyek korlátozzák a mozgást és fájdalmat okoznak. Ezért a beteg még kevesebbet mozog, ami további súlygyarapodást idéz elő.

Az orvosi statisztikák szerint az elhalálozás egyik leggyakoribb oka a kövérség. Az elhízás nemcsak a túlsúlyosok életét, egészségét teheti tönkre, hanem komoly gondot okoz az ország gazdasága számára is. A túlsúlyosokat kevésbé fogadja be a társadalom, lehetőségeik rosszabbak, emiatt romlik önértékelésük, pszichés zavaraik támadnak. Rossz életmódunk miatt gyakran eszünk, rosszkor és nem korszerűen. Nem javít a helyzeten az sem, hogy egyre több a gyorsétkezde. A szervezet egyensúlyát a kevés mozgás bontja meg. Legfontosabb tehát: az okosan összeállított étrend, a mértékletesség és a több mozgás.

Az elhízás következményei:

Cukorbetegség: Kórosan emelkedett testsúly esetén a cukorbetegséggel összefüggő halálozás 40 százalékkal magasabb, mint a normál súlyú embereknél.

Érelmeszesedés: A vérzsírok szintjének megemelkedése és összetételük megváltozása miatt az érfal kórosan átalakul, ennek egyenes következménye lehet a szívroham és az agyvérzés.

Szív- és érrendszeri szövődmények: A többletsúly többletterhet ró a szívre, az erekre. Ha ez hosszabb ideig fennáll, magas vérnyomás alakul ki, ami növeli a szív terhelését, megvastagodik a szív izomzata, ami önmagában is betegség. A túlsúlyosoknál a szívbetegség kétszer gyakoribb, mint a normális testsúlyú embereknél, a kockázati tényező háromszoros. Ide tartozik a szívkoszorúér-betegség, a vérkeringési zavar stb.

Rák: Bizonyos ráktípusok előfordulása akár hetven százalékkal is magasabb lehet. Férfiaknál a vastag- és végbél-, valamint a prosztatarák kockázata nagyobb, míg a nőknél a nemi szervek daganatai és a mellrák esélye nő. A vastagbélrák kialakulása összefügg a táplálék zsírtartalmával, a többi, elhízással kapcsolatba hozható ráktípus hormonális szabályozás alatt áll, amit a túlsúly károsít.

Ízületi betegségek: A kövéreknél magasabb az izületek gyulladásos (artritisz) és sorvadásos (artrózis) megbetegedéseinek aránya, ami erős fájdalommal és mozgáskorlátozottsággal jár.

Halálozás: A túlsúly növeli a halálozási kockázatot. Minél nagyobb valakinek a testtömegindexe, annál valószínűbb a korai elhalálozása.

Mindennapi élet: Gyakoribb a légszomj, az izzadás, az álmatlanság, napközben az aluszékonyság, nehezebb a lépcsőjárás, a napi teendők elvégzése.

Könyves Kálmán Általános Iskola

Eredményeink, eseményeink a 2004/2005-ös tanévben

Az előző évekhez hasonlóan az idén is eredményes, szép tanévet zártunk. Köszönet érte pedagógus kollégáimnak és persze a szülőknek is, akikkel együttműködve elértük, hogy iskolánk kivívta rangját a kistérségben. A pedagógiai programban meghatározottak szerint tettük dolgunkat. A jelentősebb eseményeket, eredményeket sorolom fel az alábbiakban.

Mindkét tagozaton rendszeresek voltak a szakkörök, korrepetálások. A tanulmányi nehézségekkel küzdő gyerekekkel gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus foglalkozott. Délután az alsóban napközi, a fölsőben tanulószoba működött. Középiskolai előkészítő foglalkozások segítették a végzős diákjaink felvételét.

Az év során Elekné Kisbenedek Csilla vezetésével úszni jártak gyerekeink.

A Könyves napon szabadidő programokat szerveztünk a gyerekeknek. Hulladékot gyűjtöttek, melyek bevétele az osztálykasszát gyarapította.

Nemzeti ünnepeinkről a falu lakóival együtt méltósággal, tisztelettel emlékeztünk meg. Iskolai ünnepeket, versenyeket szerveztünk a gyerekeknek. Kirándulások, színházlátogatás tették színesebbé napjainkat. A májálison tornabemutatóval káprázttattuk el a vendégeket.

Jelentős esemény volt a kistérségi zenei nap, melyet az alsó tagozatos kollégák szervezték Hegedűsné Megyeri Andrea vezetésével. A tanulásban is sikereket értünk el. A tanévzáró ünnepélyen adtam át diákjainknak az eredmények elismeréseként a jutalomkönyveket és a kitűnő bizonyítványokat.

A felső tagozatban tantestületi dicséretet kapott:

Tanulmányi munkájáért: *Szarvas Gábor* 6.a osztályos tanuló
Tanulmányi és kulturális munkájáért: *Mátyási Márk* 6.a osztályos tanuló

Kitűnő tanulók az alsó tagozaton:

1. a: *Urbán Bence, Áts Dávid Máté, Demján Gréta, Király Szeverin, Lados Krisztina, Pozsár Stefánia, Sőregi Alexandra, Urbán Loretta.*

1. b: *Kadlecz Ádám, Peteranecz Viktor, Fodor Nikolett, Tóth Patrícia, Szabó Anett, Juhász Patrik, Szlucska Gábor, Horvát Tamás.*

1. z: *Tóth Alexandra, Sőregi Kitti, Papp Lili Anna, Kiss Réka Boglárka, Holly Eszter Krisztina, Hollósi Nikolett, Csibi Beáta.*

2. a: *Peterson Eliza, Kaszanits Anna Viktória.*

2. b: *Boróczki Rebeka.*

2. z: *Halcsik Anett, Rizsák Fanni, Pintér Imola.*

3. a: *Bereczki Olympia Fanni, Dormány Zsófia, Füzeséri Zsolt, Homok Ádám, Kalcsó Róbert, Szemán Viktor, Urbán Dominik.*

3. b: *Hangya Adrienn, Hollósi Mónika, Neczpál Réka, Kovács Dániel.*

3. z: *Bognár Edit, Szarvas Gergő.*
4. c: *Barna Beatrix, Bereczki Martin Attila, Havasi Sára, Mayer Daniella.*
4. z: *Lados Kitti, Nagy Ádám, Csizmadia Anna, Kalcsó Kitti Dóra.*

Kitűnő tanulók a felső tagozaton:

5. a: *Dancsi Dóra Éva, Balogh Dorina, Illés Gábor.*
6. a: *Szarvas Gábor, Mátyási Márk, Jakab Noémi, Volentér Anett, Tóth Dániel.*
7. a: *Varga Vencel.*

Jeles rendű tanulók a felső tagozaton:

5. a: *Tóth Tamás.*
5. c: *Kocznár Dániel.*
6. a: *Kocznár Gergely.*
7. a: *Elek Anna, Holicza Tímea.*

Az idén először Könyves Kálmán emlékplakettel jutalmazzuk azokat a végzős diákokat, akik kimagasló eredményeket értek el az elmúlt évben, illetve években tanulmányi, közösségi munkában, sport és kulturális versenyen. A ballagó nyolcadikosok közül az idén alábbi tanulók kapták meg a tanévzáró ünnepélyen a Könyves Kálmán emlékplakettet:

A **8. a** osztályból tanulmányi, közösségi munkáért, sport és kulturális versenyeken elért eredményekért: *Szászi Krisztina;* tanulmányi munkájáért: *Deák Tamás, Kaszás Bianka, Jakus Bence, Kovács Bernadett;* sportteljesítméényért: *Juhász Ádám, Szabó Attila, Káposztár Tamás.*

A **8. b** osztályból tanulmányi munkájáért: *Ács Bernadett, Sinkó Bettina;* közösségi munkájáért: *Baranyi Bettina, Lajtos Lívia.*

Bereczki Ilona
iskolaigazgató

Sporteredményeink 2005-ben

A 2005-ös évben is nagyon sok kartali sikernek örülhettünk. Az iskolában januárban lábtenisz bajnokságot rendeztünk. Diákolimpián vettünk részt a labdarúgókkal Bagon. Márciusban 24 órás focit szerveztünk a gyerekeknek, amely idén is népszerű volt. Tavasszal az alsó tagozatosoknak házi mezei futóverseny és kiütő verseny volt. Szintén ekkor került megrendezésre a Könyves Kálmán Vitéze atlétikai verseny a 3-4. osztályosoknak. Áprilisban szintén diákolimpiára voltunk hivatalosak Hévízgyörkre. Mind a négy korcsoportban képviseltük iskolánkat. A I. korcsoportos csapat 2. helyezett, a II. korcsoportos csapat 1. helyezett lett. A Gödöllő körzeti kispályás bajnokságban a *Kerekes Csaba* által dirigált csapat a 7. helyen végzett. A csapat tagjai a következők voltak: *Apáti Márk, Füzeséri Bence, Füzeséri Zsolt, Homok Ádám, Vincze Bence, Sármány Viktor, Baranyi Bence, Kovács Dániel, Deák Gábor, Karácsony Viktor, Győri Balázs, Hajdú Ákos, Szónok Szabolcs, Bartzos Bence, Gergely Ádám, Vozár Máté, Rektenwald Máté, Szemán Krisztián, Horváth Tamás, Petényi Krisztián, Juhász Patrik.*

A félpályás csapat a Gödöllő körzeti bajnokságban a III. helyet szerezte meg. A csapat tagjai a következők voltak: *Fábián Tibor, Bratkovics István, Tóth Benjámin, Kállai Márk, Nagy Barnabás, Peténvi Viktor, Benkó Miklós, Dormány Levente, Kovács Martin, Izracska Zoltán, Sármány Viktor, Ocsovai Bence.* Edző: *Kratofil Sándor.*

A serdülő csapat a 11. helyen végzett. A csapat tagjai: *Moór Norbert, Győri Attila, Izracska László, Bereczki Gábor, Huczka Tamás, Danyi Richárd, Deák Tamás, Fazekas Gábor, Nagy Dániel, Konkoly Tamás, Urbán Dániel, Jenei Miklós, Köntös Balázs.* Edző: *Kratofil Sándor.*

Az ifjúsági csapatnak a 3. helyet sikerült megszereznie. A csapat tagjai: *Kállai Ádám, Sőregi Gábor, Moór Norbert* (kapusok), *Szászi Tamás, Dánguly Csaba, Bognár Árpád, Pethő István, Kiss Gergő, Urbán Roland, Zsiga László, Baranyi Zoltán, Utschalott János.* Edző: *Kratofil Sándor.*

Kartal felnőtt csapata néhány évvel ezelőtt bajnok lett a megyei II. osztályban. Ebben az évben körzeti bajnoki aranyat nyert az együttes. A csapat tagjai voltak: *Nagy Igor, Kvaka Zsolt, Mándó Péter* (kapusok), *Bencsik Aurél, Bugyi József, Horváth Attila, Juhász Jácint, Köles Mihály, Kratofil Csaba, Kratofil Sándor, Kuti László, Liszkai József, Molnár János, Pázmándi Csaba, Sinkó József, Szekér Sándor, Tégen Zoltán, Torba János, Tóth János, Tóth Péter, Urbán Csaba, Urbán Gábor, Szászi Tamás, Dánguly Csaba, Zsiga László.* Játékos-edző: *Kratofil Sándor.* A csapat 21 győzelemmel, 2 döntetlennel és 3 vereséggel 79-21 -es különbséggel 65 ponttal nyerte meg a bajnokságot.

Köszönjük a polgármester úr és a képviselő-testület, a szponzorok, szurkolók, vezetők támogatását. Külön szeretném megköszönni *Hévízi Zoltán* munkáját, aki a felnőtt csapat körüli intézői teendők ellátásában segített. Az egész csapat nevében köszönjük, Zoli!

A nyár sem telt el sport nélkül. Az iskolából három táborban vehettek részt a gyerekek.

A turisztikai és tájfutó tábor résztvevői a Börzsönyben

Focitáborban Makón

Tatán atlétika tábor, a Börzsönyben turisztikai és tájfutó tábor, Makón pedig labdarúgótábor volt. Rengeteg szép élménnyel lettek gazdagabbak a tanulók. Egy kis pihenő után a nyáron az edzések is megkezdődtek. A bajnokságok augusztusban, szeptemberben újra indultak. Csapataink a korosztályváltás miatt kicsit átalakultak.

Kispályás csapat: *Homok Ádám, Kovács Dániel, Győri Balázs, Petényi Krisztián, Horváth Tamás, Hajdú Ákos, Szónok Szabolcs, Bartos Bence, Gergely Ádám, Vozár Máté, Rektenwald Máté, Szemán Krisztián, Juhász Patrik.* Edző: *Kerekes Csaba.*

Félpályás csapat: *Fábián Tibor, Petényi Viktor, Deák Gábor, Tóth Benjámin, Nagy Barnabás, Bratkovics István, Kállai Márk, Dormány Levente, Vincze Bence, Baranyi Bence, Karácsony Viktor, Ocsovai Bence, Benkó Miklós, Füzeséri Bence, Füzeséri Zsolt, Sármány Viktor.*

Az őszi fél szezonban a következő eredményeink születtek:

Kartal - Hévízgyörk 3-1. Gólszerzők: Petényi Viktor, Nagy Barnabás, Sármány Viktor.
Veresegyház - Kartal 5-1. Gólszerző: Deák Gábor.
Kartal - Bag 11-0. Gólszerzők: Petényi Viktor (3), Dormány Levente (2), Kállai Márk(2), Nagy Barnabás, Ocsovai Bence, Fábián Tibor, Karácsony Viktor.
Gödöllő Góliát II. - Kartal 5-0
Isaszeg - Kartal 3-3. Gólszerzők: Bratkovics István (2), Dormány Levente.
Kartal - Erdőkertes 4-0. Gólszerző: Nagy Barnabás(4).

Gödöllő Góliát I. - Kartal 1-2. Gólszerző: Bratkovics István (2).
Kartal-Mogyoród 3-0. Gólszerzők: Bratkovics István, Tóth Benjámin, Deák Gábor.
Iklad - Kartal 4 - 4. Góllövők: Nagy Barnabás (3), Kállai Márk.

Serdülő csapat: *Fábián Tibor, Győri Attila, Deák Tamás, Izracska László, Jenei Miklós, Kovács Martin, Nagy Dániel, Bereczki Gábor, Kalmár Balázs, Köntös Balázs, Petényi Viktor, Tóth Benjamin, Izracska Zoltán, Konkoly Tamás.*

Ifjúsági csapat: *Kállai Ádám, Sőregi Gábor, Kovács István, Bognár Árpád, Deák Tamás, Szászi Tamás, Baranyi Zoltán, Urbán Roland, Huczka Tamás, Urbán Dániel, Fazekas Gábor, Kiss Gergő, Zsiga László.*

Októberben az újpesti Szusza Ferenc stadionba vittük a labdarúgókat a Magyarország - Horvátország világbajnoki selejtező mérkőzésre. Óriási élmény volt a gyerekeknek.

Novemberben dekázó verseny volt az alsó és felső tagozatosak részvételével. Az alsó tagozaton mezei futóversenyt rendeztek a tanulóknak. A mikulás kupa is megrendezésre került. Decemberben diákolimpia teremtorna volt Bagon mind a négy korcsoportban.

Ebben az évben is megszervezte az úszásoktatást *Elekné Kisbenedek Csilla* igazgatóhelyettes az iskola tanulói részére. Minden pénteken a BVSC-uszodába járunk a gyerekekkel. Őket figyelve elmondhatom, hogy minden gyerek vízbiztos és nagyon sokan közülük már három úszásnemben tudnak úszni (gyors, hát, mell).

Ebben az évben is sok sportolási lehetőség volt a gyerekeknek. Szeretnénk a testnevelés szakos kollégáimmal egy olyan honlapot az internetre, amelyen településünk sportélete kerülne bemutatásra. Az eddigi rengeteg cikk, és a talán már ezeknél is több digitális sportfénykép kerülhetne rá, az éppen aktuális dolgokkal együtt.

Végül, de nem utolsósorban szeretném megdicsérni a kartali atlétákat, akik eredményesen képviselték iskolánkat és településünket a duatlon versenyeken. Eredményeik a következők voltak:

2005. IX. 18. Dabas, Megyei Duatlon Bajnokság

II. kcs. leány 1 km - 4 km - 0,5 km		
Soós Réka, Bonafert Tímea, Hartó Rebeka		csapatban IV. helyezés.
II. kcs. fiú 1 km - 4 km - 0,5 km		
Mátyási Áron, Peterson Márk, Fricsek Zsolt		csapatban IV. helyezés
III. kcs. leány 1 km - 4 km - 0,5 km		
Juhász Tímea, Szabó Adrienn, Kalcsó Kitti		csapatban IV. helyezés
III. kcs. fiú 1 km - 4 km - 0,5 km		
Halcsik Tamás, Moróván Arnold, Sáfrány Viktor		csapatban IV. helyezés
IV. kcs. fiú 2 km - 8 km - 1 km		
Prauda István, Prauda Péter, Rusz Roland		csapatban IV. helyezés
IV. kcs. lány 2 km - 8 km - 1 km	Fodor Éva	VI. helyezés
	Bencsik Renáta	VIII. helyezés

2005. X. 08. Megyei Terepduatlon Egyéni Bajnokság, Kistarcsa

II. kcs. leány 1 km - 4 km - 0,5 km	Soós Réka	I. helyezés
	Bonafert Tímea	VII. helyezés
II. kcs. fiú 1 km - 4 km - 0,5 km	Bereczki Martin	VI. helyezés
	Apáti Márk	IX. helyezés

III. kcs. fiú 1 km - 4 km - 0,5 km	Halcsik Tamás	II. helyezés
	Morován Arnold	VI. helyezés
IV. kcs. fiú 2 km - 8 km - 1 km	Rusz Roland	IV. helyezés

Még egyszer mindenkinek köszönöm a támogatást a magam és kollégáim nevében is, egyben kellemes karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag, boldog új évet kívánok mindenkinek!

Kratofil Sándor
testnevelő tanár,
labdarúgóedző

Receptek csontritkulásra

Sajtos pulyka

Elkészítési idő: 30 perc

Hozzávalók: 75 dkg pulykamellfilé, 25 dkg trappista sajt, 3 ek. liszt, 1 ek. pirospaprika, fél mokkáskanál bors, 1 sovány tejföl, kevés olaj.

Elkészítése: A lisztet, paprikát, borsot összekeverjük, majd ebben a megsózott vékony szeletekre vágott pulykamellfilét megforgatjuk és a kiolajozott tepsibe tesszük. A maradék paprikás lisztet összekeverjük a tejföllel és a húsra kenjük. A lereszelt sajttal megszórjuk, fóliával letakarjuk, Forró sütőben takarékon 20 percig sütjük (vagy amíg megpuhul a hús). Majd a fóliát levéve nagy hőfokon addig sütjük, amíg a sajt ropogósra sül.

Túrófánk

Elkészítési idő: 40 perc

Hozzávalók: 25 dkg túró, 2 tojás, 2 ek. cukor, 1 cs. vaníliás cukor, 10 dkg liszt, 1 csapott mokkáskanál sütőpor.

Elkészítése: A túrót a villával összetörjük. A tojásokat a cukorral és a vaníliás cukorral habosra kikeverjük. Belerakjuk a villával összetört túrót. A lisztben jól elkeverjük a sütőport, majd belekeverjük a túrós masszába. Felhevített olajba evőkanállal adagoljuk a masszát és mindkét oldalát megsütjük.

Sajtos-brokkolis csirke

Elkészítési idő: 30 perc

Hozzávalók: 10 dkg zsenge brokkoli, 12 dkg felkockázott csirkemell. A sajtmártáshoz: 3 dkg vaj, 2 ek. liszt, 3 dl tej, 6 dkg reszelt sajt

Elkészítése: Olvasszuk fel a vajat, adjuk hozzá a lisztet, egy percig pirítsuk, majd öntsük fel a tejjel. Főzzük fel, majd gyenge lángon sűrítsük. Ezután húzzuk le a tűzről, keverjük hozzá a reszelt sajtot. Ezalatt enyhén sós vízben főzzük meg a brokkolit és a csirkemellet. A brokkolit törjük össze villával vagy turmixoljuk, majd keverjük össze a sajtszósszal és így öntsük rá a csirkemellre.

Joghurtos sajt-alma-ananász saláta

Elkészítés idő: 30 perc

Hozzávalók: 2 alma, 10 dkg Karaván sajt, 20 dkg ananász, 1 tejföl, 1 joghurt, fél citrom leve, édesítőpor vagy folyadék, kis kanál citromfű.

Elkészítése: Apró kockákra vágjuk a sajtot, az almát és az ananászt. A joghurtot összekeverjük a citrommal és az édesítővel, majd üvegtálban elkeverjük a többi alapanyaggal. A hűtőben néhány óráig érleljük. Kitűnő vendégváró, frissítő, kellemes étel (akár fogyókúrázóknak is).

Sajtos karalábépuffancs

Elkészítési idő: 40 perc

Hozzávalók: 4 db lila karalábé, 3 tojás, 10 dkg reszelt sajt, 10 gr élesztő, 1 dl tej, 3 ek. liszt, 1 csokor petrezselyemzöld, olaj a sütéshez.

Elkészítése: A karalábét megmossuk, meghámozzuk és almareszelőn lereszeljük. A tojássárgákat elkeverjük a tejjel, elmorzsoljuk az élesztővel, megsózzuk, majd a lisztet beletéve összedolgozzuk. Hozzáadjuk a reszelt karalábét, az apróra metélt petrezselyemzöldet, a tojásfehérjéből vert kemény habot és a reszelt sajtot. 5 percig pihentetjük, majd evőkanállal kis fánkokat szaggatunk belőle. Forró olajban az első felét fedő alatt pirosra sütjük, a másikat fedő nélkül.

Miről ismerhetjük fel, hogy valaki kábítószeres?

Minden drognak más és más a megjelenési formája, minden drog másként hat az emberi szervezetre. Mások a testi és lelki tünetek, más és más magatartásbeli változásokat okoznak és valamennyihez más használati tárgy birtoklása kötődik.

A következőkben azokat az általánosítható tüneteket, magatartásbeli változásokat és gyanút keltő használati tárgyakat ismerhetjük meg, amelyek alapvetően jellemzik a drogok jelenlétét, a drogfogyasztást.

Lelki (pszichés) tünetek:

- idegesség, ingerlékenység, belső nyugtalanság, feszültség,
- pesszimista hangulat, reménytelenség, kedvetlenség, közömbösség, depresszió,
- minden ok nélküli örömkitörések, vihogássá torzuló nevetés, bőbeszédűség, váratlan és meglepően nagy közlékenység, barátkozási hajlandóság, amelyet:
- túl sok, gyakran összefüggéstelen, csapongó beszéd,
- minden ok nélküli ingerlékenység, zaklatottság, túlérzékenység vált fel,
- a figyelem és a koncentrációképesség zavara,
- feledékenység, figyelmetlenség, megbízhatatlanság, felelőtlen ígérgetések,

- indokolatlan, hirtelen fáradság, gyors kimerülés, teljesítőképesség váltakozása,
- alvászavarok: aluszékonyság vagy álmatlanság,
- térbeli és időbeli tájékozódás zavara (nem tudják, milyen nap és hónap van, milyen évben járunk stb.)
- hallucinációk, víziók,
- indokolatlan, rohamszerűen jelentkező félelemérzés,
- üldözési mánia, öngyilkosságra való késztetés.

Testi (fizikai) tünetek:

- ismeretlen eredetű tűszúrások, főként a karon, a combok belső területén, a bokák környékén, a nyakon a halántékon, elfekélyesedett gennyes sebek az elfertőződött szúrások helyén,
- beesett arc, kimélyültebb szemgödrök,
- a pupillák szűkebbek, tűszerűen összehúzódtak, vagy tágabbak mint általában,
- a szemek környéke duzzadt, a környéke vörös és gyulladt,
- a bőr – különösen az arc – hamuszürke vagy sápadt, esetleg kékesen elszíneződött,
- folyamatos szájszárazság,
- orrfolyás, könnyezés, nyáladzás, kisebesedett orrkörnyék,
- étvágytalanság, gyakori hányinger, hányás, hasmenés, erőteljes fogyás,
- túlzott érzékenység a külső ingerekkel szemben: zaj, fény, hang, fájdalom,
- légzési nehézségek,
- testhőmérséklet drasztikus ingadozása, hőhullámok,
- szívpanaszok,a vérnyomás és a pulzus szélsőséges váltakozása,
- hirtelen és erősen romló fogazat,
- csilapíthatatlan mozgáskényszer, erts izzadás, rendkívüli szomjúság,
- remegő kezek, kordinálatlan, részeghez hasonló járás.

Magatartásbeli változások

- tanulmányi eredmények hirtelen, indokolatlan romlása,
- a korábban meglévő érdeklődés csökkenése,
- lazul és megromlik a családon belüli kapcsolat,
- kapcsolatromlás a barátokkal, drogos társaság keresése, akiket titkol,
- szokások és életmód hirtelen megváltozása,
- elhanyagolt ruházat, ápolatlan test,
- egyre gyakoribb és megmagyarázhatatlan pénzszűke.

Gyanút keltő használati tárgyak

- alumínium fóliába (ezüstpapír) csomagolt kis csomagocskák, kisméretű plasztiktasakok,
- különböző nyomott figurákkal ellátott fehér vagy színes tabletták, színes ábrákkal díszített kicsiny bélyegek,
- ismeretlen eredetű kapszulák, porok, gyógyszerek,
- cigaretta papír, kis kézi cigaretta szerkezet,
- kézzel sodort cigaretták, melyek végeit sodrással zártak le,

- zöld vagy barna színű, ismeretlen eredetű növényi törmelékek, növényi magvak,
- szokatlan, pl. égő gyomnövények szagára emlékeztető szag a lakás valamelyik helyiségében,
- kifacsart citromok, flakonok a fiatal holmijai között (a citromlé segíti a heroin gyorsabb oldódását),
- egyszer használatos tűk, fecskendők, injekciózásra használatos tárgyak,
- olyan kanál, amelynek az alján látszik, hogy gyakran tartják láng fölé,
- kisméretű üveglap, zsebtükör, borotva penge, csőszerűen összesodort bankjegy, kis fém szívócsövek,
- üres vagy kitöltött orvosi vények.

Természetesen ezeket a tüneteket együttesen kell értékelni, mert ha valakinek vörös a szeme, csöpög az orra vagy ingerült, még nem biztos, hogy drogos. Mint ahogy nem jelenti azt, ha valakinél cigarettapapír vagy fecskendő van, azt már kábítószer-fogyasztónak bélyegezzük...

Ha fáznak a növények...

A dézsások teleltetése

Jó néhány kedvenc cserepesünk, ami egész nyáron ládában, tartóban, dézsában virított, téli védelmet és megfelelő gondoskodást kíván. Az ideális teleltetőhelynek számító üvegház vagy télikert nem igazán jellemző a magyar viszonyokra. A növények téli elhelyezését pincében, verandán, lépcsőházban, garázsban, tárolóban lehet praktikusan megoldani. Nem is olyan könnyű a dézsákban, nagy cserepekben tartott növények biztonságos elhelyezése, hiszen meglehetősen helyigényes a feladat.

A részlegesen vagy teljesen lombhullatók közé tartozik a dézsában nevelt *füge, a gránátalma, a fukszia, a pisztácia, az akácia, az indigócserje, a fokföldi ólomvirág* és egyéb mediterrán régióból származó dísznövények. Mivel a fentieknek nincs lombjuk, amelyen keresztül a nedvességet párologtatnák, rendszeres öntözést nem igényelnek. Csupán annyi vizet kapjanak, hogy a föld ne száradjon ki teljesen! A *fuksziát* hűvös, világos, párás levegőjű helyen teleltessük. Sötétben 8, világosban 10-12 fokon érzi legjobban magát. A mediterrán és a szubtrópusi régióból származó örökzöld növények télen megelégszenek 0-8 fok közötti hőmérséklettel, de ragaszkodnak a fényhez. Nekik a szobahőmérséklet túl magas lenne, hiszen szükségük van egy nyugalmi időszakra ahhoz, hogy a következő évi virágzásra felkészülhessenek. Gondoljunk csak a *leánderre* vagy egyes pálmafajokra, amelyek a horvát tengerparton a szabadban vészelik át a telet, ahol a rövid ideig tartó fagy sem ritka. A *leander* a világos, hűvös, 5-8 fokos helyet kedveli. Csak az idős növényt kell erősen visszavágni. Ne szedjük le a ki nem nyílt bimbókat, mert következő tavasszal kinyílnak.

Sokan hiszik a *citromról, a díszbanánról, a narancsról és más citrusfélékről*, hogy azok csak lakásban teleltethetők át. Ellenkezőleg: számukra az 5-10 fok körüli, világos, hűvös helyiség az ideális, mert a meleg szobában megnyúlnak a hajtások, és a télen fejlődött leveleket az első tavaszi napsugár leégeti. *A szobafenyőről* is sokan azt hiszik, hogy melegben a helye, pedig Norfolk szigetén, ahonnan származik, hűvös és csapadékos télben van része.

Akinek lehetősége van arra, hogy fagymentes verandán teleltesse a szobafenyőt, tapasztalni fogja, mennyivel erősebb ágak fejlődnek rajta.

Újabban sok olyan új dísznövény tűnt fel, amelyek eredetéről csupán annyit lehet tudni, hogy Hollandiából szállították ide, de az nem azt jelenti, hogy a Németalföldről származnának. Ott csak az üvegházi szaporítás folyik, vagy pedig már a kész növényt szállították oda, továbbértékesítés céljából.

Az említetteken kívül hűvös és világos helyen való teleltetést igényel:

- *a kínai narancsvirágfa (Murraya exotica)*
- *a mediterrán hangulatú babér, az olívafa*
- *a Szent Bertalan fája (Lagerstroemia)*
- *a korbácsliliom (Cordyline),*
- *a mirtusz,*
- *a Földközi-tenger partjait beborító murvafürt (Bougainvillea)*
- *sétányrózsa (Lantana)* – ennek hajtásait vágjuk vissza a bevitel előtt!

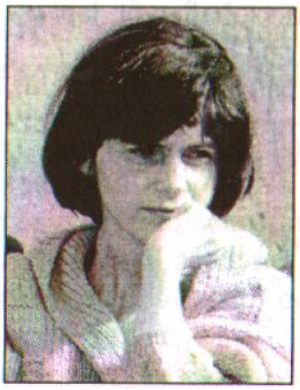
A meleg égövi virágok zöme párás, meleghez és sok napfényhez szokott eredeti élőhelyén, ám e növények már beletörődtek abba, hogy idehaza száraz levegőjű lakásban töltsék a telet. A nagyobb hőmérséklet-ingadozásokhoz is hozzászoktak, 10-25 fok között a legtöbb trópusi eredetű dísznövény jól áttelel. Persze, csak akkor, ha tavasztól őszig „teletankolta" magát a szabadban napfénnyel, esővízzel és sok tápanyaggal. Ezeket a növényeket igyekezzünk az ablak előtt elhelyezni.

Szorítsunk helyet a *tölcsérjázminnak (Mandevilla), az óriáscsészének (Solandra), a kecses virágú selyemmályvának (Abutilon), a hibiszkusznak, a rózsaszín-sárga virágkalászú kínai lámpásnak (Dichrostachys).* A *muskátli* teleltetése nem igényel túl nagy gondoskodást, több bevált módszert ajánlhatunk. Az erkélyládában hagyott növényt tegyük a fagyok beállta előtt hűvös, világos helyre. A talaját elegendő időnként megnedvesíteni. Fontos viszont rendszeresen leszedni az elszáradt leveleket. Ügyelni kell, hogy már a teleltetőbe helyezéskor 4-5 szemre vágjuk vissza. Csak akkor locsoljuk, ha fonnyadni kezd a levele. Kivétel az angol muskátli, amely valamivel melegebb hőmérsékleten telel és több vizet is igényel. De lehet a növényt szellős helyen, gyökerével felfelé, zsinegre kötve felfüggesztve tartani. Van, aki nedves újságpapírrétegekre terítve, fektetve telelteti a muskátlit.

Legyen bármilyen eszményi is a teleltetőhely, a hideg évszak megviseli a növényeket. Ebben az időszakban jobban elszaporodnak a kártevők a zárt térben. Éppen ezért nagyon fontos, hogy bevitel előtt ellenőrizzünk minden egyes növényt. Ha tetveket, atkákat és más rusnya betegséget észlelünk rajtuk, akkor még a szabadban permetezzük vagy mossuk le az egész növényt szappanos vízzel!

Amint a növények a lakásba kerültek, abba kell hagyni a tápoldatozást, és a locsolást is mérsékelni kell! Ha ezt nem tesszük, a növény azt hiszi, hogy ugyanolyan ütemben kell növekednie, mint a szabadban, mert a három alapvető ételeme közül (tápanyag, víz, napfény) kettőt megkap – ám fényszegény viszonyok között csak satnya, gyenge hajtásokat képes hozni. A sok párát igénylő, nagylevelű növényeket rendszeresen permetezzük állott vízzel! A mozgatható növényeket télen tegyük zuhanyrózsa alá, mert ezáltal nemcsak a rárakódott portól szabadítjuk meg a leveleket, hanem a fonákon megtelepedő kártevőket is lemoshatjuk.

Ha azt szeretnénk, hogy jövő tavasszal ismét gyönyörködhessünk délszaki növényeink szépségében, gondosan tartsuk be a hőmérsékletre, nedvességre, visszavágásra vonatkozó tanácsokat, mert a téli álomban már benne rejlik a következő évi virágpompa.

Búth Emília

1954-ben született Gödöllőn. Kartal, a tópart (a mai Petőfi tér és környéke) vissza-visszatérő motívumok verseiben, meséiben és papírképein. Első írásai diáklapokban jelentek meg. Ma főleg a Liget-ben publikál.

Eddigi könyvei:

FELEMÁS – válogatta, szerkesztette Rónai Béla. Kiadta a Kartali Művelődési Ház. Felelős kiadó: Lászlóné Herr Piroska.

MADÁRLÁTTA – Lázár Ervin ajánlásával kiadta a Littera Nova. Szerkesztő Liptay Katalin és Petrőczi Éva.

PAPÍRKALAND – a Liget Műhely adta ki Horgas Béla ajánlásával.

Illusztrációiból (és más nyirkáiból) több helyen rendeztek kiállítást.

Gömbölyű

Szél lesz, piros az ég alja.
Sötét ablakán kihajolt,
láthatatlan ezüst-szálon
ereszkedik alá a Hold.
A kislány (szépen egyen)
egy sámlin ül.
Kezében ott a csutka,
torkán a falat:
m'ért hagyták egyedül.
Idő nincs. Álla alatt,
köténykéjén kukac mászik.
Szívéig rághatja magát.
Ha nem ez, akkor egy másik.
Bűvöli, hogy ne így legyen.

Ki-bicztelen

Szivárványszín pávafarok
kelmefestők-fáradt vagyok
ráncra-szedve
ösz-ve-fogva
a lapok háta egyforma
kulcsra nyissam
időre zárjam
a legyező
gesztenye-tenyér
megint nálam
fonákul.

Szempillantás alatt

Padlásolás
pókháló-vetés:
a szó megdörzsölt lámpás
váltás ruhával hóna alatt
(szaladt) lihegve
megjelenik a múlt
szeme kifakult tavába
tükrébe fagyott bogár
az akkor még
üveg alatti konkrét
megérinthetetlen
a pillanat
mikor
miért is lett így.

Senki többet harmadszor

Tét-tartó
álruhás képtár-csősz
megkaparintom (post)
ezt az álmot is: koszt
kvártély -
kosárban ősz
hold-alma
lerágott csutkái
A drapéria kék
mögötte rossz fazék-
ban makacs muskátli.

Deme Margit

Kartalon lakom már 48 éve. Egy fiam van és két unokám. Rokkantnyugdíjas évtizedeim alatt magányomat írással oldottam fel. Sokat leközölt belőlük a sajtó és a Kartali Kisbíró Kalendáriuma is. Ezúton is köszönöm, hogy próbálkozásaimat felkarolták, és hálás vagyok a nagyközség lakosságának, amiért soraimat szeretettel fogadják.

A jövő hajnala

Megsúgok itt néktek egy hétpecsétes titkot,
A jövő focijának dédelgetünk nagy bajnokot.
Most ugyan még aprócska egész őmaga,
De szíve-lelke a kerek futball labda.
Már látásától lázban ég ez a kisgyerek,
Edzéséhez kellenek széles játszóterek.
Mit őneki más játék cinkos hívása
Csak bőrt rúghatni, ez a kívánsága.
Danikánk lelkes, nem töri meg semmi,
Csupán a bukástól szokott szája legörbülni.
Támad egyre bátrabban, ügyesen cselez,
Kicsi hátán biz sokat csatakos a mez.
És a góljai, ha azt látnád, barátom,
Berepülne a galamb tátott szádon.
Néha az est ha jön, de csak ólomlábon,
Fáradtan a szőnyegen lepi el az álom.
De mindez nem sokat nyom a latban,
Kemény dió ő, majd bárki megláthatja.
Magyar futball nem leszel sokáig mocsárban,
Danikánk kész, hogy onnan zászlód kirántsa.
Míg a labda kerek marad, ő egyre fut utána,
Még a süvítő szél sem érhet a nyomába.

Új borunk könnyű halálára

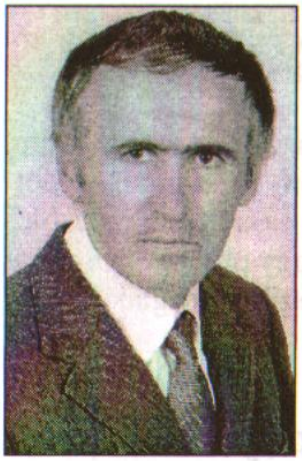
Megtörtént szüretünk odakinn a kertben,
Csöpp csorba sem esett szilaj kedvünkben.
Megfosztottuk édes terhétől a vesszőt,
Kóstolgatjuk mustunk cseppjét, az elsőt.

Könnyű édes, mint a tündérek nektárja,
Két pici unokám már nagyon várta.
Kis kezük buzgón szedte a lének valót,
Tőle ruhájuk mosást kiáltott és vasalót.

Nóta helyett gépzenére járt a fürge olló,
S hány édes szemet befalt a kis bitorló!
Majd nagy dézsa lett a fürtöknek helyük,
Forrás alá alázattal adták tört szemük.

Fogd mustos poharadat lelkem amíg lehet,
Borrá válva már elengedi majd kezedet.
Kis Mónikánk folyton csak édességet falna,
Erős bortól orrocskája bizony fintorogna.

Danikánk még gyenge legény,
játékát számolja,
Nemhogy kiürült poharak fenekét sorolja.
Új borunkat ha zsenge nyelvünk nem is ízleli,
Sebaj, a papa mind a torkán vígan leereszti.

Hegedűs Lajos

A kartali Könyves Kálmán Általános Iskola tanára vagyok.

A napok teendői, gondok és örömök mellett változatlanul munkálkodik bennem az a késztetés, hogy hangulataimat, gondolataimat verssorokba öntsem. Úgy vallom, ez a ténykedés akkor nem válik hiábavalóvá, ha sikerül belőle valamit a köznek is felmutatni, átadni. Ezzel a szándékkal jelentkezem ismét a tisztelt olvasók előtt.

Borzalom történt

Borzalom történt, borzalom.
Holmi emberi hatalom
morzsa ennek az erőnek,
életeket elnyelőnek.

A Föld felszínén uralkodók
alázatra nem hajlanak,
csapássorozatokból, csúf
pofonokból nem okulnak.

Tépáznak, sebeznek, a többi
vétket nem is sorolom.
Legalább közfelkiáltással
kérnék, hogy legyen irgalom,
ne jöjjön újabb borzalom.

Sérült az adott szó

Egy ígéret értékzuhanása
közben az órára pillantok.
Csak az öt perc múlt el, még hátha jöhet,
a reményből nagyokat szippantok.

Majd elkészül a tény grafikája,
a ránézés komor csalatkozás.
Sérült az adott szó, és elmaradt
egy lázrózsa-csokros találkozás.

Lemaradó versenyző

A csökkent versenyképesség
nem egy üdvös, hanem hűvös,
kedvzsigerelt állapot,
kifejleszti a bánatot.

Úgy érzi a lemaradó,
nincs rá szükség. Az üresség
mumusa bezörget hozzá,
a nyugalmat töri porrá.

Hátsó helyre, nem dobogóra
számíthat, és nem állíthat
diadalívet magának,
tapsoljon csak a múltjának.

Kopott sikerek bizonylata
fiók mélyén. Emlék élén
győzelmek villanásai,
mai percek cicomái.

Fabatka ez az ügetőn:
korosodó, porosodó,
személyes jellegű kacat.
"Kreálni kellene újat."

Tessék-lásssék kijelentés,
világtalan óhaj-szólam.
Nem változtat a helyzeten,
a fürgébb győz a versenyen.

Sinkó István

Kartalon születtem 1935-ban. Édesapám is Kartalon élte le az életét, édesanyám 26 éves korában villámcsapás áldozata lett. Általános iskolámat 4 évig Kartalon, 4 évig Budapesten végeztem.

1953-ban ács szakmunkásvizsgát tettem, 1954-ben építőipari technikumot végeztem Budapesten. Magasépítő-ipari művezetőként 1969-ben kezdtem dolgozni, a mestervizsgát 1970-ben szereztem meg. Feleségemmel, *Sápi Ilonával* 1956-ban kötöttem házasságot, aki szintén kartali születésű. Három gyermekem van: egy fiam és két lányom. Öt lány unokám és egy fiú dédunokám van.

Nagyon szeretem a sportot. A Pest Megyei Hírlap, a Népsport és a Szabad Föld külső munkatársa voltam. Jelenleg nyugdíjas vagyok, most is a Kartalon élek a családommal együtt.

Temetői gondolatok

Mi ez a sötétség?
Mi ez a fénysugár?
Ebben a sírkertben.
No persze hát, ez itt
a Gesztenyefasor!

Hol sötétség van,
Hol napsugár!
hisz a fák lombjai között
a fény be-bekandikál.
A fa tetején sok-sok szép virág.

Érdemes elgondolkozni
az öreg fák alatt.
A sírfeliratokat olvasva
magunkban megkérdezni:
alszotok, vagy álmodtok?

Mint sok már millió
ezen öreg fák alatt
elgondolkozván: kik ők?
Gazdag volt vagy szegény?
Úr volt vagy koldus?

Rabtartó vagy rab?
Fiatal vagy öreg?
Beteg volt vagy egészséges?
Avagy politikus vagy író?
Szomszédok vagy barátok?

A jószagú levegő,
a szépen csicsergő madarak
megzavarják, megnyugtatják
össze-vissza kuszált agyamat.
Ébredj vándor! – Gondolván

Lassan lépek, mendegélnek,
Sírkertből kilépek.
Visszafordulva gondolva:
Milyen szép lenne így élni!
Csendben, békében, nyugalomban!

(2001. november 1.)

Hegedűsné Megyeri Andrea

1963. november 27 -én születtem Budapesten. Általános iskolai és gimnáziumi tanulmányaimat Aszódon végeztem. 8 éves koromban kezdtem el zongorázni. Muzeális értéket képviselő zongorámat nagyapámtól kaptam (mind a mai napig megbecsült kincsem). A zene szeretetét és a zenei nevelésemet családomnak, s különösen édesanyámnak és nagyapámnak köszönhetem, akik életem eddigi minden szakaszában mellettem voltak.

A diploma megszerzése után Galgamácsára kerültem, ahol Vankóné Dudás Juli néni hatására a néprajz és a népzene iránt különös tisztelet fejlődött ki bennem.

1988-tól a kartali általános iskola pedagógusaként dolgozom. Az alsó tagozaton énekzenét tanítok. Nagy örömömre szolgál, hogy sok, tehetséges gyerek otthona Kartal, olyan háttérrel, mint az Asszonykórus, a Kisasszonykórus, a Nefelejcs együttes és sorolhatnám azon népzenét, népi hagyományokat őrző és tiszteletben tartó embereket, akik a mai elektronikus és lexikális tudást előtérbe helyező világunkkal szemben a zene, a múlt és a hagyományok ápolását tűzték ki céljukként.

Körülbelül 12-14 éve a versírással is foglalkozni kezdtem. A hang és a szó számomra a lelki kifejezés eszközévé vált. A verseim túlnyomó többségét a hangok, a pillanatok, érzelmek különös együtthatása ihleti. Impresszív alkatomnak köszönhetően minden versírásra ösztönözhet, de legfontosabb mégis a ZENE. A zene nem tud nem hatni, amelyet nem közvetlenül a zenei hangoknak, hanem a hozzájuk kapcsolódó érzelmeknek köszönhetünk.

12 éves kislányommal, Angélával Aszódon élünk egy kertes családi házban. Ő a műveim legfőbb kritikusa, s ő az egyetlen, aki minden versemet hallhatja. Most pár költeményemet mégis a közönség elé tárom, mert ez vagyok én. Aki ismer, megért, aki nem, talán megérthet.

Morzsák II.

Boldogságom olyan, mint a gyermek
mikor játszik,
Mikor számára a valóság is csak
mesének látszik.
Ha helyet cserélne az álom és
valóság
Ha ami most a mélység, az lenne
magasság
Akkor boldog lennék és áldanám
a napot
Feledném, hogy életem valamikor
fekete sárban taposott.
Ha Te lennél az, aki belőlem most
hiányzik
Akkor én lennék az a kisgyerek
aki a valósággal játszik

Kérdések

Hol voltál, mikor felkelt a Nap,
s lement a Hold?
Hol voltál, mikor sírtam éjjel
s lelkem elkóborolt?
Hol voltál akkor, mikor kerestelek
a fényben szerte-szét?
Hol voltál akkor, mikor nem találtam
a remény két kezét?

Hová tűnsz el a pillanat
rövid élte alatt?
Hová tűnsz el, mint a hegyen
bukdácsoló patak?
Hová illan illatod a levegő
áttetsző burkában?
Hová bújik kedves hangod
a lelkem kútjában?

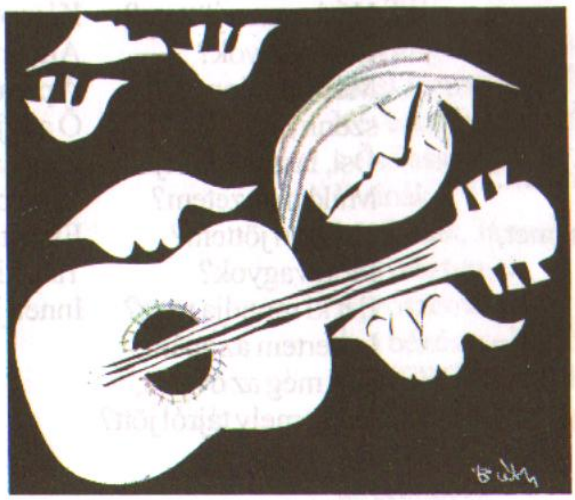
Merre jársz most a lassú idő
sziklás ösvényén?
Merre tart utad a lét
makacs ösztönén?
Merre kanyarogsz a holnap
sejtető sodrában?
Merre halad a lépted
sorsom fodrában?

Mit csinálsz akkor, mikor
velem kellene lenni?
Milyen tettre készülsz, mikor
együtt kell majd menni?
Mit érzel akkor, mikor
ütnek és bántanak?
Mit érzel akkor, mikor
fekete sárba rántanak?

Mikor jössz felém, s mit
fogsz velem tenni?
Mit mondasz másoknak,
s vajon fogod-e majd merni?
Fogsz-e remélni, küzdeni
és bízni?
Fogsz-e hazudni, szeretni,
s egyátalán hinni?

Mikor? Hová? Merre? Hogyan?
Annyi a kérdés!
Ezer éjszaka gondjában
megbújik a féltés.

Kérdések özöne! De, ki fog majd
felelni?
Egyre válaszolj!
Fogsz-e majd szeretni?

Kartali Deák Mihály

1940. június 5-én született Kartalon, szegény parasztcsalád második gyermekeként. Szabadidejében mindig szívesen írogatott verseket és a falubeliekről szóló történeteket. Művei többször jelentek meg különböző lapokban. Betegsége ellenére továbbra is lendületlenül írt. A „Kartali" előnevet szülőfaluja szeretetéből és tiszteletéből vette fel 2002-ben. 2004-ben belépett a Galgamenti Művészek Egyesületébe, ahol a verspályázat 2. helyezettje és az irodalmi díj nyertese lett. A „Lant és Ecset" című művészeti folyóiratban több verse is megjelent. 2005. júliusában sajnos örökre elköltözött, de emléke köztünk él.

Újra kapud előtt: a tékozló fiú fohásza

Fogadj vissza, Atyám!
Nyisd házadnak kapuját!
S engedd be eltévedt fiad.
Nyisd! Itt, kint bűnös a világ.

Engedj, nyissad kapudat:
Mit egykor gúnnyal s vigyorral,
Magam mögött hagytam.
Nyiss rést, hogy beférjek.

Engemet becsaptak,
Csábított a fény!
Mint eltévedt bogárt
A sötétben csapdaként.

Atyám, fogadj be, hagyd,
Hogy megtérjek hozzád.
Halljad tőlem a fohászt,
Hozzád kiáltó, esendő imám.

Bocsásd meg tévelygésemet,
De gyönge volt a szód!

Most elhagytam házadat.
Most, erősebb a vágy.

Hogy bírhassam váradat.
Szaporítsam eggyel,
A megtért nyájadat.
Hát fogadj vissza Atyám!...

(1987. XII. 17.)

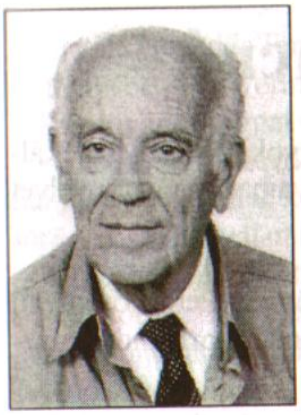
Csendes estén

Csendes estén anyámat vágyom látni.
Kopogok halkan, mert éppen szundikál.
Az ajtót halkan nyitom, és látom a félhomályt,
A csendes szobában, ahogy együtt van véle a magány.
Az öreg szék bújtatja törékeny termetét.
Ölébe beejté fáradt két kezét.
Halványzöld szemével olvassa a szenteknek életét,
És susog hozzá estéli altató imát.
Otthagyom néki a békés félhomályt,
És kívánok néki csendes éjszakát.

Honnan jöttem

Hát honnan jöttem?
És ki vagyok?
Mely égtájon
szunnyad
Ősi, lassan elfelejtett
Múló nemzetem?
Honnan jöttem?
És ki vagyok?
Ezt ki mondja meg?
Ismertem az apám,
Sőt, még az övét is,
Hogy mely tájról jött?
Ki mondja meg?
Anyám, a kedves,
A paraszti egyszerű,
Ő anyjától tanulta,
Hogy a zord, sivár
Világban van élet,
És az néha lehet nagyszerű.
Talán innen,
Innen jöttem én!

(1983. X. 30.)

Szabó László

1927-ben Kartalon születtem és nőttem fel 4 testvéremmel, a templom melletti Kisköz sarkán épített családi házunkban, 4 éves koromtól félárván. Édesapám, Szabó János Kartal főjegyzője volt. Édesanyám nyugdíjas koráig az itteni postahivatal vezetését látta el. 30 évesen el kellett szakadnom hőn szeretett falumtól, mert Nagykáta közgazdászi végzettségemnek megfelelő munkahelyet és lakást tudott nekem adni.

Egész életemben kutattam, gyűjtöttem Kartal történetét. Nyugdíjas koromban fejezetekké formálva adtam át a Könyvtárnak, a Polgármesteri Hivatalnak, a KÉK-nek (a Kartali Érdekvédelmi Kör volt a '90-es évek elején) és tavaly a Nyugdíjas Egyesületnek is. Nyugdíjas korom óta Kecskeméten élek, de Kartalnak mindig hű fia maradok.

Boldog vagyok, hogy megérhetem dolgozataim könyvvé formálását és kiadását.

A boldog élet

A boldog élet alapja
nem lehet egy „dolog".
az élet értelme
nem lehet „valaki"...
Nem lehet boldog
soha az, aki
munkával járó Cél
nélkül él...
Aki nem szeret,
s csak magának remél.
örülni mások örömének,
szenvedni velük,
ha ott legbelül
a világ népének
fáj valami...
a Szeretetre „igent",
a Gyűlöletre
„nemet" mondani....

December

A titkok hava,
száncsillingelés,
gyermek-kacagás,
Luca-napja
...és nagyszakállú Mikulás!

Kiscsizmák kopognak
a fagyott rögön...
Ádvent – Roráté....
karácsonyi gyermeköröm!

Hó pilinkézik...
itt a Tél!
Jégvirág az ablakokban,
kicsi Jézus a jászolban.
Nevenapja Ádámnak,
s első asszonynak
Évának,
Istvánnak, Jánosnak,
Szilvesztemek,
Aprószenteknek
és a békés melegnek
a SZERETETNEK,
amely ott csillog a szemekben,
mint égi csillagár
az örökzöld
Karácsonyfán...

Pechó Ferencné

Magyar-könyvtár szakos pedagógus vagyok. A Könyves Kálmán Általános Iskola felst tagozatos osztályaiban magyar nyelvet és irodalmat tanítok.

Ezzel az elbeszélésemmel áldott, békés ünnepeket és örömteli, boldog, új esztendőt kívánok a Kisbíró Kalendárium minden olvasójának.

Betlehem

A decemberi égbolt szürke búraként telepedett rá a havas háztetőkre. Egy autó kanyarodott le az útról, hangjával megzavarta a ködös reggel hideg némaságát. A búgás hirtelen megszűnt, s egy középkorú férfi szikár alakja rajzolódott ki a homályból. Hegedűs Tamás volt az. Szülőfalujától távol találta meg élete értelmét, de kialakított bizonyos szertartásokat, amelyek hazaszólították. A szívének legkedvesebb volt ezek közül a karácsonyi zarándoklat a szülei sírjához. Ezt az utat gyalog szerette megtenni, hogy minden sejtjével újraélhesse az önfeledt gyermekkor illatát, ízét, idillikus hangulatát.

A köd lassan feloszlott, a zúzmara kicsipkézte a fák ágait, a csendesen szállingózó hó igyekezett eltüntetni a puha fehérségben kirajzolódó nyomokat. Hegedűs már a kis sírkő mellett állt. A hideg márványba rótt sorok bizonyossága kétségbeesett dühöt váltott ki belőle, a fénykép múltidézése könnyet csalt a szemébe. Háromszázhatvanöt nap eltitkolt fájdalma, keserűsége tört fel a lelkéből. Itt szabad volt sírnia még egy jó nevű vállalat vezérigazgatójának is. Gondolataiba mélyedve ballagott ki a temetőből. A szántóföldre vezett út elttti árokban egy fekete "valami" vonta magára a tekintetét. Mikor közelebb ment, akkor látta, hogy egy ember az. Lehajolt hozzá, hogy felsegítse, de meg sem tudta mozdítani, ugyanis a test már kihűlőfélben volt. Kíváncsiságától vezérelve lerántotta a koszos kötött sapkát a férfi fejéről, s szinte földbe gyökerezett a lába a meglepődéstől. Igen,ő az, Szekeres Pista, általános iskolai padtársa, az osztály egyik éltanulója. Úgy érezte, hogy felelős egykori barátja sorsáért, muszáj tennie valamit. Lélekszakadva futott az első házig, hogy segítséget hívjon. A háziak csak az istállóban fektették le a "részeges alakot", de az asszonyban még pislákolt az emberség parányi szikrája, mert plédekkel takarta be a félig kihűlt embert. Tamás automatikusan fizetett, s meg sem döbbentette, hogy elfogadják tőle a pénzt. Mobilján betelefonált a városi kórházba, megadta számlaszámát, s jelezte, hogy az ápolási költségeket teljes egészében ő állja, de a hajléktalan előtt szeretné megőrizni névtelenségét. Ezt is olyan gépiesen tette, hiszen az ügyintézés az évek során már a vérévé vált. Már a kocsijában ült, és hazafelé tartott. Megszokott útját rótta a négy kerék, de Hegedűs fejében szokatlan gondolatok kavarogtak.

Ha itt marad, vajon ő mire viszi? Most hogyan élne? Miért nem gondolt ő soha az elesettekre?

Néha felajánlott egy-egy kisebb összeget jótékonysági célokra, s büszke önelégültség töltötte el akkor, de azt is csak úgy automatikusan végezte. Szégyellte magát. December

23-a volt. Hegedűs Tamás titokzatos arccal közölte családjával, hogy kövessék tt a barkácsműhelyébe. A kis Tomi ugrált örömében, hiszen kitüntetés volt számára, ha ide beléphetett.

Kati kíváncsisággal vegyes megdöbbenéssel követte gyermekét.

- Ettől az évtől kezdve mindig elkészítjük karácsonyra a betlehemet – közölte Hegedűs hangjában szokatlan színezettel, s máris kezébe fogta a szerszámait, hogy kifaragja az istállót és a jászolt. Ezalatt felesége és kisfia kukoricacsuhéból elkészítették a Szent Családot.

A meghitt beszélgetés és a közös tevékenység elröpítette a délutánt. Másnap délelőtt a városi kórház 26-os számú termében Szekeres Pista kékesfekete, remegő ujjaival nehézkesen bontogatta titokzatos ajándékcsomagját. Elszokott már a meglepetésektől és az örömöktől.

Azt sem tudta, hogyan került ide, meghúzta magát, engedte, hogy testét, melyet a fagy irgalmat nem ismerő éles foga fekete foltokkal tarkított, átjárja a terem jóleső melege.

A dobozban téli ruhák voltak, s még valami: egy elrongyolódott angyalka, amit húsz évvel ezelőtt készített karácsonyra a legjobb barátjának, Hegedűs Tamásnak.

Dr. Katona Miklós:

Emlékezés Szűcs János kartali MÁV főtisztre

1944. szeptember 20-án 12.30-kor, a hatvani vasútállomás bombázása közben hősi halált halt hazájáért Szűcs János MÁV főtiszt. Mindössze harmincegy évet élt.

1913. október 25-én született Kartalon. Édesapja, Szűcs János a Magyar Királyi Államvasutaknál teljesített szolgálatot; édesanyja, Mócsa Borbála 1925-től, férje halála után egyedül nevelte négy gyermekét. Leánytestvérei Szűcs Anna, Szűcs Borbála és Szűcs Erzsébet voltak.

Mócsa Borbála dédnagyapja országgyűlési képviselő volt. Szűcs János 1920-tól 1924-ig a hatvani Állami Elemi Népiskolában tanult, majd Aszódon, a Petőfi Sándor Főreálgimnáziumban folytatta tanulmányait. A Vasúti Tisztképző elvégzése után 1938-ban kapott munkát.

Engesztelő szentmiséje az újhatvani ferences templomban volt. Az újhatvani római katolikus sírkertben helyezték örök nyugalomra.

1944. szeptember 20-án dél körül kezdtek hullani a bombák a hatvani pályaudvarra és környékére. Összesen 117 amerikai B-24-es Liberátor bombázó támadott; több száz tonna bombát dobtak le. A halottak száma 500 főre becsülhető, ezenkívül meghalt 182 német katona is. Megrongálódott 590 lakóház. A bombázás és a frontharcok következtében Hatvan az ország harmadik legromosabb városa lett, a világháború végére mindössze 48 lakóház maradt épségben a településen.

Gondolatok

„Az igazi nagyság mértéke az, hogy mekkora szabadságot adsz másoknak,
nem pedig az, hogy mennyire tudsz másokat arra kényszeríteni,
amit te akarsz."

Larry Wall

*

„A boldogságot nem lehet ajándékba kapni,
Egyetlen titka: adni, mindig csak adni.
Jó szót, bátorítást, mosolyt, hitet
És sok-sok önzetlen tiszta szeretetet."

Goethe

*

„Amikor azt gondolod, hogy már minden lehetőséget
kimerítettél, még mindig van legalább egy."

Thomas Edison

*

„ A művész semmit nem ér tehetség nélkül,
de a tehetség semmit nem ér munka nélkül."

Emile Zola

*

„Előbb csináld azt, ami szükséges, utána azt, ami lehetséges,
és máris azt fogod csinálni, ami lehetetlen."

Assisi Szent Ferenc

*

„Élvezd a kis dolgokat, mert egy nap vissza fogsz tekinteni és rájöhetsz,
hogy azok voltak a nagy dolgok."

Robert Brault

*

„Barátod az az ember, aki mindent tud rólad és mégis szeret."

Elbert Hubbard

*

„Az alkotó élet titka az, hogy felnőttkorban is megőrizzük
a gyermekkor szellemét."

Thomas Huxley

„Sírva jössz a világra, körülötted mindenki mosolyog.
Igyekezz úgy élni, hogy mosolyogva távozzál,
és körülötted mindenki sírjon."

Richard Bach

*

„Sok dolog van a világon, amin megakad a szemed,
de csak kevés, ami a szívedet vonzza -
ez utóbbiakkal törődj."

Ben Crenshaw

*

„Ha gazdagnak akarod érezni magad, gondold meg, mi mindened van,
amit nem lehet pénzért megvenni."

Névtelen

*

„A kedves szavak rövidek és könnyen kiejthetőek,
de a visszhangjuk valóban végtelen."

Teréz Anya

*

Egy bölcs mondás sokszor csak falra hányt borsó,
de egy kedves szó soha nem felejtődik el."

Sir Arthur Helps

*

„Összejönni – jó kezdés. Együtt maradni – haladás. Együtt is dolgozni – siker."

Henry Ford

Földi „leg"-ek

Leghosszabb alagút: a *Szeikan* vasúti alagút Japánban, csaknem 54 km hosszú (pontosan 58.850 méter).

Leghosszabb barlang: a *Mamut-barlangrendszer* Kentucky-ban, az Egyesült Államokban, több mint 500 km hosszú (pontosan 500.500 méter).

Leghosszabb magyar barlang: az aggteleki *Baradla-barlang*, a hossza 25 km.

Legmélyebb barlang: a *Jean Bernard* barlang Franciaországban, csaknem másfél km mélyen található a felszín alatt (pontosan 1494 méterrel).

Leghosszabb csatorna: a *Fehér-tengeri* csatorna Oroszországban, amit 1933-ban nyitottak meg, hosszúsága 227 km. A Fekete-tengert köti össze az Onyega-tóval.

Legmélyebb mélyföldek: a világ legmélyebben fekvő területe Izrael és Jordánia területén található, a *Holt-tenger árka*, aminek felszíne csaknem 400 méterrel van a tengerszint alatt (pontosan 397 méterrel).

Legmagasabb épület: a világ legmagasabb épülete az Egyesült Államokban, Chicago városában található: a *Sears Tower* magassága 485 méter.

Legnagyobb félsziget: a világ legnagyobb félszigete az *Arab-félsziget*, amelynek területén Szaúd-Arábia, Omán, Jemen és az Arab Emírségek található. Területe több mint 2,5 millió km^2 (pontosan 2691 ezer km^2).

Leghosszabb folyó: a világ leghosszabb folyója Egyiptom területén a Földközi tengerbe ömlik. A *Nílus* hossza 6690 km.

Leghosszabb gleccser: a világ leghosszabb gleccsere az Antarktiszon található. *Lambert* névre hallgat és 434 km a hosszúsága.

Legnagyobb gleccser: a világon a legnagyobb kiterjedésű gleccser Izlandon található. A *Vatnajökull* területe eléri a 8300 km^2-t.

Legmagasabb hegy: a világ teteje Ázsiában van. A Kína és Nepál határán fekvő óriáshegység *a Himalája* legmagasabb csúcsát mi *Mt. Everest*-nek hívjuk, az ázsiaiak *Csomolungmának*. Magasságát a lexikonok néhány méter eltéréssel adják meg. A Cambridge Enciklopédiában pl. 8850 m, az Officína Egyetemes Lexikonban 8848 m, a Révai Kislexikonban 8884 m, az 1927-es Világlexikonban pedig 8840 m szerepel.

Legmélyebb mélytenger: a tengerszinttől számítva a távolságokat a Föld legmélyebb pontja a Csendes óceánban van, a délnyugat-csendes-óceáni Mariana-medencében: a 2250 km hosszú *Mariana-árok* legmélyebb pontja 22 méterrel haladja meg a 11 km-t.

Legnagyobb sivatag: *a Szahara*, a Föld legnagyobb kiterjedésű sivataga Észak-Afrikában található Mauritánia, Algéria, Mali Niger Csád és Szudán területén. Terület mintegy 9 millió km^2, ami annyit jelent, hogy Magyarország százszor elférne benne. Pontos adatot

nem tudunk, mert minden lexikonban más szerepel .Az Officína Egyetemes Lexikonban 9.070.000 km^2, a Cambridge Enciklopédiában 8.600.000 km^2.

Legnagyobb sziget: a Föld legnagyobb szigete Európához tartozik. *Grönland* területe pontosan: 2.131.600 km^2.

Legnagyobb tó: a Föld legnagyobb tavát tengernek nevezzük. Valójában tó, hiszen teljesen szárazföld veszi körül. A *Kaszpi-tenger* Ázsiában Kazahsztán, Irán, Oroszország, Türkmenisztán és Azerbajdzsán által határolt területen fekszik és területe 371.000 km^2.

Legnagyobb tenger: a Föld legnagyobb tengere a 4.791.000 km^2 kiterjedésű *Korall-tenger.*

Legnagyobb vízesés: Dél-Amerikában, Venezuela területén található. A neve *Angel* és csaknem egy km magasból zuhan le a víz. Magassága pontosan 979 m magas.

Legnagyobb víztározó: Afrikában, Ugandában található. Az *Owen Falls* tárolókapacitása 2700 köbkilométer víz.

Legmagasabb vulkán: a legmagasabb 6520 m magas, a bolíviai *Sajama.*

Legszűkebb tengerszoros: a lexikonok tanúsága szerint a dán szárazföld és Fyn sziget között a legszűkebb a tenger, mindössze 600 m. Ezt hívják *Kis-Baelt szorosnak.*

Legrégibb nemzeti park: az amerikai *Yellowstone*, amit 125 éve, pontosan 1872-ben alapítottak és csaknem 9 ezer km^2-en (pontosan 8984 km^2) terül el.

Legnagyobb nemzeti park: a Dél-Afrikai Köztársaság és Namíbia területén elterülő *Namíb Nemzeti Park* 23.400 km^2 területet ölel fel.

Leghosszabb függőhíd: a pillér nélküli főnyílás hosszát számítják csak. Japánban, Sikokú és Honsú között van, ami a *Minami-Bisan-Szeto* nevet viseli és 1723 méter hosszú.

Legrégibb egyetem: a megbízható adatokkal dolgozó Officina Egyetemes Lexikon Európa legrégebben alapított egyetemének a *párma*it tartja, amit 1065-ben alapítottak. A Révai Kislexikon szerint az első európai egyetem a *bolognai* volt, ami 1158-ban létesült. A Világlexikon ugyancsak a 12. századra teszi az első egyetemek alapítását, nem állít fel sorrendet, hanem az elsőket jelöli meg: bolognai, párizsi, salernói, és a padovai.

Hazánkban az első egyetemet Nagy Lajos Király alapította *Pécsett* 1367-ben, de Pécs török uralom alá kerülésekor, 1543-ban ez az egyetem megszűnt. Az 1635-ben Pázmány Péter által alapított *nagyszombati* egyetem volt a mai budapesti tudományegyetem (ELTE) elődje.

Közérdekű intézmények fontosabb adatai

Mentők: 104
Tűzoltók: 105
Rendőrség: 107
Segélyhívó: 112

Kartali 06 20 9276 704
Polgárőrség: 06 20 2044 280

Kartal Nagyközségi Önkormányzat:
2173 Kartal, Baross u. 103.
Tel: 567-085 Fax: 567-106
Félfogadás: hétfő: 8 - 16 óráig
szerda: 8 - 17 óráig
péntek: 8 - 12 óráig
Pénztári befizetés:
hétfő, kedd, csütörtök, péntek: 8 - 12 óráig
szerda: 8 - 16.30 óráig

Orvosi rendelők:

Gyermekorvos: 437-329
Dr. Stahorszky Margit gyermekorvos
Baross u. 18.
Sürgősségi : 06-20-377-2485
Rendelés:minden nap 8-12, 18-19 óráig

Fogászat: 567-150
Dr. Dubsky Zsolt főorvos
Mártírok útja 10.
Rendelés: H, Sz, Cs: 14-19
K: 8-13
P: 8-11

Háziorvosok
I. körzet: *Dr. Katona Miklós* főorvos
Baross u. 18.
Tel: 437-328
Üzemorvosi rendelés:
kedd 13 - 15 óráig
Rendelés: H-P: 8-12
H, K, Cs: 19-20 óráig is
Szo: 8-10
Orvosi alkalmassági vizsgálatok végzése és jogosítványok engedélyezése a rendelési idő alatt történik.

II. körzet: *Dr. Tankó Géza* főorvos
Mártírok útja 12.
Tel: 437-315
Rendelés: H-P: 9-12 (H, Sz, P: 17-18 is)
B kategóriás jogosítvány orvosi vizsgálata is

Gyógyszertárak

Erdőfi Patika
Baross u. 89.
Tel: 437-306
Nyári nyitvatartás: április 1-szeptember 30.
H: 7.30 - 17.00
K, Sz, P: 7.30 - 16.00
Cs.: 7.30 - 13.00

Téli nyitvatartás: október 1-március 31.
H, K, Sz, P: 8.00 - 13.00 és 13.30 - 18.00
Cs: 8.00 - 13.00
Szo.: 8.00 - 12.00

Szent István Patika
Aszód, Kondoros tér 49.
402-128, Fax: 400-552

Városi Gyógyszertár
Aszód, Szabadság tér 2.
500-015, Fax: 500-016
Nyitva: H-P.: 8-18-ig

Intézmények

Művelődési Ház
Baross u. 117
Tel: 437-241
Nyitvatartás: 8-20 (Kedd: szünnap)

Nagyközségi Könyvtár
Arany J. u. 1
Tel: 567-070
Nyitvatartás: H, P : 9-17.30
Sze: szünnap
Szo.: 9- 14

Postahivatal
Baross u. 76.
Postavezett: 437-433
Pénzfelvétel: 567-020
Felvétel: 437-314
H-P: 8-16
Ebédszünet: 12-12.30
Pénzfelvétel: 15.30 óráig

Takarékszövetkezet
Petőfi tér 3.
Tel: 437-331

H: 8 - 18	Pénztár:	17-ig
K: 8 - 16		15-ig
Sz: 8 - 16		15-ig
Cs:8 - 16		15-ig
P: 8 - 14		13-ig

Könyves Kálmán Általános Iskola
alsó tagozat:
baross u. 115.
Tel: 437-309
felső tagozat:
Iskola tér 1.
Tel: 567-040, 567-041
Igazgató: 437-317

1. sz. Óvoda
Baross u. 78.
Tel: 437-336

2. sz. Óvoda
Ady E. u. 62.
Tel: 437-320

3. sz. Óvoda
Rákóczi út 6.
Tel: 438-028

Római Katolikus Plébánia
Baross u. 51.
Tel.: 567-050, 567-051

Baptista Egyház
Baross u. 112.
Tel: 437-228

UNI-VET Állatorvosi rendelő
Baross u. 211.
Rendelési idő: minden este 18 órától
Tel: 06 28 437 182, 06 20 9566 529
Kérésére házhoz megyek!

Temetkezés
Fodor Attila
Ady Endre u. 31.
Tel: 439-492
Éjjel-nappal hívható!

Aszódi Okmányiroda
Aszód, Szabadság tér 3.

Ügyfélfogadási idő:

H, Sz:	8-12, 13-15
K, P:	8-12

Csütörtökön nincs ügyfélfogadás.

Aszódi szakorvosi rendelések

Aszód Város Önkormányzata
Szakorvosi Rendelőintézete
2170 Aszód, Baross u. 4.
Tel : 500-790, 400-536

Szemészet
Dr. Lukács Mária
H-P: 8-12 h-ig

Ideggyógyászat
Dr. Bártfai Ágnes
Hétfő: 8.30-12.30
Kedd: 14.30-18.30
(csak előjegyzéssel)

Neurózis (pszichiátria)
Dr. Halmos Péter
Hétfő du: előjegyzett betegek
K, Sz, Cs: 8.00-11.00
P: 8.00-10.00

Urológia
Dr. Somlai András
Péntek: 14.00-16.00

Gyermek ortopédia
Dr. Dreisinger Imre
Havonta két alkalommal kedden (telefonon érdeklődni délelőtt) 17.30-19.00

Felnőtt ortopédia
Dr. Farkas Kálmán
Bejelentkezés alapján (sebészeten)

Nőgyógyászat
Dr. Papp József
Hétfő: 9.00-14.00
Kedd: 12.00-16.00
Szerda, Péntek: 9.00-12.00

Belgyógyászat
Dr. Duliskovich Tamás
H-CS: 8.00-13.00 óráig
P: 10-12 óráig

Reumatológia
Dr. Bodó Zsolt
reumatológus és belgyógyász
H-P: 10.00-13.00

Fogászat
Dr. Balsai Mihály
H, Cs: 8.00-12.00
Kedd: 8.00-12.00, 14.00-18.00
Péntek: 14.00-18.00

Dr. Ackermann Teréz
H, Cs: 14.00-18.00
Szerda: 8.00-14.00
Péntek: 8.00-12.00

Dr. Borsos Jenő
H, Sz: 12.00-17.00
Kedd: Iskolafogászat
Cs, P: 8.00-14.00

Sebészet
Dr. Papp Piroska
H-P: 8.00-12.00

Röntgen
Dr. Magyari Beatrix
H-P: 8.00-14.00

Ultrahang
Dr. Magyari Beatrix
Csak előjegyzéssel, beutalóval, jelentkezés a röntgenben.

Fizikoterápia
Lehoczkiné Kárász Mária
fizikoterapeuta
Naponta 6.30-13.00
Beutaló szükséges.

Bőrgyógyászat
Dr. Harangozó Adrienn
H, Sz, Cs: 8.00-13.00
Csütörtök: 11.00-15.30

Fül-orr-gégészet
Dr. Száraz Katalin
Hétfő: 13.00-15.30
K, P: 8.00-12.30
Csütörtök: 8.00-10.30

Laboratórium

Laborvezető:
Dr. Kertész Zoltán
Vérvétel: H-P: 8.00-10.00
Leletkiadás:
7.30-8.30 és 13.30-14.30
cukorvizsgálat:
minden délelőtt
protrombin vizsgálat:
H, Cs: 8.00-10.00

Gyógymasszázs
Bojtos Gábor gyógymasszőr
H-Cs: 10.00-15.00
P: 8.00-13.00
Beutaló szükséges
(körzeti, reuma).

Gyógytorna
Fodorné Réz Júlia gyógytornász
H-Cs: 8.00-14.00
Beutaló szükséges.

Fontosabb hivatalok adatai

Gödöllői Rendőrkapitányság

2100. Gödöllő, Petőfi Sándor utca 6/10.
Tel.: 420-333 E-mail: police@bm.gov.hu
honlap: www.b-m.hu/police
Telefontanú (ORFK): 06-80-555-111
Drogsegély (BRFK): 06-80-202-502
Országos Központ: ORFK zöldszám: 06-80-201-303

Tűzoltóság

2100 Gödöllő, Szabadság út 28. Tel.: 105, 420-011
honlap: www.b-m.hu/katved/katweb.nsf

Gázszolgáltató

TIGÁZ RT. Gödöllői Kirendeltség
2100 Gödöllő, Kenyérgyári út 1.
Tel.: 430-488 Fax: 430-886, 410-725
Hibabejelentés: folyamatosan
Ügyfélszolgálat: hétfő/szerda 9-12. Tel.: 28-521-400, 430-849.

Telefonszolgáltató

Invitel Rt.
2100 Gödöllő, Dózsa György út 1/3.
Tel.: 80-880-880 díjmentes Fax: 62-551-239 E-mail: info@invitel.hu
honlap: www.invitel.hu
Nyitvatartás: hétfő: 9-18, kedd-csütörtök: 9-16, péntek: 9-14
A pénztárak ugyanebben az időben tartanak nyitva, azebédidő 12-12.30-ig tart.
Díjmentesen hívható ügyfélszolgálat: 184.

Internetszolgáltató

Invitel Rt. 2101 Gödöllő, Pf: 407.
Tel.:1288 (ingyenesen hívható) Fax: 06-80-88-55-55 E-mail: info@invitel.hu
honlap: www.invitel.hu
Személyes tájékoztató: munkanapokon 8.30-20.30
Ügyfélszolgálat: 1233 (kék szám)

Dunaweb Kft. 2600. Vác, Szüret u. 17. Tel./fax: 06-27-300-072
Tel/fax: 06-27-301-571 E-mail: info@dunaweb.hu, honlap: www.dunaweb.hu

Fotóalbum

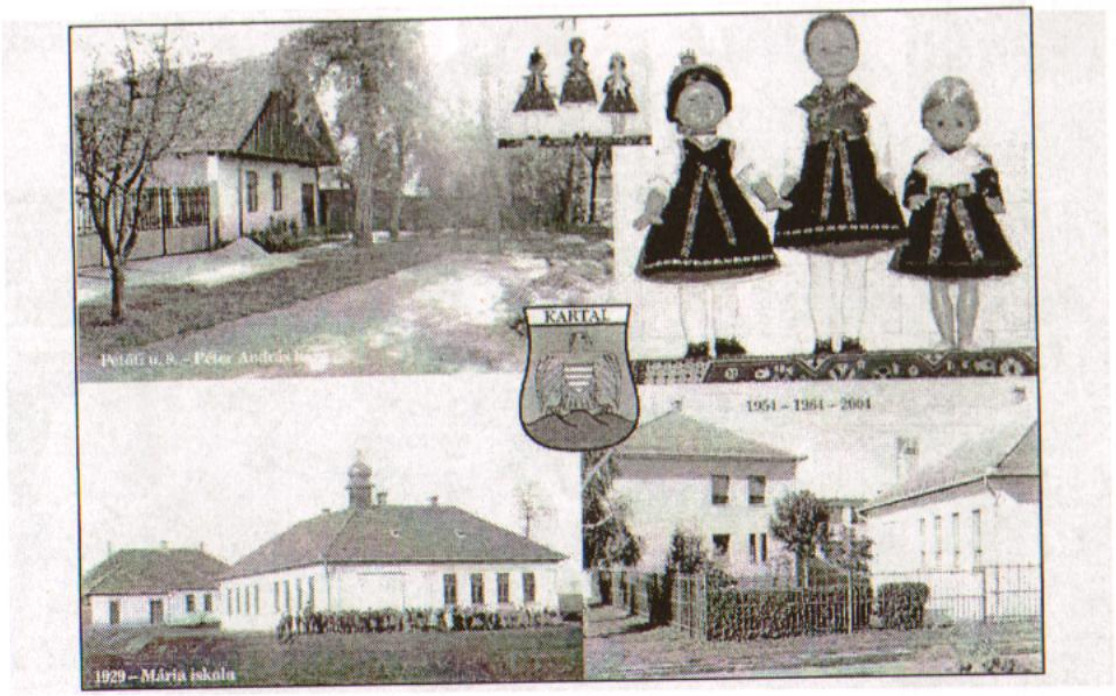

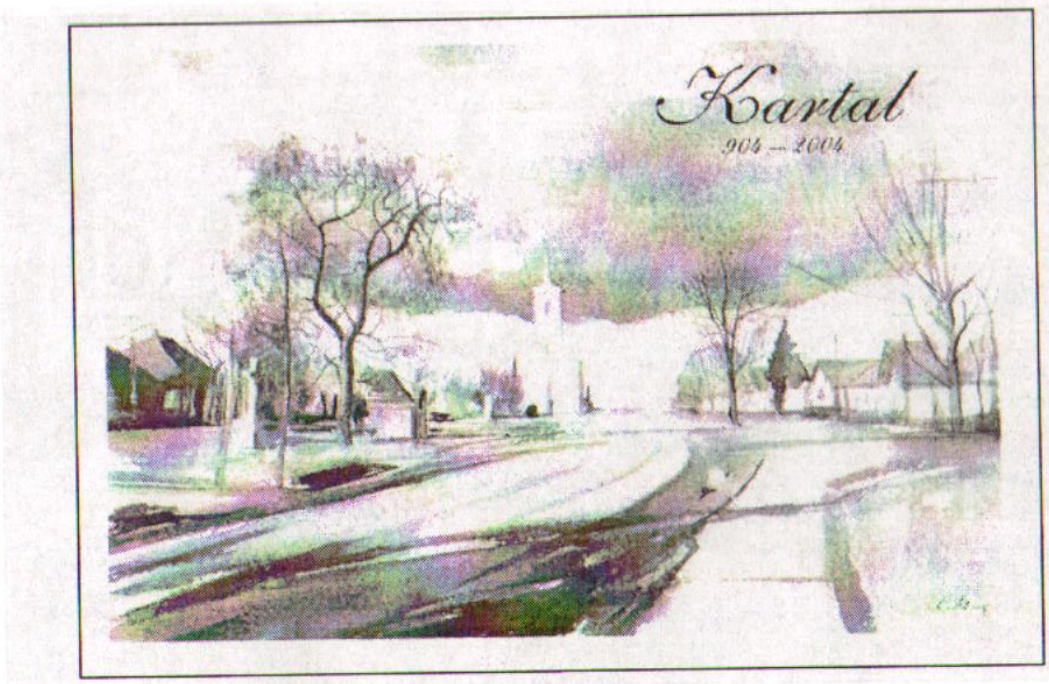
Kovács László polgármester a Népzenei Találkozó résztvevőit köszönti

Kirándulnak a könyvtár nyári táborának résztvevői

Fotóalbum

Kartali képeslapok

Fotóalbum

Az alsó és a felső tagozat úszóreménységei

Fotóalbum

Képek az iskolában megrendezett Mikulás Kupáról

Ábel jan. 2.
Abigél febr. 9.
Ábrahám aug. 16.
Achilles nov. 2.
Ada dec. 24.
Adalbert szept. 27.
Ádám szept. 9., dec. 24.
Adél jan. 29., dec. 24.
Adolf febr. 11., máj. 11., jún. 17., szept. 27.
Adorján márc. 4., 5., szept. 8.
Adrián márc. 4., 5., szept. 8.
Adrienn márc. 4., 5., szept. 8.
Afrodité aug. 5., 7.
Ágnes jan. 21.
Ágoston máj. 28., aug. 28.
Ágota jan. 11., febr. 5.
Aida febr. 2.
Ajtony márc. 13.
Ákos febr. 27.
Aladár febr. 20., márc. 11.
Alajos jún. 21.
Albert ápr. 29., nov. 15.
Albertina ápr. 29., nov. 15.
Albin márc. 1.
Aletta dec. 16.
Alex febr. 9.
Alexandra márc. 18., máj. 18.
Alfonz aug. 2., okt. 30.
Alfréd febr. 23.
Alida jún. 17.
Aliz júl. 8., nov. 14., 19., dec. 1.
Alma júl. 10.
Álmos febr. 20.
Alpár szept. 5.
Amália júl. 10., okt. 7.
Amarilla máj. 1.
Ambrus dec. 7.
Anasztáz aug. 17.
Anasztázia ápr. 15.
Andor febr. 4., ápr. 18., máj. 21., júl. 17., nov. 10., 30.
András febr. 4., ápr. 18., máj. 21., júl. 17., nov. 10., 30.
Andrea febr. 4., ápr. 18., máj. 21., júl. 17., nov. 10., 30.
Anett jún. 2., 13., júl. 26.
Angéla máj. 31.
Angelika jan. 27.
Anikó jún. 2., 13., júl. 26.
Anita jún. 2., 13., júl. 26.
Anna jún. 2., 13., júl. 26.
Annamária jan. 9., júl. 1., 26.
Antal jan. 17., jún. 13., júl. 5.
Antónia jan. 17., ápr. 29., jún. 13.
Apollónia júl. 7.
Aranka febr. 8.
Arisztid ápr. 27.
Ármin máj. 10.
Arnold jún. 18.
Áron ápr. 2.
Árpád márc. 31., dec. 11.
Artúr jan. 22.
Atanáz máj. 2.
Athína márc. 1., dec. 16.
Attila jan. 7.
Auguszta márc. 29., dec. 18.
Aurél okt. 5.
Aurélia dec. 2.

Babett júl. 4., dec. 4.
Balázs febr. 3.
Bálint febr. 14.
Bánk márc. 19.
Barbara dec. 4.
Barnabás jún. 11.
Bátor febr. 27.
Beáta márc. 22., máj. 9.
Beatrix júl. 29., aug. 29., okt. 4.
Béla ápr. 23.
Bella aug. 31.
Bence aug. 23.
Bendegúz márc. 11.
Benedek márc. 21.
Benjámin jan. 3.
Benő márc. 31.
Bernadett febr. 18.
Bernát máj. 20.
Berta aug. 6.
Bertalan aug. 24.
Bertold febr. 11.
Bettina aug. 6., okt. 8., dec. 4.
Bianka aug. 10., okt. 25., dec. 1.
Bíborka ápr. 6.
Blanka aug. 10., okt. 25., dec. 1.
Bódog jan. 14.
Boglárka aug. 1.
Boldizsár jan. 6.
Bonifác máj. 14., jún. 5.
Borbála dec. 4.
Boriska dec. 4.
Boróka dec. 4.
Botond máj. 16.
Brigitta okt. 11.
Brúnó okt. 6.
Buda ápr. 3.
Bulcsú jún. 4., dec. 12.

Cecília nov. 22.
Celesztina ápr. 6.
Cézár febr. 25., ápr. 15.
Cintia júl. 6., okt. 20.
Cirill júl. 7.

Csaba júl. 6.
Csanád máj. 28.
Csenge febr. 4.
Csilla ápr. 22.
Csongor jan. 13., ápr. 16., 17.

Dalida ápr. 13.
Dalma júl. 12.
Dániel júl. 21.
Daniella júl. 21.
Dávid dec. 29., 30.
Demeter szept. 27., okt. 26.
Dénes ápr. 8., okt. 9.
Dezső máj. 23.
Diana jún. 10., szept. 18.
Dolóresz szept. 15.
Dominika aug. 4.
Domonkos aug. 4.
Donát febr. 17.
Dóra febr. 6., szept. 2., 3.
Dorina febr. 6., szept. 2., 3.
Dorottya febr. 6., szept. 2., 3.
Döme szept. 27., okt. 26.
Dömötör szept. 27., okt. 26.

Edda szept. 16.
Ede márc. 18., okt. 13.
Edgár júl. 8., szept. 10.
Edina febr. 26.
Edit szept. 16.
Edmond nov. 16.
Edvárd okt. 13.
Edvin okt. 4., 12.
Egon júl. 15., szept. 1.
Egyed szept. 1.
Elek júl. 17.
Elemér febr. 28.
Eleonóra febr. 21.
Éliás febr. 16., júl. 20.
Ella febr. 13.
Ellák júl. 8.
Előd okt. 22.
Elvira febr. 10.
Elza júl. 8., nov. 14., 19., dec. 1.
Emánuel márc. 26.
Emerencia jan. 23.
Emese júl. 5.
Emil máj. 28.
Emília júl. 19.
Emma ápr. 19., nov. 24.
Emőd aug. 9.
Emőke márc. 23.
Endre febr. 4., ápr. 18., máj. 21., júl. 17., nov. 10., 30.
Enikő szept. 15.
Erhard ápr. 9.
Erik máj. 18., aug. 31., szept. 10.
Erika máj. 18., aug. 31., szept. 10.
Erna jan. 12., aug. 29.
Ernő jan. 12.
Ervin ápr. 26.
Erzsébet júl. 8., nov. 14., 19., dec. 1.
Eszter máj. 24.

Etel jan. 30., okt. 8., dec. 16.
Etelka jan. 30., okt. 8., dec. 16.
Eufrozina jan. 1., szept. 25.
Eugénia szept. 16., dec. 25.
Éva dec. 24.
Evelin máj. 26.

Fábián jan. 20.
Fanni márc. 9., okt. 4.
Farkas aug. 23., okt. 31.
Fatime jún. 4., 5.
Felícia máj. 20.
Felicián jún. 9.
Félix jún. 9., nov. 20.
Ferdinánd máj. 30.
Ferenc jan. 29., ápr. 2., máj. 11., jún. 4., okt. 4., 10., dec. 3.
Fidél ápr. 24.
Flóra jún. 20., júl. 29.
Fiórián máj. 4.
Franciska márc. 9., aug. 21.
Frida máj. 6.
Friderika szept. 20.
Frigyes júl. 18.
Fruzsina jan. 1., szept. 25.
Fülöp máj. 1., 26., aug. 23.

Gábor márc. 24.
Gabriel márc. 24.
Gabriella dec. 12.
Gál okt. 16.
Gáspár jan. 6., aug. 27.
Gedeon márc. 28., okt. 10.
Gellért szept. 24.
Genovéva jan. 3.
Georgina febr. 15.
Gerda jan. 30.
Geréb márc. 16.
Gergely márc. 12., máj. 9., 25., szept. 24., okt. 10., nov. 17.
Gergő márc. 12., máj. 9., 25., szept. 24., okt. 10., nov. 17.
Gertrúd márc. 17.
Gerzson febr. 22.
Géza febr. 25.
Gibárt aug. 27.
Gitta okt. 11.
Gizella máj. 7., 8.
Glória ápr. 11.
Gotfrid nov. 8.
Gothárd máj. 5.
Gotlib márc. 6.
Grácia aug. 21.
Gréta jan. 19., jún. 10.
Guidó márc. 31., szept. 12.
Gusztáv jan. 16., aug. 2.

Gyárfás jún. 19.
Gyöngyi okt. 23.
Gyöngyvér jan. 8.
György ápr. 24., máj. 5., dec. 9.
Györgyi ápr. 24., máj. 5., dec. 9.
Győző nov. 3.
Gyula ápr. 12., máj. 27.

Hajnalka márc. 27.
Hanga febr. 9., máj. 18.
Hanna máj. 24., 30.
Hedvig okt. 17.
Helén aug.18., okt.14.
Helga okt. 3.
Hella máj. 27.
Henrietta márc. 16.
Henrik júl. 15.
Herman ápr. 7.
Hermész aug. 28.
Hermina aug. 3.
Hilda szept. 3.
Honória szept. 30.
Hortenzia nov. 17.
Huba aug. 19.
Hubert márc. 20.
Hugó ápr. 1.
Hunor ápr. 24., szept. 10.
Ibolya aug. 7.
Ida ápr. 13., szept. 6.
Ignác febr. 1., júl. 31., okt. 23.
Igor szept. 11., nov. 1.
Ildikó márc. 10.
Ilka nov. 3.
Illés júl. 20.
Ilma ápr. 18.
Ilona aug. 18., okt. 14.
Imola máj. 13.
Imre nov. 5.
Ince júl. 28.
Inez márc. 6.
Ingrid febr. 5.
Ipoly aug. 13.
Irén márc. 25., jún. 28., okt. 20.
Iréneusz jún. 28.
Irina márc. 25., jún. 28., okt. 20.
Írisz márc. 25.
Irma máj. 3.
István aug. 3., 20., szept. 2., dec. 26.
Iván jún. 24.
Ivett máj. 6.
Ivó máj. 19.
Izabella júl. 12.
Izidor márc. 30., ápr. 4., dec. 21.
Izolda márc. 22., jún. 6., 15., aug. 5.
Izsák máj. 15.
Izsó aug. 26.

Jácint júl. 3., aug. 17., szept. 11.
Jakab máj. 1., júl. 25.
Janka márc. 31., máj. 30.
János jan. 27., 31., febr. 8., márc. 8., máj. 6., jún. 12., 24., 26., júl. 12., aug. 9., 29., nov. 24., dec. 27.
Jenő júl. 13., nov. 18.
Jeromos júl. 20., szept. 30.
Joakim aug. 16.
Johanna márc. 28., máj. 30.
Jolán jún. 15., nov. 20.
Jónás nov. 12.
Jozefina nov. 14.
Józsa jún. 24., nov. 14.
József márc. 19., ápr. 7., 16., aug. 27., szept. 18.
Judit júl. 30., dec. 10.
Júlia febr. 16., máj. 22.
Julianna febr. 16.
Juliánusz jan. 9.
Jusztin jún. 16.
Jusztina szept. 26.

Kálmán okt. 13.
Kamill júl. 18.
Kamilla dec. 28.
Karina márc. 24.
Kármen jún. 2., júl. 16.
Karola jan. 28.
Karolina febr. 2.
Károly jan. 28., nov. 4.
Katalin febr. 13., márc. 22., ápr. 30., nov. 25.
Katalina nov. 25.
Kázmér márc. 4.
Kelemen nov. 23.
Kende szept. 25.
Kenéz dec. 7.
Keresztély márc. 13., ápr. 3.
Keve jan. 8.
Kilián júl. 8.
Kincső júl. 24.
Kinga júl. 24.
Kitti febr. 13., márc. 22., ápr. 30., nov. 25.
Klára aug. 12.
Klaudia márc. 20.
Klementina nov. 23.
Kleofás szept. 25.
Klotild jún. 3.
Kocsárd ápr. 19.
Kolos febr. 15., okt. 30.
Konrád febr. 18., 19., ápr. 21.
Konstantin máj. 21.
Konstantina szept. 19.
Koppány okt. 8.
Korinna okt. 22.
Kornél júl. 3., szept. 13.
Kornélia márc. 3.
Kozma szept. 27.
Kreszcencia ápr. 9., jún. 15.
Kristóf márc. 15., júl. 25.
Kriszta aug. 5.
Krisztián márc. 13., ápr. 3.
Krisztina júl. 24., aug. 5.

Kunigunda márc. 3.
Kunó nov. 12.

Lajos aug. 25.
László jún. 27., aug. 8.
Laura ápr. 11., jún. 17.
Lázár dec. 17.
Lea márc. 22.
Lehel aug. 2.
Leila jún. 21.
Lénárd nov. 6.
Lenke júl. 23.
Leó ápr. 11.
Leona jan. 4., ápr. 11.
Leonóra febr. 21., márc. 6.
Levente febr. 13., jún. 18., 28.
Lídia febr. 12., ápr. 8.
Lili júl. 11.
Liliána júl. 27.
Lilla febr. 16., júl. 27.
Linda febr. 13.
Lipót nov. 15.
Lívia febr. 12.
Loránd jan. 15.
Lóránt jan. 15.
Lotár jan. 27.
Lőrinc aug. 10., szept. 5.
Luca dec. 13.
Lúcia dec. 13.
Lúcián jan. 7.
Ludmilla szept. 17.
Ludovika szept. 13.
Lujza márc. 2.
Lukács okt. 18.
Lukrécia júl. 9.

Magdolna máj. 29., júl. 22.
Malvin okt. 1.
Manó márc. 26.
Marcell jan. 9., 16., 31., aug. 14.
Marcella jan. 9., 16., 31., aug. 14.
Margit jan. 19., jún. 10., okt. 17.
Mária febr. 11., márc. 25., aug. 15., szept. 8., 12., dec. 8.
Mariann ápr. 27.
Marianna nov. 1.
Marietta febr. 11., márc., 25., aug. 15., szept. 8., 12., dec. 8.
Márió jan. 19.
Márk ápr. 25.
Márkus ápr. 25.
Márta júl. 29.
Martina jan. 30.
Márton nov. 11., 12.
Máté szept. 21.
Matild márc. 14., aug. 31.
Mátyás febr. 24.
Medárd jún. 8.
Melánia jan. 10., dec. 31.
Melinda okt. 29., dec. 2.
Melitta márc. 10., ápr. 1., szept. 15.
Menyhért aug. 22.
Mercédesz szept. 24.
Mihály máj. 8., szept. 29., nov. 8.
Miklós szept. 10., dec. 6.
Miksa okt. 12.
Milos nov. 26.
Milán máj. 19.
Mirella szept. 21.
Mirjam aug. 22.
Mónika máj. 4.
Mór márc. 20., okt. 25.
Móric szept. 22.
Mózes máj. 16.

Nándor máj. 30., okt. 19.
Napóleon aug. 15.
Napsugár júl. 3.
Nárcisz okt. 29.
Natália dec. 9.
Niké ápr. 25.
Nikolett szept. 10.
Nimród aug. 31.
Noé ápr. 22., dec. 24.
Noémi ápr. 22.
Norbert jún. 6.
Nóra júl. 11.

Olga júl. 27.
Olimpia dec. 17.
Olivér nov. 21.
Olívia dec. 3.
Ond jún. 10.
Orbán máj. 25.
Oresztész júl. 3.
Orsolya okt. 21.
Oszkár júl. 31.
Oszvald aug. 5.
Otília dec. 12., 13.
Ottó júl. 2.
Ottokár júl. 2.

Ödön nov. 16., 18.
Örs júl. 14.
Őzike júl. 16.
Özséb aug. 14.

Pál jan. 15., 25., ápr. 28., jún. 26., 29., 30
Pálma máj. 10.
Paszkál máj. 17.
Patrícia ápr. 28., aug. 25.
Patrik márc. 17., ápr. 28.
Paula jan. 26.
Paulina jún. 22.
Péter jan. 28., febr. 23., ápr. 29., jún. 29., aug. 1., szept. 9., okt. 19., dec. 9.
Petra okt. 2.
Petronella máj. 31., júl. 13.
Petur jan. 31.
Piroska jan. 18.
Piusz máj. 5., júl. 11.
Pongrác máj. 12.

Rafael jún. 20., okt. 24.
Ráhel febr. 4.
Rajmund jan. 23., aug. 31.
Ramóna jan. 7.
Rebeka szept. 2.
Regina szept. 7.
Réka nov. 10.
Renáta okt. 6.
Renátó okt. 6.
Rezső ápr. 17., okt. 12., nov. 7.
Richárd ápr. 3.
Rita máj. 22.
Róbert máj. 13., jún. 7.
Rókus aug. 16.
Roland jan. 15., júl. 15., aug. 9., szept. 15.
Rómeó febr. 7.
Román febr. 28.
Róza aug. 30., szept. 4.
Rozália aug. 30., szept. 4.
Rózsa aug. 30., szept. 4.
Rudolf ápr. 17., nov. 7.

Salamon okt. 24.
Samu aug. 20., 21.
Sámuel aug. 20., 21.
Sándor febr. 26., márc. 18.
Sára jan. 19.
Sarolta júl. 5.
Sebestyén jan. 20.
Simon jan. 5., febr. 18., okt. 28.
Soma júl. 3.
Stefánia nov. 28.
Stella jún. 14.

Szabina okt. 27.
Szabolcs júl. 28.
Szandra márc. 18.
Szaniszló ápr. 11.
Szeráf okt. 12.
Szerafina okt. 12.
Szeréna júl. 28., szept. 14.
Szervác máj. 13.
Szibilla ápr. 29.
Szidónia jún. 23., aug. 23.
Szigfrid febr. 15.
Szilárd dec. 14.
Szilárda dec. 14.
Szilveszter dec. 31.
Szilvia nov. 3., 13.
Szimonetta okt. 28.
Szonja máj. 15., aug. 1.
Szörény jan. 8.

Taksony nov. 29.
Tamara jan. 26., dec. 29.
Tamás márc. 7., dec. 21., 29.
Tarján máj. 26.
Tas ápr. 15.
Tekla szept. 23.
Teodóra szept. 11.
Teofil dec. 20.
Teréz júl. 8., okt. 3., 15.
Tibold júl. 1.
Tibor ápr. 14., aug. 11.
Tiborc aug. 11.
Tihamér júl. 1., dec. 16.

Tilda márc. 14., aug. 31.
Tímea máj. 3.
Timót jan. 24.
Titanilla febr. 6.
Titusz jan. 4.
Tivadar ápr. 20., nov. 9.
Tóbiás jún. 13.
Tódor febr. 7.
Toszka máj. 5.
Töhötöm jún. 17., szept. 2.
Tünde jún. 1.

Ubul máj. 16.
Ulrik júl. 4.
Ulrika aug. 6.
Upor szept. 17.

Vajk aug. 20.
Valentin febr. 14., júl. 25.
Valentina júl. 25.
Valér dec. 15.
Valéria ápr. 28.
Valter júl. 16.
Vanda jan. 26.
Vazul jún. 14.
Vencel szept. 28.
Vendel okt. 20.
Vera jan. 13., júl. 9.
Veronika jan. 13., júl. 9.
Vid jún. 15.
Vidor jan. 13., 14.
Viktor szept. 5., 30.
Viktória dec. 23.
Vilhelmina szept. 19.
Villő jún. 12.
Vilma szept. 19., dec. 5.
Vilmos jan. 10., ápr. 6., jún. 25.
Vince jan. 22., ápr. 5., júl. 29.
Viola dec. 19.
Virág febr. 10., nov. 26.
Virgil nov. 27.
Virgília jan. 31.
Virginia szept. 13.
Vivien dec. 2.

Xénia júl. 30.
Zádor márc. 16.
Zakariás szept. 6.
Zalán márc. 30.
Zelma jan. 23.
Zénó dec. 22.
Zenóvia okt. 30.
Zita ápr. 27.
Zoltán márc. 8., jún. 23.
Zóra jún. 19.

Zsanett márc. 31., máj. 30.
Zsigmond máj. 2.
Zsófia máj. 15., szept. 17.
Zsóka nov. 19.
Zsolt ápr. 10.
Zsombor ápr. 21., nov. 8.
Zsuzsanna febr. 19., aug. 11.

Jegyzetek

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
Példány
sz. 1768
KARTAL

